

MT-14

A

die stokkiesdraaier: 'n vergelykende studie

raad vir geesteswetenskaplike navorsing

BIBLIOTEEK LIBRARY

RG^N

RAAD VIR
GEESTESWETENSKAPLIKE
NAVORSING

HSRC

HUMAN
SCIENCES RESEARCH
COUNCIL

RG^N-HSRC

Institute van die RGN

Geskiedenisnavorsing
Inligting en Spesiale Dienste
Kommunikasienavorsing
Mannekragnavorsing
Navorsingsontwikkeling
Opvoedkundige Navorsing
Psigometriese Navorsing
Sosiologiese, Demografiese en Kriminologiese Navorsing
Statistiese Navorsing
Taal, Lettere en Kuns
Administrasie

Funksie van die RGN

Die RGN onderneem, bevorder en koördineer navorsing op die gebied van die geesteswetenskappe, dien die Regering en ander instansies van advies insake die benutting van navorsingsbevindings en versprei inligting betreffende die geesteswetenskappe.

061159

RGN·HSRC

RGN-BIBLIOTEK

HSRC LIBRARY

VERVALDATUM/DATE DUE

2004-04-30

2844363866

001.3072068 HSRC MT 14

*SUID-AFRIKAANSE RAAD VIR GEESTESWETENSKAPLIKE
NAVORSING*

DIE STOKKIESDRAAIER: 'N VERGELYKENDE STUDIE

S. P. T. MALAN, M.A.

INSTITUUT VIR MANNEKRAGNAVORSING

DIREKTEUR: W. VERHOEF

*PRETORIA
1973*

Verslag nr. **MT-14**

Kopiereg voorbehou

Prys R2.65

BIBLIOTEK LIBRARY		HSRC
1983-19-08		
STAN#KODE 001-3072068 HSRC MT 14	#...NOMMER 061153	
#...STELNOMMER G		

ISBN 0 86965 132 3

VOORWOORD

Hierdie studie gaan primêr nie om die blootlegging van faktore wat aanleiding tot stökkiesdraai gee nie, maar meer om 'n beter beeld van die stökkiesdraaier en meer bepaald dié in standerd ses te verkry.

Sedert skoolbesoek verpligtend gemaak is, is daar leerlinge wat hulle nie deur wetgewing gebind voel nie en voortdurend poog om verpligte skoolbesoek te ontduik. Leerlinge se ouers is soms 'n faktor by skoolafwesigheid, deurdat die leerling wederregtelik uit die skool gehou word om byvoorbeeld sekere take tuis te verrig, of om saam met die ouers vakansie te gaan hou.

Afwesigheid uit die skool word vir die stökkiesdraaier 'n maalkolk waarin hy homself bevind. Hoe meer dikwels hy afwesig is, hoe groter raak sy agterstand op akademiese gebied in vergelyking met gereelde skoolbesoekers. Herhaalde afwesigheid kan uiteindelik moontlik daartoe lei dat die stökkiesdraaier onderpresteer, die standerd druip, moedeloos en gefrustreerd raak en die skool in 'n stadium verlaat wanneer hy nog nie arbeidsgereed en beroepstoegerus is nie.

Projek Talentopname wat in 1965 'n aanvang geneem het, het al die standerd ses-leerlinge van daardie jaar betrek. So doende was dit moontlik om al die stökkiesdraaiers wat in 1965 in Suid-Afrikaanse hoërskole in standerd ses was, in hierdie ondersoek te betrek.

Opregte dank en waardering word uitgespreek teenoor

(i) die Kommissaris van Polisie, wat goedgeestiglik toestemming verleen het dat beamptes van die RGN kriminele registers by die Suid-Afrikaanse Kriminele Buro kon deurgaan ten einde vas te stel watter stökkiesdraaiers sedert 1965 in misdaad verval het;

(ii) die Sekretaris van Nasionale Opvoeding, wat goedgeestiglik toestemming verleen het dat beamptes van die RGN registers kon deurgaan ten einde vas te stel watter stökkiesdraaiers sedert 1965 na 'n nywerheid- of verbeteringskool gekommitteer is.

Sonder die hulp van die genoemde persone sou 'n belangrike deel van die ondersoek nie moontlik gewees het nie en sou insiggewende inligting aangaande stökkiesdraaiers onbekend gebly het.

PRESIDENT

ERKENNING

Die gegewens wat in die navorsing waaroor hierdie verslag handel, gebruik is, is deur middel van Projek Talentopname verkry. Talentopname is 'n langtermynnavorsingsprojek wat in 1965 'n aanvang geneem het met die hoofdoel om te bepaal wat die land se mannekragpotensiaal is, en om gegewens beskikbaar te stel wat sal help om hierdie potensiaal tot die maksimum te laat ontwikkel. Talentopname is onderneem met die samewerking van al die onderwysdepartemente van die Republiek van Suid-Afrika en Suidwes-Afrika en van die verenigings van kerk- en privaatskole.

Die persone wat die breë beplanning tussen 1959 en 1964 opgestel en die nodige oortuigingswerk gedoen het om Talentopname tot stand te bring, is dr. P.M. Robbertse, tans President van die Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing (RGN), prof. dr. H.P. Langenhoven, tans verbonde aan UOVS, en dr. A.B. Fourie, tans Direkteur van die Instituut vir Navorsingsontwikkeling van die RGN. Talentopname word uitgevoer onder leiding van mnr. W. Verhoef, Direkteur, en dr. W.L. Roos, Hoofnavorsingsbeampte van die Instituut vir Mannekragnavorsing. Die meetinstrumente wat in Talentopname se drie groot toetsprogramme op standaard ses-, agt- en tien-vlak gebruik is, is opgestel deur die Instituut vir Psigometriese Navorsing waarvan dr. J.H. Robbertse die Direkteur is.

Gedurende die beplanningstadium en met die toepassing van die toetsprogramme is Talentopname se personeel bygestaan deur 'n advieskomitee bestaande uit verteenwoordigers van die onderwysdepartemente van die RSA en SWA, verenigings van kerk- en privaatskole en die Nasionale Onderwysraad. Hierdie advieskomitee se hulp en bystand word in die besonder gewaardeer. Die komitee is gedurende 1973 ontbind en die funksies daarvan is deur die Advieskomitee vir Mannekragnavorsing oorgeneem.

Talentopname geskied in roue samewerking met die RGN se Instituut vir Statistiese Navorsing wat verantwoordelik is vir die masjinale verwerking en opberging van alle Talentopnamegegewens. Vir laasgenoemde word die Departement van Nasionale Opvoeding se IBM-optiese leser en rekenaar gebruik.

Met dank word ook verwys na die meer as duisend persone, meesal onderwysers, wat by skole as toetsafnemers, organiseerders of toesighouers opgetree het, en na personele van die afdelings sielkundige en voorligtingsdienste van die onderwysdepartemente, wat toetsafnemers opgelei het en 'n belangrike skakel in die organisasie van die toetsprogramme was. Ten slotte sou die uiteindelijke sukses van Talentopname nie moontlik gewees het sonder die heelhartige samewerking van die ongeveer 85 000 leerlinge wat daarby betrokke was nie.

INHOUD

BLADSY

SUMMARY/OPSOMMING

viii

HOOFSTUK

1	INLEIDING, PROBLEEMSTELLING EN DOEL MET DIE ONDERSOEK	1
1.1	Inleiding	1
1.2	Probleemstelling	6
1.3	Die doel met die ondersoek	7
2	METODE VAN ONDERSOEK	8
2.1	Die ondersoekgroep	8
2.2	Die meetinstrumente	8
2.3	Beduidendheid van verskille	15
2.4	Staneges	16
3	AGTERGRONDBEELD VAN DIE STOKKIESDRAAIER	17
3.1	Inleiding	17
3.2	Persoonlike en ander besonderhede	17
3.3	Gesinsagtergrond	32
3.4	Skool en studieaangeleenthede	45
3.5	Vryetydbesteding	68
4	ONDERWYSERSBEOORDELING	77
4.1	Inleiding	77
4.2	Leierseienskappe	77
4.3	Prestasie op sportgebied	77
4.4	Vak of vakgroep waarin leerlinge besondere aanleg toon	77
4.5	Skoolafwesigheid en skoolprestasie	80
4.6	Samewerking met onderwysers	80
4.7	Ywer met skoolwerk	82
4.8	Kans om standaard tien te slaag	82
4.9	Hoogste standaard wat leerling kan slaag	82
4.10	Verhouding tot medeskoliere	85
4.11	Leerlinge in 'n aanpassingsklas	85
5	INTELLEKTUELE VERMOË	87
5.1	Inleiding	87
5.2	Intelligensieverskille	87
6	AANLEG	93
6.1	Inleiding	93
6.2	Junior Aanlegtoetse	93
6.3	Handelstoetse	95
6.4	Tegniese Toetse	95

HOOFSTUK		BLADSY
7	SKOLASIESE PRESTASIE	98
7.1	Inleiding	98
7.2	Algemene Toetse in Taal en Rekenkunde	98
7.3	Wetenskap-, Geskiedenis- en Aardrykskundetoetse	98
7.4	Spellingtoetse	100
7.5	Standerd ses-eindeksamenpunte	100
7.6	Slaag of druipe	100
8	BELANGSTELLING	104
8.1	Inleiding	104
8.2	Seuns	105
8.3	Dogters	110
8.4	Faktore wat die werkgerigtheid van stökkies= draaiers mag bepaal	112
9	AANPASSING	114
9.1	Inleiding	114
9.2	Bespreking van die resultate van die Aanpassings= vraelys	114
10	PERSOONLIKHEID	118
10.1	Inleiding	118
10.2	Bespreking van die resultate van die Hoërskool- Persoonlikheidsvraelys	118
11	SKOOLVERLATING EN MISDAAD	130
11.1	Inleiding	130
11.2	Skoolverlating van stökkiesdraaiers	130
11.3	Die voorkoms van misdaad by stökkiesdraaiers	134
12	SAMEVATTING EN SLOT	137
12.1	Samevatting	137
12.2	Slot	142
13	SYNOPSIS AND CONCLUSION	144
13.1	Synopsis	144
13.2	Conclusion	148
	LITERATUURVERWYSINGS	151

TABELLE

	BLADSY	
2.1	VELDE VAN DIE HOËRSKOOI-PERSOONLIKHEIDSVRAELYS	13
3.1	GEMIDDELDE OUDERDOM VAN LEEPLINGE	18
3.2	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS HUISTAAL	20
3.3	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS WOONPLEK GEDURENDE SKOOLKWARTALE	21
3.4	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS HUISVESTING GEDURENDE SKOOLKWARTALE	23
3.5	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS WOONGEBIED GEDURENDE SKOOLKWARTALE	23
3.6	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS HULLE HOUDING TEEËNOOR GODSDEENS	24
3.7	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS BEGEERTE OM 'N LEIER TE WEES	24
3.8	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS TEVREDENHEID MET HOEVEELHEID SAKGELD	26
3.9	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS DIE FEIT OF HULLE VIR SAKGELD WERK	26
3.10	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS HULLE ALGEMENE GESONDHEIDSTOESTAND	27
3.11	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS KWALE WAARMEE HULLE DIE MEESTE PROBLEME ONDERVIND	29
3.12	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS GETAL DAE VAN DIE SKOOL AFWESIG	31
3.13	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS BEROEPSKEUSE	33
3.14	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS BEROEP VAN VADER/STIEFVADER/VOOG	34
3.15	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS ONDERWYSPEIL VAN VADER	36
3.16	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS ONDERWYSPEIL VAN MOEDER	37
3.17	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS GETAL KINDERS IN DIE GESIN	40
3.18	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS RANGORDE IN DIE GESIN	41
3.19	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS GETAL BROERS EN SUSTERS OP UNIVERSITEIT	43
3.20	VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS BUITENSHUISE WERK VAN MOEDER	43

3.21	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DOOD VAN EEN OF ALBEI OUIERS	44
3.22	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS EGSKEIDING VAN OUIERS	44
3.23	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE SOORT SKOOL WAT HULLE BYWOON	46
3.24	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS MEDIUM VAN ONDERRIG	46
3.25	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS PROVINSIE WAARIN SKOOL GELEË IS	47
3.26	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS BEHEER VAN SKOOL EN SOORT SKOOL	48
3.27	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS LIGGING VAN SKOOL	50
3.28	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS KLEUTERSKOOLBY= WONING	50
3.29	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS TOETREDINGSOUDERDOM TOT DIE SKOOL	51
3.30	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS GETAL SKOLE BYGE= WOOD	53
3.31	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE GETAL KERE OP SKOOL GEDRUIP	55
3.32	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DRUIPING VOOR STANDERD DRIE	56
3.33	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DRUIPING NA STAN= DERD DRIE	56
3.34	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS STANDERDS OP SKOOL OORGESLAAN	58
3.35	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HOUDING TEENoor SKOOLGAAN	58
3.36	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS ASPIRASIES TEN OPSIGTE VAN OPLEIDING	60
3.37	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HULLE OUIERS SE VERWAGTING VAN HOE VER HULLE MOET LEER	62
3.38	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS OUIERS SE FINANSIËLE VERMOË OM OPLEIDING TOT ST. 10 TE BEKOSTIG	63
3.39	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS OUIERS SE FINANSIËLE VERMOË OM UNIVERSITEITSOPLEIDING TE BEKOSTIG	63

3.40	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS BESKIKBAARHEID VAN HULP TUIS MET STUDIE	65
3.41	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS BESKIKBAARHEID VAN VOLDOENDE TYD TUIS VIR HUISWERK	65
3.42	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HOUDING TEENoor HUISWERK	67
3.43	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HULLE HOUDING TEENoor GELEERDHEID	67
3.44	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HULLE HOUDING TEENoor SKOOLREËLS	69
3.45	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE SOORT LEES=STOF WAT DEUR HULLE VERKIES WORD	69
3.46	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS GETAL SKOOLAKTIWI=TEITE WAARAAN HULLE DEELNEEM	70
3.47	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS GETAL URE PER WEEK AAN BUITEMURSE AKTIWITEITE BESTEE	72
3.48	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DEELNAME AAN NA=SKOOLSE LESSE WAT NIE MET SKOOLWERK IN VERBAND STAAN NIE	72
3.49	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE STOKPERDJIES WAT HULLE BEOEFEN	73
3.50	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS GETAL STOKPERDJIES BEOEFEN	75
3.51	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE SOORT AKTIWITEIT WAARVAN HULLE DIE MEESTE HOU	76
3.52	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HULLE HOUDING TEEN=oor SPORT	76
4.1	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS TEKENS VAN LEIER=SKAP	78
4.2	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS PRESTASIE OP SPORT=GEBIED	78
4.3	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE VAK OF VAKGROEP WAARIN HULLE BESONDERE AANLEG TOON	79
4.4	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS ONDERWYSERS SE OOR=DEEL OF HERHAALDE AFWESIGHEID HULLE SKOOLPRESTASIE NADELIG BEINVLOED	81
4.5	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS SAMEWERKING MET ONDERWYSERS	81

4.6	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HULLE YWER MET SKOOLWERK	83
4.7	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HULLE KANS OM STANDERD TIEN TE SLAAG	83
4.8	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE HOOGSTE STAN=DERD WAT HULLE KAN SLAAG	84
4.9	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS VERHOUDINGS TOT MEDESKOLIERE	86
4.10	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE FEIT OF HULLE IN 'N AANPASSINGSKLAS IS	86
5.1	GEMIDDELDE IK-PUNT EN STANDAARDAFWYKING VOLGENS DIE NSAG	88
5.2	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS NIE-VERBALE IK-STANEGES	88
5.3	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS VERBALE IK-STANEGES	90
5.4	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS TOTALE IK-STANEGES	90
6.1	GEMIDDELDE PRESTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS, IN STANEGES, VAN LEERLINGE IN DIE JUNIOR AANLEGTOTETSE	94
6.2	GEMIDDELDE PRESTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS, IN STANEGES, VAN LEERLINGE IN DIE HANDELSTOETSE	96
6.3	GEMIDDELDE PRESTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS, IN STANEGES, VAN LEERLINGE IN DIE TEGNIESE TOETSE	96
7.1	GEMIDDELDE PRESTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS, IN STANEGES, VAN LEERLINGE IN DIE ALGEMENE TOETSE IN TAAL EN REKENKUNDE	99
7.2	GEMIDDELDE PRESTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS, IN STANEGES, VAN LEERLINGE IN DIE WETENSKAP-, GESKIE= DENIS- EN AARDRYKSKUNDETOETSE	99
7.3	GEMIDDELDE PRESTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS, IN STANEGES, VAN LEERLINGE IN DIE SPELLINGTOETSE	101
7.4	GEMIDDELDE PERSENTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS VAN LEERLINGE IN DIE STANDERD SES-EINDEKSAMEN	101
7.5	VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE FEIT OF HULLE STANDERD SES GESLAAG OF GEDRUIP HET	102
8.1	GEMIDDELDE PRESTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS, IN STANEGES, VAN LEERLINGE IN DIE GUILFORD-SCHNEIDMANN-ZIMMERMAN-BELANGSTELLINGSVRAELYS	106

9.1	GEMIDDELDE PRESTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS, IN STANEGES, VAN LEERLINGE IN DIE AANPASSINGSVRAELYS	115
10.1	GEMIDDELDE PRESTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS, IN STANEGES, VAN LEERLINGE IN DIE HOËRSKOOLO-PERSOONLIKHEIDSVRAELYS	119
11.1	IK-VERDELING VAN STOKKIESDRAAIERS WAT DIE SKOOL MET OF SONDER 'N STANDERD SES-KWALIFIKASIE VERLAAT HET	131

SUMMARY

Truancy implies the outward manifestation of the problems of a pupil in respect of school attendance. This investigation does not deal primarily with the factors which give rise to truancy but aims at attaining a better picture of the truant at Standard Six level by comparing him with the population of Standard Six pupils with regard to particular aspects. Truants were followed up in respect of early school-leaving and possible lapse into crime in order to consider the truancy-school-leaving crime problem in its entirety.

Results of the investigation show that, as regards virtually all the variables used, truants reveal a comparatively weaker image than the population and it is consequently recommended that particular attention be devoted to the phenomenon of truancy at as early a stage as the primary school.

OPSOMMING

Stokkiesdraai impliseer die uiterlike manifestasie van die probleme van 'n leerling ten opsigte van skoolbesoek. Hierdie ondersoek handel primêr nie oor die faktore wat aanleiding tot stokkiesdraai gee nie, maar het ten doel om 'n beter beeld van die stokkiesdraaier op standerd ses-vlak te verkry deur hom ten opsigte van bepaalde aspekte met die universum van standerd ses-leerlinge te vergelyk. Stokkiesdraaiers is, wat vroeë skoolverlating en moontlike misdaderverval betref, opgevolg ten einde die stokkiesdraai-skoolverlating-misdadeprobleem in die geheel te beskou.

Resultate van die ondersoek dui daarop dat stokkiesdraaiers ten opsigte van feitlik al die veranderlikes wat in die ondersoek gebruik is, 'n relatief swakker beeld as die universum vertoon en daar word derhalwe aanbeveel dat die verskynsel van stokkiesdraai reeds op laerskool besondere aandag behoort te kry.

HOOFSTUK 1

INLEIDING, PROBLEEMSTELLING EN DOEL MET DIE ONDERSOEK

1.1 INLEIDING

1.1.1 Achtergrond

Die breë doelstelling met Projek Talentopname is om 'n antwoord te vind op die vraag: WAT IS ONS LAND SE BLANKE MANNE=KRAGPOTENSIAAL en om gegewens beskikbaar te stel om hierdie potensiaal TOT DIE MAKSIMUM TE LAAT ONTWIKKEL. Hieruit vloei die volgende doelstellings, naamlik:

(i) Om 'n raming van die Blanke mannekragpotensiaal van die land te verkry, en

(ii) die bepaling of identifisering van faktore en/of omstandighede wat die maksimale ontwikkeling van die mannekragpotensiaal beïnvloed.

Projek Talentopname is gedurende 19 Julie tot 17 September 1965, toe 69 908 standerd ses-leerlinge aan 'n omvattende battery toetse en vraelyste onderwerp is, van stapel gestuur. Hierdie 69 908 leerlinge word vir praktiese doeleindes as die universum van die RSA se standerd ses-leerlinge van 1965 beskou. Die tweede toetsprogram het in 1967 op standerd agtvlak en die derde toetsprogram in 1969 op standerd tienvlak plaasgevind. Vir volledige inligting met betrekking tot die doel en eksperimentele opset van Projek Talentopname en die 1965-Talentopnametoetsprogram, kyk Verhoef en Roos (1970) en Roos (1970) respektiewelik.

Deur Projek Talentopname word verskeie uiteenlopende ondersoeke op nasionale vlak moontlik gemaak, waarvan die stokkiesdraai in standerd ses slegs 'n enkele een is.

1.1.2 Stokkiesdraai en skoolfobie of skoolweiering

Na aanleiding van De Lange (1957), Tyerman (1958, 1968), Cooper (1966a) en Van Niekerk (1969), kan stokkiesdraai omskryf word as die op eie inisiatief en wederregtelike afwesigheid uit die skool van 'n skoolpligtige leerling, sonder die medewete van die ouer, voog of instansie wat vir die leerling verantwoordelik is. Hier is drie elemente teenwoordig, naamlik: eie inisiatief van die leerling, wederregtelikheid en onbewustheid van die verantwoordelike instansie van die leerling. Op hierdie basis kan daar onderskei word tussen leerlinge wat wederregtelik deur hulle ouers of voogde weens bepaalde redes, uit die skool gehou word en leerlinge wat 'n oënskylnlike misnoeë openbaar

om skool toe te gaan. Hierdie verskynsel staan bekend as skoolfobie (Cooper 1966a, 1966b; Kahn en Nursten 1964).

Volgens Kahn en Nursten (1964) ondervind die skoolfobieleerling 'n psigiiese struikelblok om die skool te besoek. Die basis is gewoonlik 'n vrees om die huis te verlaat. Indien die leerling gedwing word om skool toe te gaan, kan die vrees in 'n akute paniek ontaard. Dit word verder genoem dat die skoolfobieleerling oor 'n bogemiddelde intellektuele vermoë beskik en deurgaans uit 'n welaf huis kom waar die emosionele klimaat eerder intens as gebrekkig is. In die ontwikkeling van die fobie reaksie by die leerling, word 'n konflik soms misplaas. In dié verband dra die leerling se sosiale en soms oorbekermende omgewing by. Uit 'n psigo-analitiese oogpunt word skoolfobie volgens Tyerman (1968) uit die intense verwantskap (liefde)tussen die ouer en die kind verklaar. Oorbekerming lei daartoe dat die leerling nie leer om sy emosies te beheer en om probleme self op te los nie. Dit verhoed hom dus om selfstandig te ontwikkel. Uit die intense verwantskap van die leerling, met die moeder veral, vrees hy skeiding met die moeder. By die skoolfobieleerling bestaan daar dus nie 'n vrees om skool toe te gaan nie, maar 'n vrees vir skeiding met die moeder.

Uit literatuur blyk dat navorsers en outeurs mekaar nog nie met betrekking tot terminologie, begripsidentifisering en eenstemmigheid ten opsigte van skoolfobie gevind het nie. Clyne (1966) aanvaar nie die begrip skoolfobie nie aangesien die fobie-aspek nie in alle gevalle vir die outeur aanvaarbaar is nie. As substituuat vir skoolfobie word die enkelbegrip "school refusal" (p. 32), in teenstelling met Cooper (1966a) se "school refusal" (p. 115), wat die sambreelbegrip vir stokkiesdraai en skoolfobie is, verkies. Vir Kahn en Nursten (1964) het "school phobia (or school refusal)" (p. 8) dieselfde betekenis. Tyerman (1968) plaas die woord skoolfobie regdeur sy boek in aanhalingstekens, kritiseer die begrip, noem dat die literatuur skoolfobie in verhouding tot die aantal skoolfobiegevalle totaal uit verband ruk, dat daar min werklike skoolfobiegevalle voorkom (een uit elke duisend kinders) en dat skoolfobie nie maklik identifiseerbaar is nie. Met betrekking tot skoolfobie en stokkiesdraai beweer Tyerman (1968) : "There is no justification for the wide difference between the treatment of children who are said to have 'school phobia' and those who are regarded as truants - though the reasons for it are often understandable. It is generally much easier to feel sorry for a child who is obviously frightened and for parents who are worried than it is to feel sympathetic towards a furtive child and feckless parents" (p. 106).

Die rede volgens Tyerman (1968) waarom leerlinge as skoolfobieleerlinge en nie as stokkiesdraaiers geklassifiseer word nie, is omdat dié leerlinge goed in die skool presteer en uit goeie huise kom waar ouers belangstel in die opvoeding van hulle kinders. Weiering van die leerling om skool toe te gaan sal die ouers ontstel en die leerling sal na 'n geneesheer of sielkundige geneem word. In dié geval sal die geneesheer of sielkundige meer simpatiek teenoor die ouers en die leerling wees en nie so drasties optree as in die geval waar die ouers niks vir hulle kinders omgee nie en in die geheel 'n swak beeld skep.

Tyerman (1968) ontken nie dat daar wel gevalle is waar die leerlinge weier om skool toe te gaan omdat hulle bang is om hulle moeders te verlaat of dat daar psigologiese oorsake bestaan nie, maar noem dat dié gevalle uitsonderlik en nie tipies is nie. Die term skoolfobie is dan volgens hom selde bruikbaar en dikwels misleidend. Verder word genoem dat skoolfobie en stokkiesdraai nie twee verskillende afwykings is wat duidelik onderskeibaar is nie, aangesien 'n groot mate van oorvleueling bestaan. Pogings om tussen die twee tipes te onderskei is gewoonlik nie suksesvol nie en loon nie die moeite nie. Elke kind wat hom aan stokkiesdraai skuldig maak, moet as 'n indiwiduele geval beskou word en aan hom moet volgens sy eie persoonlike omstandighede hulp verleen word.

Die siening van Tyerman (1968) met betrekking tot stokkiesdraai en skoolfobie word vir die doel van hierdie ondersoek aanvaar. Dit is nie bekend of in die ondersoekgroep skoolfobieleerlinge of skoolweieraars ingesluit is nie. Indien dit wel die geval is sal hulle slegs 'n geringe persentasie uitmaak. Die hele ondersoekgroep word dus as stokkiesdraaiers behandel en bespreek.

1.1.3 Aspekte van stokkiesdraai as verskynsel

Sedert skoolbesoek vir Blankes in die RSA en ander beskaafde lande oor die wêreld deur wetgewing verpligtend gemaak is, is daar leerlinge wat hulle nie deur wetgewing gebind voel nie en voortdurend poog om verpligte skoolbesoek te ontduik. Leerlinge se ouers is soms 'n faktor by afwesigheid uit die skool, deurdat hulle wederregtelik uit die skool gehou word om byvoorbeeld sekere take tuis te verrig of om saam met die ouers met vakansie te gaan. Ander fasette van ongemagtigde afwesigheid is volgens Louw (1966) en Van Niekerk (1969) ouers wat nalatig is om hulle kinders skool toe te stuur; leerlinge wat sonder skoolvrystelling werk; leerlinge wat sonder kennisgewing uit 'n provinsie vertrek; leerlinge wat by ander skole sonder

kennisgewing inskryf; huislike omstandighede; weersomstandighede en andere.

Volgens Van Niekerk (1969) is stokkiesdraai die belangrikste enkele vorm van ongemagtigde afwesigheid van skool.

Afwesigheid uit die skool word vir die stokkiesdraaier 'n maalkolk waarin hy hom bevind. Hoe meer dikwels hy afwesig is, hoe groter word die agterstand op akademiese gebied in vergelyking met leerlinge wat die skool gereeld besoek. Afwesigheid kan uiteindelik daartoe lei dat die leerling onderpresteer, die standaard druipe, moedeloos en gefrustreerd raak en die skool in 'n stadium verlaat wanneer hy nog nie beroepsgereed en beroepstoegerus is nie. Hierdie aspek is van belang as die bevinding van Van Niekerk (1969), naamlik dat die meeste stokkiesdraaiers hulle in standaard ses bevind, in ag geneem word. By sy ondersoekgroep is bevind dat 56,0 persent van die stokkiesdraaiers reeds een keer gedruip het, 16,0 persent reeds twee keer gedruip het en dat 60,0 persent aan die einde van die jaar van ondersoek hoogs waarskynlik nie sou slaag nie. Die hoë voorkoms van stokkiesdraai in standaard ses is volgens Van Niekerk (1969) 'n aanduiding van die onbevredigende inskakeling van dié leerlinge in die hoërskool, waar die eise vir die leerling onoordeelkundig skyn te wees.

Vir Christmas en Binyon (1970) is dit nie net die faset van die leerling se ongemagtigde afwesigheid wat belangrik is nie, maar ook die negatiewe tendense wat met stokkiesdraai gepaard gaan en tot sosiale en maatskaplike probleme lei. Hierdie probleme vind oorsprong in die groot persentasie vrye tyd wat die stokkiesdraaier tot sy beskikking het en op een of ander wyse moet deurleef. Volgens Kahn en Nursten (1964) lei die oormatige vrye tyd tot sosiale euwels. Dit begin gewoonlik by leuens oor waarom stokkies gedraai word, vervalsing van verskoningsbrieffies tot diefstal en seksuele wangedrag. Dwelmsverslawing word deesdae ook as 'n faktor tot stokkiesdraai gesien (Kotzé, 1971).

Volgens Tyerman (1958) het 'n aansienlike aantal jeugoortredings hul oorsprong in stokkiesdraai. Indien die stokkiesdraaier tot die besef kom dat hy skoolbesoek sonder moeite kan ontduik, meen hy dat hy met ander oortredings ook suksesvol kan wees (Tyerman, 1968). Laasgenoemde outeur vind dan ook 'n korrelasie van 0,56 tussen stokkiesdraai en diefstal. Steenkamp (1954) bevind dat die grootste persentasie van sy ondersoekgroep (jeugoortreders) gewoontestokkiesdraaiers was. Kvaraceus (1945) bevind in 'n ondersoek dat 34,0 persent van 'n aantal jeugoortreders hulle aan stokkiesdraai skuldig gemaak het teenoor 6,8 persent van 'n groep nie-oortreders. Glueck (1964) vind

stokkiesdraai as 'n simptoom by jeugoortreders so hoog as 95,0 persent teenoor 11,0 persent by nie-oortreders. Ook Fine (1955) bevind dat jeugoortreders hulle aan stokkiesdraai skuldig gemaak het en dat stokkiesdraai die aanleidende faktor tot botsing met die gereg was. De Lange (1957) kom tot die gevolgtrekking dat die oorsake van stokkiesdraai en jeugmisdaad so nou verbonde is dat die twee begrippe nie geskei kan word nie en dat dieselfde oorsake aan beide toegeskryf kan word.

Van Niekerk (1969) bevind bykomstige gedragsafwykings by stokkiesdraaiers waarvan rook, leuentaal, slordigheid, teëpraterij, vuiltaal en afknouery primêr is. Rondlopery en seksuele wangedrag is die prominentste negatiewe tendense onder stokkiesdraaiërs. Die bevindings steun dié van Roberts (1956).

Vir Kahn en Nursten (1964) is stokkiesdraai 'n normale reaksie van 'n kind op 'n onsimpatieke en nie-stimulerende omgewing. So kan die skolastiese lading vir 'n ondergemiddelde leerling te hoog wees of in 'n mindere mate te laag vir die superieure leerling. Die leerling word dus nie deur die skoolwerk geprikkel nie, word gefrustreer en doen iets wat hy graag wil doen. Hierdie stokkiesdraaiërs kom in opstand teen die frustrasie van die skool of huis omdat die behoefte van die leerling as individu misgesien word. Roberts (1956) bevind in 'n ondersoek dat potensibele stokkiesdraaiërs die meeste voorkom by leerlinge wat opvoedkundig vertraag is, 'n lae intellektuele vermoë het of wat probleme ondervind om akademies met maats te kompeteer, maar wat nie swak genoeg is om in spesiale klasse geplaas te word nie.

Wat die huislike agtergrond van stokkiesdraaiërs betref is ondersoekers dit eens dat dié leerlinge meesal uit gebroke huise kom waar swak dissipline en ander sosiale afwykings prominent is (Kahn en Nursten, 1964; Tyerman, 1968; Stott, 1966).

Waar van toepassing, sal by die verskillende hoofstukke wat volg, in meer besonderhede op die aspekte van stokkiesdraai ingegaan word en sal bevindings aan die hand van reeds bestaande bevindings vergelyk word.

Dit dien vermeld te word dat navorsing oor stokkiesdraai plaaslik en oorsee beperk is en dat relatief min literatuur oor die aangeleentheid beskikbaar is. Navorsing wat oor stokkiesdraai gedoen is, is beperk tot klein ondersoekgroepe waar slegs sekere aspekte van stokkiesdraai bestudeer en ontleed is, soos onder andere sosiale agtergrond, intellek en die verband tussen jeugmisdaad en vroeë skoolverlating.

1.2 PROBLEEMSTELLING

Stokkiesdraai is onder andere 'n aanduiding van gebrekkige selfdisipline by 'n leerling. Hierdie gebrekkige selfdisipline word in die latere lewe van die leerling na sy werksituasie oorgedra en lei tot onderproduktiwiteit en voortdurende werksverandering (Tyerman 1958, 1968). Ook Du Toit (1936) beweer dat die stokkiesdraaier in sy eerste werkkring (die skool) misluk het en sodoende onbetroubaar is.

Bondesio (1971) noem dat die kind in nood homself uitkenbaar maak deur bepaalde gedragswyses. So is byvoorbeeld chroniese stokkiesdraai, onderprestering, daling van skoolprestasies, huiswerkontduiking, druiping, verwerping van gesag, onttrekking van skoolaktiwiteite soos sport en jeugverenigings en gedragsprobleme enkele opvallende simptome waardeur hulle kenbaar word.

Na 'n kort bespreking van stokkiesdraaiers konkludeer Bondesio (1970) dat daar 'n verband tussen stokkiesdraai en vroeë skoolverlating is en dat stokkiesdraai simptome van vroeë skoolverlating by sommige potensieë skoolverlaters is. Ziegler (1928) se ondersoek ondersteun die bewering. Uit sy ondersoek is onder andere ook 'n positiewe verwantskap tussen skoolbywoning, skoolprestasie en skoolvordering gevind. Bowman en Matthews (1960) vind dat die tendens om stokkies te draai veral gedurende die laaste twee jaar van die potensieë vroeë skoolverlater skerp styg. Dit dui onteenseglik op die onverskilligheid van die potensieë vroeë skoolverlater teenoor die opvoedingsproses. Onder die kenmerke van vroeë skoolverlaters noem Du Plessis (1964) dat die meeste vroeë skoolverlaters nie in 'n leergang kan slaag nie, benede hulle intellektuele vermoë presteer, stokkiesdraai, klasse vermy en gedragsprobleme openbaar.

Dit blyk dat die stokkiesdraaier 'n probleemgeval is, in die sin dat hy nie maksimaal ontwikkel deur die ontwikkelingsgeleenthede wat deur die skool aan hom gebied word nie. Vroeë skoolverlating lei tot 'n gebrek aan maksimale akademiese opleiding wat weer in ander fasette van die beroepswêreld terugslaan, soos 'n gebrek aan geskikte geskoolde werkers. Indien "... 'n ekonomiese laagkonjunktuur intree in 'n era van beroepspesialisme, kan die blankedom moontlik opgesaai sit met 'n blanke proletariese agterhoede met al die potensieë gevare wat dit inhou, veral in 'n veelrassige land" (Du Plessis 1964, p. ix). Die uitvalsverskynsel van vroeë skoolverlating, waarvan stokkiesdraai simptome is, hou vir Du Plessis (1964) 'n onberekenbare verlies aan potensieë manne- en vrouekrag in.

Dit is belangrik dat die stökkiesdraaier so vroeg moontlik geïdentifiseer word, of anders dat 'n beeld van die stökkiesdraaier verkry word waardeur hy geïdentifiseer kan word. Geskikte voorligting moet aangebied word om sodanige leerlinge 'n sin vir arbeid, waardes en selfdisipline te laat ontwikkel, sodat hulle beroepsgereed die arbeidsmark kan betree en in besonder die waarde van maksimale opleiding besef. Indien in hierdie doelstellings geslaag word, word voorsien dat hierdie leerlinge effektief tot die arbeidsmark toegevoeg en benut sal kan word en kan 'n moontlike oplossing vir die anti-sosiale gedrag van die stökkiesdraaier verkry word. Dit kan nie bekostig word om 'n enkele Blanke seun of dogter wat nie beroepsgereed en beroepstoegerus is die arbeidsmark te laat betree nie, of toegelaat word dat 'n nie-werkende jongeling 'n sosiale probleem skep nie.

1.3 DIE DOEL MET DIE ONDERSOEK

As vertrekpunt word die standaard ses-leerlinge wat as stökkiesdraaiers geïdentifiseer is met die universum van standaard ses-leerlinge vergelyk, ten einde insig in die agtergrond, persoonlikheid, belangstelling, intellektuele vermoë, aanpassing en skolastiese prestasie van stökkiesdraaiers te verkry. Hierdie ondersoek gaan primêr nie om die blootlegging van faktore wat aanleiding tot stökkiesdraai gee nie, maar meer om 'n beter beeld van die stökkiesdraaier op standaard ses-vlak te verkry en om stökkiesdraai as 'n faktor wat die maksimale ontwikkeling van die mannekragspotensiaal beïnvloed, te deurskou. Ten einde 'n vollediger beeld van stökkiesdraaiers te verkry, word hulle betreffende skoolverlating en moontlike misdaadverval opgevolg en word die probleem van skoolverlating en intellektuele vermoë ontleed.

HOOFSTUK 2

METODE VAN ONDERSOEK

2.1 DIE ONDERSOEKSGROEP

As deel van die 1965-toetsprogram moes die standaard ses-klasonderwyser(-es) ten opsigte van elke standaard ses-leerling sekere gegewens verstrek en vrae oor die leerling in 'n vraelys beantwoord. Vraag 14 van dié vraelys lui: "Maak die leerling hom/haar skuldig aan stokkiesdraai?" In 'n Talentopnameverslag (Roos 1970) word aangetoon dat 4,0 persent (2738 leerlinge) uit die 1965-universum van 69 908 leerlinge, hulle aan stokkiesdraai skuldig gemaak het. Hierdie 2738 leerlinge vorm die ondersoeksgroep vir hierdie studie.

Uniek van die ondersoeksgroep is dat dit die universum van die 1965 se standaard ses-stokkiesdraaiers is. Verder is die ondersoeksgroep numeries groot — groter as enige bekende gerapporteerde ondersoek op dié gebied.

2.2 DIE MEETINSTRUMENTE

Slegs 'n samevattende en oorsigtelike beskrywing van die meetinstrumente wat in hierdie ondersoek ter sprake is, word gegee. 'n Vollediger beskrywing van die meetinstrumente verskyn in 'n vorige Talentopnameverslag (Verhoef en Roos, 1970) waar ook, met die uitsondering van die Biografiese Vraelys en die Onderwysersvraelys, die betroubaarheid van die onderskeie meetinstrumente aangetoon word. Wat laasgenoemde betref word dit as bevredigend vir die doel van hierdie ondersoek beskou.

2.2.1 Die Biografiese Vraelys

Dié vraelys is spesiaal vir die doel van Talentopname saamgestel om agtergrondgegewens van leerlinge te verkry.

Die vraelys bestaan uit 66 vrae wat ongeveer 45 minute neem om te beantwoord. Twee van die vrae is oop vrae wat op die vraelys self beantwoord word. Die orige vrae word op 'n afsonderlike antwoordblad beantwoord en met 'n optiese leser nagesien. Vier vrae lewer identifiserende gegewens.

Afgesien van die vier vrae wat identifiserende gegewens lewer en die twee oop vrae, word by elke vraag 'n aantal moontlike antwoorde gegee wat op die leerling van toepassing is. Die antwoorde wat gegee is, maak dit vir leerlinge moontlik om elke vraag te beantwoord.

2.2.2 Die Onderwysersvraelys

Die onderwysersvraelys is 'n kort 21-item-vraelys, wat deur die standerd ses-klasonderwyser(-es) ten opsigte van elke standerd ses-leerling, wat in 1965 aan Talentopname deelgeneem het, ingevul moes word. Vrae het onder andere betrekking op die leerling se gedrag, leierskap, aanpassing en vermoëns ten opsigte van die skoolsituasie en skoolwerk. Die eerste vier vrae lewer identifiserende gegewens. Die vrae is op die vraelys self beantwoord.

2.2.3 Die Nuwe Suid-Afrikaanse Groeptoets (NSAG)

Die NSAG is opgestel om sekere aspekte van die ontwikkelingsintelligensie, dit is oorgeërfde intellektuele potensiaal wat tot op die dag van toetsing onder omgewingsinvloede ontwikkel het, te meet, met die doel om gebruik te word as objektiewe hulpmiddel by klassifikasie, sifting en leiding van leerlinge.

Twee vorms van die toets is in Talentopname toegepas, naamlik Intermediêr G vir leerlinge met ouderdomme van 10 jaar tot 14 jaar 11 maande en Senior D vir leerlinge met ouderdomme van 13 jaar tot 17 jaar 11 maande. Beide vorms bestaan uit ses subtoetse waarvan drie uit nie-verbale en drie uit verbale items saamgestel is. Dit lewer drie tellings naamlik 'n nie-verbale IK-, verbale IK- en totale IK-telling.

2.2.4 Junior Aanlegtoetse (JAT)

Die doel met die JAT is om 'n objektiewe, betroubare en ekonomiese meting te gee van die vermoë om kennis en vaardighede in verskeie min of meer spesifieke rigtings te verwerf.

Die JAT bestaan respektiewelik uit die volgende : Redenering, Klassifikasie, Berekeninge, Onderdele, Sinonieme, Vierkante, Naamvergelyking, Figuurpersepsie, Geheue vir name en gesigte, Woordvlotheid, Koördinasie, Skryfspoed. Die Naamvergelykingtoets is nie gebruik nie weens 'n fout in die antwoordblad vir hierdie toets.

Die JAT is bedoel vir leerlinge in standerds vier tot agt. Die werklike toetstyd is 1 uur 44 minute.

2.2.5 Handelstoetse (HT)

Die HT is opgestel met die doel om 'n betroubare en objektiewe beeld van leerlinge se algemene vermoë in die handelsrigting en van hulle moontlikhede in sekere van die vernaamste terreine binne die handelsrigting te gee.

Die HT bestaan respektiewelik uit die volgende: Rekenkunde I, Rekenkunde II, Vergelyking, Sinonieme, Alfabetisering, Spelling en Punktuasie.

Die HT is bedoel vir leerlinge in standerds ses, sewe en agt. Die werklike toetstyd is 57 minute.

2.2.6 Tegniese Toetse (TT)

Die TT is opgestel met die doel om 'n betroubare en objektiewe beeld van die toetspersoon se algemene vermoë in die tegniese rigting en van sy aanlegte in sekere van die vernaamste vakrigtings of ambagte binne die tegniese rigting te gee. Die TT bestaan respektiewelik uit die volgende: Rekenkunde (Deel I : Meganiese Bewerkinge; Deel II : Probleme), Meganiese Insig, Vormwaarneming (Deel I), Vormwaarneming (Deel II), Gereedskaptoets.

Die TT is op die standaard sewe-peil gegradeer en kan van die einde van die standaard ses-jaar tot aan die begin van die standaard agt-jaar toegepas word. Die werklike toetstyd is 1 uur 12 minute.

2.2.7 Algemene Toetse in Taal en Rekenkunde (ATTR)

Die doel met die ATTR is om 'n betroubare en objektiewe meting te gee van leerlinge se bekwaamheid in hul moedertaal, Rekenkunde en tweede taal.

Die ATTR is opgestel vir leerlinge in standerds vyf, ses en sewe en die werklike toetstyd is 2 uur.

2.2.8 Spellingtoetse

Die doel met die spellingtoetse is om 'n objektiewe meting te gee van die vermoë of vaardigheid om Afrikaanse en Engelse woorde korrek te spel.

Die toetstye vir die verskillende reekse wissel tussen 10 en 15 minute.

Normaalweg word die toets op die toetsblad self beantwoord, maar in die geval van Talentopname is die toets op 'n afsonderlike antwoordblad beantwoord. In die lig hiervan is die toetstye met 2 minute verleng.

2.2.9 Algemene Wetenskaptoets

Die doel met die toets is om 'n aanduiding te gee van die peil van die basiese kennis van standaard ses-leerlinge in Algemene Wetenskap.

Die inhoud van die toets is op die gemeenskaplike kern van die leerplanne van die onderwysdepartemente in Natuurkennis, Algemene Wetenskap, asook vrae van algemene aard gebaseer.

Die toetstyd is 25 minute.

2.2.10 Geskiedenisstoets

Die toets is opgestel met die doel om leerlinge se basiese kennis van Suid-Afrikaanse Geskiedenis op objektiewe wyse te meet.

Die toets is vir leerlinge in standerds ses, sewe en agt, wat Geskiedenis of Sosiale Studies as vak op skool neem, bedoel. Die toetstyd is 25 minute.

2.2.11 Aardrykskundetoets

Die toets is opgestel met die doel om leerlinge se basiese kennis van Suid-Afrikaanse Aardrykskunde op objektiewe wyse te meet.

Die toets is vir leerlinge in standerds ses, sewe en agt wat Aardrykskunde of Sosiale Studies as vak op skool neem, bedoel. Die toetstyd is 25 minute.

2.2.12 Die Aanpassingsvraelys

Die Aanpassingsvraelys is met 'n drieledige doel opgestel, naamlik:

(a) Om gebruik te word as 'n siftingstoets om die leerlinge uit te soek wat aanpassingsprobleme het.

(b) Om te dien as 'n middel vir 'n gekontroleerde onderhoud met groepe of individue. Die tellings op die verskillende velde van aanpassing of reaksies op spesifieke vrae kan as aanknopingspunt vir verdere ondersoek dien.

(c) Om te dien as 'n objektiewe instrument vir die vergelyking van groepe of individue met mekaar.

Die vraelys bestaan uit 160 vrae wat veral twee gebiede van aanpassing dek, te wete persoonlike aanpassing en sosiale aanpassing. Die vrae is in 10 groepe verdeel, op so 'n wyse dat die vrae in elke groep hoog met mekaar korreleer ten einde afsonderlike metings in die vernaamste gebiede van aanpassing te verkry. Die 10 velde van aanpassing wat deur die vraelys gemeet word, is die volgende:

- Veld 1 : Selfvertroue
- Veld 2 : Gevoel van eiewaarde
- Veld 3 : Gevoel van persoonlike vryheid
- Veld 4 : Gevoel van aanvaarding en erkenning
- Veld 5 : Sosiale verhoudings
- Veld 6 : Simptome van senuweeagtigheid
- Veld 7 : Morele inslag
- Veld 8 : Huislike verhoudings
- Veld 9 : Skoolverhoudings
- Veld 10 : Emosionaliteit

Afgesien van bogenoemde 10 velde van aanpassing wat deur die vraelys gemeet word, word daar ook voorsiening gemaak vir die verkryging van 'n X-telling om te bepaal hoe eerlik die toetsling die vraelys beantwoord het.

Die 10 vrae in hierdie afdeling is van so 'n aard dat die meeste mense die meerderheid daarvan nie "gunstig" kan beantwoord nie. Indien 'n toetsling dus die meeste of al die vrae gunstig beantwoord, om watter redes ook al, moet daar ernstig getwyfel word aan die geldigheid van sy antwoorde op die vraelys as geheel.

2.2.13 Die Jr. Sr.Hoërskool-Persoonlikheidsvraelys (HSPV)

Die doel met die HSPV is om as hulpmiddel vir skoolsielkundiges en skoolvoorligters in kliniese situasies te dien, om die individuele persoonlikheid objektief te ontleed om sodoende die sielkundige se eie persoonlike evaluering van die kind aan te vul.

Die HSPV is 'n gestandaardiseerde toets wat binne die bestek van een klasperiode individueel of groepsgewys toegepas kan word met die doel om 'n algemene skatting van die persoonlikheidsontwikkeling te verkry. Die vraelys bestaan uit 142 vrae en meet veertien afsonderlike persoonlikheidsdimensies of -trekke, wat nagenoeg die totale persoonlikheid omvat. Met behulp van hierdie veertien tellings kan die sielkundige voorspellings maak met betrekking tot onder andere skoolprestasie, beroepsgeskiktheid, neigings tot misdaad, aanwesigheid van leiers-eienskappe en die behoefte aan kliniese hulp om neurotiese toestande te voorkom.

Die veertien dimensies, soos in die handleiding van die HSPV beskryf, word in tabel 2.1 aangetoon (Cattell, 1967).

TABEL 2.1
VELDE VAN DIE HOËRSKOOL-PERSOONLIKHEIDSVRAELYS

Lae stanegetelling (1-3)	Alfabetiese benaming van faktor	Hoë stanegetelling (7-9)
Teruggetrokke, afsydig, krities, koel	A	Na-buite-lewend, hartlik, sorgeloos, deelnemend
Minder intelligent, konkreetdenkend, minder skoollastiese verstandelike vermoë	B	Meer intelligent, abstrakdenkend, meer skoollastiese verstandelike vermoë
Aantasbaar deur gevoelens, emosioneel minder stabiel, maklik ontstel, veranderlik, minder egosterkte	C	Emosioneel stabiel, sien die werklikheid in die oë, kalm, meer egosterkte (nie dieselfde as egoïsties nie)
Flegmaties, doelbewus, onaktief, swaarwigtig	D	Prikkelbaar, opgewonde, ongeduldig, veeleisend, ooraktief
Gehoorsaam, gematig, insiklik, gedwee	E	Aanmatigend (laat homself geld), onafhanklik, aggressief, hardkoppig, dominant (oorheersend)
Sober, versigtig, ernstig, swygsaam	F	Onbesorgd, vrolik, entoesiasties, impulsief, opgewek
Opportunisties, ontwyk reëls, voel min verpligtings, het minder superegosterkte	G	Pligsgetrou, volhardend, reëlgebonde, het meer superegosterkte
Skaam, beheers, onvrymoedig, sku	H	Waaghalsig, sosiaal vrypostig, ongeinhibeerd, spontaan
Ontoegieflik, selfstandig, realisties, verdra geen bogtery nie	I	Teerhartig, afhanklik, oorbeskermd, fyngevoelig
Lewenskragtig, gaan gereidelik saam met die groep, lewensbly, tree handelend op	J	Weifelagtig, dwarstrekkerig, individualisties, peinsend, innerlik terughoudend, onwillig om handelend op te tree

tabel vervolg

TABEL 2.1 VERVOLG

Lae stanegetelling (1-3)	Alfabetiese benaming van faktor	Hoë stanegetelling (7-9)
Kalm, vol selfvertroue, be= daard, onbekommerd	0	Bevrees, bekommerd, neer= slagtig, onrustig, ge= neig tot skuldgevoelens
Groepafhanklik, 'n "aan= hanger" en goeie volgeling	Q ₂	Selfgenoegsaam, verkies eie besluite, vindingryk
Geneig tot ongedisipli= neerde selfkonflik, veront= agsaam protokol, volg eie aandrange, gebrek aan inte= grasie	Q ₃	Beheers, sosiaal-korrek, selfgedisiplineerd, kompulsief, hoë mate van selfsentiment
Ontspanne, rustig, traag, ongefrustreerd	0 ₄	Gespanne, aangedrewe, oorspanne, gefrustreerd

Soos in tabel 2.1 aangedui, word elke dimensie of veld in terme van twee pole aangedui. Die linkerkantste beskrywing dui op 'n telling aan die onderste punt en die regterkantste beskrywing op 'n telling aan die boonste punt van die stanege= skaal, waarvolgens die roupunte in normpunte getransfereer is.

Weens die uiteenlopendheid van die verskillende velde, moet in gedagte gehou word dat 'n hoë telling nie noodwendig "goed" is en op 'n gewenste persoonlikheidstrek en 'n lae telling "swak" en op 'n ongewenste persoonlikheidstrek dui nie.

Die HSPV kan individueel of groepsgewys toegepas word en die toetstyd is ongeveer 40 tot 50 minute.

2.2.14 Die Guilford-Schneidmann-Zimmerman-belangstellingsvrae= lys (GSZ).

Die belangstelling van die standerd ses-leerlinge is in 1965 met die Suid-Afrikaanse hersiende vorm van die GSZ gemeet. Die GSZ is opgestel om die beroepsbelangstelling van hoërskool= leerlinge en volwassenes in agtien belangstellingsvelde te meet. Elkeen van die agtien belangstellingsvelde word op grond van die metode van beantwoording in 'n H-("hobby" of stokperdjie) en 'n W-(werk) veld onderverdeel. Onderstaande toon die verskillende velde aan.

Veld 1 : Kuns-Waardering
Veld 2 : Kuns-Ekspressie
Veld 3 : Taal-Waardering
Veld 4 : Taal-Ekspressie
Veld 5 : Wetenskap-Navorsing
Veld 6 : Wetenskap-Teoreties
Veld 7 : Meganies-Hantering
Veld 8 : Meganies-Ontwerp
Veld 9 : Buitenshuis-Natuur
Veld 10 : Buitenshuis-Sport
Veld 11 : Besigheid-Handel
Veld 12 : Besigheid-Bedryfsleiding
Veld 13 : Sosiaal-Oorredend
Veld 14 : Sosiaal-Gesellig
Veld 15 : Persoonlike diens
Veld 16 : Maatskaplike diens
Veld 17 : Kantoorwerk-Klerklik
Veld 18 : Kantoorwerk-Numeries

2.2.15 Standaard ses-eindeksamenpunte

Aangesien eksamenpunte 'n aanduiding van sukses in opleiding, en opleiding 'n aanduiding van die ontwikkeling van die mannekragpotensiaal is, is dit vir dié studie van belang om na te gaan hoe stokkiesdraaiers in vergelyking met die universumleerlinge in die standaard ses-eindeksamen van 1965 geprester het. Vir dié doel is die standaard ses-eindeksamenpunte van 1965 beskikbaar (Roos, 1970, p. 49).

2.3 BEDUIDENDHEID VAN VERSKILLE

Normaalweg word in navorsing van steekproewe, wat die universum of populasie verteenwoordig, gebruik gemaak. Die bevindinge wat op die steekproef van toepassing is, word dan na die populasie veralgemeen. Induktiewe statistiek word in hierdie gevalle gebruik om te bepaal met watter mate van sekerheid die bevindinge wat uit die steekproef blyk, op die universum van toepassing is en wat die risiko is wat in so 'n veralgemening vervat is.

In die geval van Talentopname is die universum van standaard ses-leerlinge getoets sodat die ondersoekgroep (stokkiesdraaiers) in werklikheid 'n subuniversum is. In die praktyk kom dit daarop neer dat twee universums met mekaar vergelyk word. In so 'n geval geld induktiewe statistiek nie meer nie, maar wel beskrywende statistiek. Enige verskil is werklik en feitlik aangesien dit beskrywend van die universum self is. Die berekening van beduidendheid van verskille is dus nie nodig nie.

Die enigste probleem is dus hoe groot die verskil moet wees voordat dit as van praktiese betekenis beskou kan word. Vir die doel van hierdie ondersoek word persentasieverskille van ongeveer 5,0 persent as groot genoeg beskou om van praktiese betekenis te wees en gevolglik as betekenisvol beskou. In die gevalle waar vergelykings egter op grond van gemiddelde tellings geskied, word uitgegaan van die standpunt dat enige verskil in die gemiddeldes betekenisvol is, maar nie noodwendig ook van praktiese betekenis nie.

Of hierdie verskille van enige werklike praktiese betekenis is, hang af van die praktiese situasie. In sommige gevalle kan 'n relatief klein verskil van besondere betekenis wees en in ander gevalle kan selfs 'n relatief groot verskil van min praktiese betekenis wees. Dit is nie die bedoeling om in hierdie ondersoek die verkreë verskille se relatiewe belangrikheid in alle moontlike praktiese situasies te interpreteer nie, maar eerder om voorlopige of tentatiewe interpretasies daarvan te gee.

2.4 STANEGES

Al die toetsresultate van Talentopname word in staneges uitgedruk. Die stanegeskaal bestaan uit nege standaardpunte en elke standaardpunt verteenwoordig die prestasie van 'n sekere deel van die normgroep soos hieronder aangedui:

Groep		Stanege	Simbool	Beskrywing
Swakste	4%	1	E	Baie swak
Volgende	7%	2	D	Swak
Volgende	12%	3		
Volgende	17%	4		
Middelste	20%	5	C	Gemiddeld
Volgende	17%	6	B	Goed
Volgende	12%	7		
Volgende	7%	8		
Beste	4%	9	A	Baie goed

In die geval van 'n normale verdeling is die gemiddelde gelyk aan 5 staneges en die standaardafwyking gelyk aan 1,96 staneges.

HOOFSTUK 3

AGTERGRONDBEELD VAN DIE STOKKIESDRAAIER

3.1 INLEIDING

In hierdie hoofstuk word die stokkiesdraaiers met die universum van standerd ses-leerlinge ten opsigte van gegewens wat deur hulle in die Biografiese Vraelys verstrekk is, vergelyk. Die vrae van die Biografiese Vraelys word vir die studie in vier kategorieë geklassifiseer en word in dié volgorde bespreek:

- (a) Persoonlike en ander besonderhede
- (b) Gesinsagtergrond
- (c) Skool- en studieaangeleenthede
- (d) Vryetydbesteding

By die interpretasie van die tabelle moet die volgende in aanmerking geneem word:

(i) Ten opsigte van elke responsie in die tabelle word die aantal gevalle (N) en die persentasies vir seuns en dogters afsonderlik, plus die totaal vir seuns en dogters gesamentlik vir beide die ondersoekgroep en die universum gegee. Persentasies word onderling vergelyk en bespreek.

(ii) Die persentasies in die totaalkolom is nie noodwendig die gemiddelde persentasie van die persentasies vir seuns plus dogters nie, aangesien die aantal seuns en dogters vir dieselfde responsie verskillend is.

(iii) Die totale N mag van tabel tot tabel verskil, weens die feit dat sommige leerlinge nie 'n vraag beantwoord het nie. Die persentasies in elke tabel is bereken volgens die getal leerlinge vir wie gegewens beskikbaar is, dit wil sê ten opsigte van die totale N wat in die betrokke tabel verskyn. Die nie-responsies is relatief min en wissel tussen 1 tot 3 persent. Dit is dus sodanig dat interpretasies of tenderse geensins beïnvloed kan word nie.

(iv) Alle resultate ten opsigte van die agtergrond van leerlinge is gebaseer op antwoorde wat deur leerlinge self in die Biografiese Vraelys verstrekk is, met die uitsondering van gegewens ten opsigte van leerlinge se ouderdomme, wat deur die klasonderwyser(-es) verstrekk is.

3.2 PERSOONLIKE EN ANDER BESONDERHEDE

3.2.1 Geslag

Die ondersoekgroep bestaan uit 2738 stokkiesdraaiers waarvan 1635 seuns (59,7%) en 1103 dogters (40,3%) is. Dit is

'n verhouding van drie seuns teenoor twee dogters. Hierteenoor is die geslagsverdeling van die universum van 1965 se standaard ses-leerlinge een seun teenoor een dogter.

Roberts (1956) bevind dieselfde verhouding met betrekking tot stokkiesdraaiers. De Lange (1957) bevind in sy ondersoek na stokkiesdraaiers 'n verhouding van ses seuns teenoor een dogter. Tyerman (1968) bevind 'n verhouding so hoog as nege seuns teenoor een dogter.

Hoewel bestaande bevindings uiteenlopend is met betrekking tot die verhouding tussen stokkiesdraaierseuns en -dogters, is dit duidelik dat meer seuns as dogters hulle aan stokkiesdraai skuldig maak. Die bevinding dat dogters hulle minder aan stokkiesdraai as seuns skuldig maak, kan volgens Tyerman (1968) verklaar word deur die feit dat dogters minder aggressief en meer aanpasbaar by situasies is as seuns. Dit lei daartoe dat dogters spanningsvolle situasies relatief makliker as seuns kan verwerk en stokkiesdraai nie as 'n voor-die-hand-iggende ontvlugtingsmiddel sien nie.

3.2.2 Ouderdom

Gegewens ten opsigte van die gemiddelde ouderdom van leerlinge gedurende die derde kwartaal van 1965 verskyn in tabel 3.1.

TABEL 3.1
GEMIDDELTE OUDERDOM VAN LEERLINGE

Geslag	Ondersoekgroep			Universum		
	N	Gemiddelde	Standaardafwyking	N	Gemiddelde	Standaardafwyking
Seuns	1624	14,03	1,07	35664	13,53	0,90
Dogters	1091	13,89	1,02	34102	13,41	0,84
TOTAAL	2715	13,97	1,05	69766	13,47	0,87

Volgens tabel 3.1 was die gemiddelde ouderdom van die ondersoekgroepseuns 14 jaar teenoor 13 jaar 6 maande van die universumseuns. Die ondersoekgroepdogters se gemiddelde ouderdom was 13 jaar 11 maande teenoor 13 jaar 5 maande van die universumdogters. Die ondersoekgroep was dus in standaard ses gemiddeld ongeveer 6 maande ouer as die gemiddelde ouderdom van die standaard ses-skoolbevolking.

Du Toit (1936) bevind ook dat die gemiddelde ouderdom van stokkiesdraaiers in standaard ses hoër is as die res van die klas. Die feit dat stokkiesdraaiers ouer is as hulle klasmaats, mag volgens Du Toit (1936) nadelig inwerk op die stokkiesdraaiers.

Louw (1966) bevind dat die ouderdomme van gereelde en ongereelde skoolbesoeksters taamlik homogeen is.

3.2.3 Huistaal

Gegewens ten opsigte van die huistaal van leerlinge verskyn in tabel 3.2.

Uit tabel 3.2 blyk dat die grootste verskille tussen die ondersoekgroep en die universum by Afrikaans- en Engelsprekende leerlinge voorkom. Dit blyk dat beide die ondersoekgroeps seuns en -dogters ongeveer 5 persent meer Afrikaanssprekendes en ongeveer 5 persent minder Engelsprekendes bevat as wat volgens die universumverdeling verwag sou kon word.

Ander soortgelyke bevindings kan nie opgespoor word nie en geen redelike verklaring kan vir die verskynsel gegee word nie.

3.2.4 Woonplek gedurende skoolkwartale

Gegewens ten opsigte van die woonplek van leerlinge gedurende skoolkwartale word in tabel 3.3 aangetoon.

Uit tabel 3.3 blyk dat 'n betekenisvol groter persentasie (6,2) stokkiesdraaiers, in vergelyking met die universum by hulle ouers woon. Ses komma vyf persent meer seuns en 6,6 persent meer dogters van die ondersoekgroep woon by hulle ouers as wat volgens die universumverdeling verwag word. Opvallend is dat 'n betekenisvol kleiner persentasie (6,6) ondersoekgroepleerlinge, in vergelyking met die universum, gedurende skoolkwartale in koshuise woonagtig is. In dié geval woon 6,9 persent minder seuns en 6,8 persent minder dogters van die ondersoekgroep gedurende skoolkwartale in koshuise.

Die verskynsel dat leerlinge wat in skoolkoshuise woon hulle minder aan stokkiesdraai skuldig maak as leerlinge wat by hulle ouers woon, kan moontlik verklaar word in die lig van die feit dat skoolkoshuise in die reël digby skole geleë is, streng toesig oor koshuisinwoners gehou word en dit relatief moeilik vir koshuisinwoners is om stokkies te draai, aangesien hulle besef dat maklik nagegaan kan word waarom 'n koshuisleerling nie in die skool teenwoordig is nie. Leerlinge wat by hulle ouers woon het meer geleentheid om stokkies te draai aangesien dit maklik is om tussen die ouerhuis en die skool te verdwyn, terwyl ouers onder die indruk verkeer dat hulle kinders skool toe is. 'n Vervalste skoolverskoningsbriefie is dikwels geen probleem nie. In sommige gevalle kan dit ook moontlik wees dat ouers self hulle kinders uit die skool hou om sekere take tuis te verrig of om saam met die ouers met vakansie te gaan.

TABEL 3.2
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HUISTAAL

Huistaal	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Afrikaans	1050	64,7	691	64,3	1741	64,1	21349	59,9	19951	58,5	41300	59,2
Engels	429	26,4	271	24,8	700	25,8	10963	30,7	10467	30,7	21430	30,7
Afrikaans en Engels	104	6,4	107	9,8	211	7,8	2153	6,0	2543	7,5	4696	6,7
Duits	9	0,5	6	0,6	15	0,6	379	1,1	347	1,0	726	1,0
Nederlands	9	0,5	5	0,5	14	0,5	211	0,6	237	0,7	448	0,7
Grieks	11	0,7	2	0,2	13	0,5	131	0,4	116	0,3	247	0,4
Italiaans	3	0,2	3	0,3	6	0,2	143	0,4	118	0,3	261	0,4
Portugees	6	0,4	4	0,3	10	0,3	191	0,5	161	0,5	352	0,5
Ander taal	3	0,2	2	0,2	5	0,2	134	0,4	154	0,5	288	0,4
TOTAAL	1624	100,0	1091	100,0	2715	100,0	35654	100,0	34094	100,0	69748	100,0

TABEL 3.3

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS WOONPLEK GEDURENDE SKOOLKWARTALE

Woonplek	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
By ouers	1335	83,3	927	86,1	2262	84,4	27272	76,8	27004	79,5	54276	78,2
By familie	44	2,8	25	2,3	69	2,6	774	2,2	695	2,0	1469	2,1
In 'n koshuis	213	13,3	119	11,0	332	12,4	7177	20,2	6036	17,8	13213	19,0
Loseer privaat	10	0,6	6	0,6	16	0,6	274	0,8	230	0,7	504	0,7
TOTAAL	1602	100,0	1077	100,0	2679	100,0	35497	100,0	33965	100,0	69462	100,0

3.2.5 Huisvesting gedurende skoolkwartale

Gegewens ten opsigte van die soort huisvesting van leerlinge gedurende skoolkwartale, verskyn in tabel 3.4.

Volgens tabel 3.4 kom die enigste betekenisvolle verskille tussen die ondersoekgroep en die universum by leerlinge wat in huise en leerlinge wat in koshuise woon, voor. Ses komma nege persent meer stokkiesdraaiers woon in huise as wat volgens die universum verwag word en 6,8 persent minder is in koshuise woonagtig.

Die bevinding is in ooreenstemming met tabel 3.3 waar bevind is dat meer stokkiesdraaiers by hulle ouers en dus meesal ook in huise woon.

3.2.6 Woonarea gedurende skoolkwartale

Gegewens ten opsigte van die woonarea van leerlinge gedurende skoolkwartale verskyn in tabel 3.5.

Volgens tabel 3.5 kom geringe verskille tussen die ondersoekgroep en die universum voor. Die afleiding kan gemaak word dat die tendens tot stokkiesdraai onafhanklik van die woonarea van leerlinge voorkom. Die bevinding is in direkte teenstelling met die tradisionele aanvaarding dat leerlinge uit stedelike gebiede meer tot stokkiesdraai geneig is as leerlinge uit plattelandse gebiede.

3.2.7 Houding teenoor godsdiens

Gegewens ten opsigte van die houding van leerlinge teenoor godsdiens word in tabel 3.6 aangetoon.

Uit tabel 3.6 blyk dat geen betekenisvolle verskille tussen die ondersoekgroep en die universum voorkom nie. Die grootste enkele persentasie van beide groepe is dit eens dat godsdiens vir hulle waarde inhou.

3.2.8 Begeerte om 'n leier te wees

Gegewens ten opsigte van die begeerte van leerlinge om 'n leier te wees, word in tabel 3.7 aangetoon.

Uit tabel 3.7 blyk dat die verskille tussen die ondersoekgroep en die universum nie betekenisvol is nie, maar dat die stokkiesdraaiers minder as die universum daarna streef om 'n leier te wees. Hierdie tendens geld vir beide stokkiesdraaiers en -dogters.

TABEL 3.4

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HUISVESTING GEDURENDE SKOOLKWARTALE

Huisvesting	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
In 'n huis	1299	81,0	904	83,8	2203	82,1	26365	74,3	25903	76,2	52268	75,2
In 'n woonstel	76	4,7	49	4,5	125	4,7	1567	4,4	1787	5,3	3354	4,8
In 'n losieshuis of hotel	21	1,3	7	0,6	28	1,0	356	1,0	263	0,8	619	1,0
In 'n koshuis	191	11,9	116	10,8	307	11,4	6921	19,5	5733	16,9	12654	18,2
In 'n kindershuis	17	1,1	3	0,3	20	0,8	293	0,8	287	0,8	580	0,8
TOTAAL	1604	100,0	1079	100,0	2683	100,0	35502	100,0	33973	100,0	69475	100,0

TABEL 3.5

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS WOONGEBIED GEDURENDE SKOOLKWARTALE

Woongebied	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Op 'n plaas	123	7,7	60	5,6	183	6,8	2878	8,1	2251	6,6	5129	7,4
Op 'n plot naby stad/dorp	136	8,5	80	7,5	216	8,1	2494	7,1	2224	6,6	4718	6,9
In 'n dorp	586	36,6	414	38,6	1000	37,4	13448	38,0	13037	38,5	26485	38,2
In 'n stad of voorstad	754	47,2	519	48,3	1273	47,7	16541	46,8	16358	48,3	32899	47,5
TOTAAL	1599	100,0	1073	100,0	2672	100,0	35361	100,0	33870	100,0	69231	100,0

TABEL 3.6

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HULLE HOUDING TEENOOR GODSDIENS

Houding	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Het geen waarde nie	41	2,6	17	1,6	58	2,2	692	2,0	358	1,0	1050	1,5
Weet nie	324	20,2	229	21,3	553	20,7	7798	22,0	7085	20,9	14883	21,5
Het baie waarde	1238	77,2	829	77,1	2067	77,1	26956	76,0	26477	78,1	53433	77,0
TOTAAL	1603	100,0	1075	100,0	2678	100,0	35446	100,0	33920	100,0	69366	100,0

TABEL 3.7

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS BEGEERTE OM 'N LEIER TE WEES

Begeerte tot leier= skap	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ja	743	46,4	434	40,2	1177	43,9	17116	48,2	14338	42,2	31454	45,3
Weet nie	376	23,5	331	30,7	707	26,4	8790	24,8	10718	31,6	19571	28,2
Nee	482	30,1	314	29,1	796	29,7	9565	27,0	8891	26,2	18456	26,5
TOTAAL	1601	100,0	1079	100,0	2680	100,0	35471	100,0	33947	100,0	69418	100,0

3.2.9 Tevredenheid met sakgeld

'n Aanduiding ten opsigte van die tevredenheid van leerlinge met die hoeveelheid sakgeld wat hulle ontvang, verskyn in tabel 3.8.

Die grootste enkele persentasie leerlinge van beide groepe is tevrede met die hoeveelheid sakgeld wat hulle ontvang, maar daar is egter 'n groter persentasie stokkiesdraaiers (5,3) as universumleerlinge wat nie tevrede is met die hoeveelheid sakgeld wat hulle ontvang nie.

3.2.10 Werk vir sakgeld

Gegewens ten opsigte van die feit of leerlinge vir hulle sakgeld werk, verskyn in tabel 3.9.

Volgens tabel 3.9 werk 6,1 persent meer stokkiesdraaiers vir sakgeld as wat by die universum die geval is. Opvallend is dat 5,9 persent minder stokkiesdraaierseuns en 6,1 persent meer stokkiesdraaierdogters in vergelyking met die universumverdeling, vir sakgeld werk. Daar is egter meer stokkiesdraaierseuns (6,2%) en minder stokkiesdraaierdogters (5,1%) wat net soms vir sakgeld werk. In die geheel gesien werk 84,0 persent stokkiesdraaiers en 81,7 persent universumleerlinge soms of altyd vir hulle sakgeld. Hierdie verskil (2,8%) is nie betekenisvol nie.

Die ontevredeheid van stokkiesdraaiers oor die hoeveelheid sakgeld wat hulle ontvang (tabel 3.8) is in die lig van die bevinding in tabel 3.9 nie regverdigbaar nie, tensy die stokkiesdraaiers voel dat hulle nie genoeg betaal word vir die werk wat hulle lewer nie.

3.2.11 Algemene gesondheidstoestand

Gegewens ten opsigte van die algemene gesondheidstoestand van leerlinge verskyn in tabel 3.10.

Volgens tabel 3.10 voer stokkiesdraaiers aan dat hulle algemene gesondheidstoestand veel te wense oorlaat. Uit die universumgegewens blyk dat 68,4 persent leerlinge aanvoer dat hulle algemene gesondheidstoestand goed is, teenoor slegs 46,7 persent stokkiesdraaiers. Indien die responsies "Redelik" en "Swak" saamgevoeg word, blyk dat meer as die helfte van die stokkiesdraaiers (53,3%) se gesondheidstoestand van redelik tot swak wissel, in vergelyking met 31,6 persent van die universum.

In paragraaf 3.2.12 word moontlike verklarings vir die siektetoestande van stokkiesdraaiers gegee.

TABEL 3.8

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS TEVREDENHEID MET HOEVEELHEID SAKGELD

Genoeg sakgeld	Ondersoekgroep						Universeum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ja	1273	79,8	890	82,8	2163	81,0	30068	85,0	29668	87,6	59736	86,3
Nee	323	20,2	185	17,2	508	19,0	5292	15,0	4206	12,4	9498	13,7
TOTAAL	1596	100,0	1075	100,0	2671	100,0	35360	100,0	33874	100,0	69234	100,0

TABEL 3.9

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE FEIT OF HULLE VIR SAKGELD WERK

Werk vir sakgeld	Ondersoekgroep						Universeum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ja	679	42,5	368	34,3	1047	39,2	13382	48,4	9584	28,2	22966	33,1
Soms	739	46,2	458	42,7	1197	44,8	17465	40,1	16219	47,8	33684	48,6
Nee	180	11,3	247	23,0	427	16,0	4599	11,5	8127	24,0	12726	18,3
TOTAAL	1598	100,0	1073	100,0	2671	100,0	35446	100,0	33930	100,0	69376	100,0

TABEL 3.10

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HULLE ALGEMENE GESONDHEIDSTOESTAND

Gesondheidstoestand	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Goed	783	49,1	465	43,2	1248	46,7	24571	69,3	22865	67,4	47436	68,4
Redelik	701	43,8	518	48,2	1219	45,6	10161	28,7	10322	30,4	20483	29,5
Swak	113	7,1	93	8,6	206	7,7	719	2,0	758	2,2	1477	2,1
TOTAAL	1597	100,0	1076	100,0	2673	100,0	35451	100,0	33945	100,0	69396	100,0

3.2.12 Kwale wat leerlinge se gesondheidstoestand benadeel

Gegewens ten opsigte van die kwale waarmee leerlinge te kampe het, verskyn in tabel 3.11.

Volgens tabel 3.10 het 46,7 persent stökkiesdraaiers beweer dat hulle gesondheidstoestand goed is. In tabel 3.11, waar leerlinge moes aantoon met watter kwale hulle die meeste probleme ondervind, beweer 57,2 persent stökkiesdraaiers dat dié vraag nie op hulle van toepassing is nie en hulle dus nie probleme met kwale ondervind nie. Dié styging in persentasie kan nie verklaar word nie, maar die algemene gevolgtrekking kan gemaak word dat meer as die helfte van die stökkiesdraaiers gesonde leerlinge is wat nie las van enige kwale ondervind nie.

Wat die gespesifiseerde kwale betref, blyk dat, met die uitsondering van oorgewig waar stökkiesdraaiers 'n effens laer persentasie toon en swaksienheid waar beide totaalgroepe gelyke persentasies toon, stökkiesdraaiers effens hoër persentasies toon en op hierdie probleemkwale dus sieker as universumleerlinge voorkom.

Opvallend egter is dat in die geval van die kategorie "Ander kwale", 7,0 persent meer stökkiesdraaiers as universumleerlinge met probleemkwale te kampe het. Vir die groter persentasie stökkiesdraaiers wat probleme met ander kwale ondervind, is daar twee moontlike verklarings:

- (i) Stökkiesdraaiers kan werklik meer probleme met ander kwale ondervind as wat vir die universum die geval is en vir die kwale is daar nie spesifiek in die vraag voorsiening gemaak nie.
- (ii) Die kwale van stökkiesdraaiers kan psigologies van aard wees.

Die bewering dat die kwale van stökkiesdraaiers psigologies van aard kan wees, word deur Kahn en Nursten (1964) onderskryf as hulle beweer dat die siektesimptome wat kinders ontwikkel om as verskoning te dien om nie skool toe te gaan nie, psigosomaties van aard is as gevolg van onbewuste konflikte. Dié outeurs bespreek dan ook skoolontduiking as 'n intra-psigiese versteuring by leerlinge.

Volgens Tyerman (1968) is siektetoestande of fisiese gebreke nie hoofsaaklik van stökkiesdraaiers nie, maar slegs bydraende faktore deurdat die kind wat dikwels van die skool afwesig is 'n gevoel mag ontwikkel dat skoolbywoning nie belangrik is nie en indien, deur siekteafwesigheid, hy nie goed op skool presteer nie, kan hy 'n afkeer van skoolgaan ontwikkel, siekte as verskoning voorhou en sodoende begin stökkiesdraai sonder dat hy werklik siek is.

TABEL 3.11

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS KWALE WAARMEE HULLE DIE MEESTE PROBLEME ONDERVIND

Kwale	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Nie van toepassing nie	929	58,4	591	55,3	1520	57,2	23878	67,7	23194	68,6	47072	68,1
Spraakgebreke	87	5,5	25	2,3	112	4,2	1497	4,2	641	1,9	2138	3,1
Uiterlike liggaamsgebreke	51	3,2	17	1,6	68	2,6	663	1,9	450	1,3	1113	1,6
Swak hart	41	2,6	35	3,3	76	2,7	447	1,3	384	1,1	831	1,2
Asma	52	3,3	28	2,6	80	3,0	1173	3,3	768	2,3	1941	2,8
Oorgewig	24	1,5	31	2,9	55	2,1	878	2,5	1107	3,3	1985	2,9
Epilepsie	14	0,9	12	1,2	26	1,0	144	0,4	147	0,4	291	0,4
Hardhorendheid	31	2,0	10	0,9	41	1,5	461	1,3	385	1,2	846	1,2
Swaksiendheid	75	4,7	75	7,0	150	5,7	1801	5,1	2107	6,2	3908	5,7
Ander kwale	285	17,9	244	22,9	529	20,0	4357	12,3	4628	13,7	8985	13,0
TOTAAL	1589	100,0	1068	100,0	2657	100,0	35299	100,0	33811	100,0	69110	100,0

Stott (1966) bevind in 'n ondersoek dat stokkiesdraaiers onderling nie veel van mekaar ten opsigte van siektetoestande verskil nie, maar dat hulle as groep relatief sieker as nie-stokkiesdraaiers is.

3.2.13 Getal dae van die skool afwesig

Gegewens ten opsigte van die getal dae wat leerlinge tot einde Augustus 1965 van die skool afwesig was, verskyn in tabel 3.12.

Uit tabel 3.12 blyk dat ten opsigte van die eerste indeling (0 tot 4 dae) ongeveer 33 persent meer universumleerlinge as stokkiesdraaiers, vier dae of minder gedurende die jaar van die skool afwesig was. Vir alle verdere indelings was die stokkiesdraaiers betekenisvol meer van die skool afwesig in vergelyking met die universum. Die grootste verskil word by die laaste indeling (20 of meer dae) aangetref, waar 11,9 persent meer stokkiesdraaiers as universumleerlinge 20 of meer dae van die skool afwesig was. Sestig komma nege persent stokkiesdraaiers teenoor 27,5 persent universumleerlinge was gedurende 1965 tot en met die aanvang van Projek Talentopname, 5 of meer dae van die skool afwesig. Die mediaan vir dae afwesig vir stokkiesdraaiers is 7,3, terwyl dit 3,4 dae vir die universum is. Stokkiesdraaiers was dus dubbel soveel keer afwesig as die universumleerlinge in die algemeen. Hierdie afwesigheidsyfer van stokkiesdraaiers is merkwaardig hoog.

Die nadelige effek wat skoolafwesigheid vir 'n leerling ten opsigte van skoolvordering meebring is voor-die-hand-liggend. Die leerling wat stokkiesdraai, bevind hom in 'n maalkolk. Hoe meer dae hy afwesig is, hoe groter raak sy agterstand op skolasiese gebied. Dit kan uiteindelik tot druijing en vroeë skoolverlating lei.

Indien die kwale van tabel 3.11 in terme van 'n siektetoestand gedefinieer word, bedoelende 'n siektetoestand wat 'n leerling mag verhoed om skool toe te gaan, val kwale soos spraakgebreke, oorgewig, hardhorendheid en swaksienheid buite die definisie. Hiervolgens behoort 70,7 persent stokkiesdraaiers en 81,0 persent universumleerlinge normaalweg die skool te besoek as die gewone kindersiektes wat 'n leerling mag verhoed om skool toe te gaan, buite rekening gelaat word.

Die hoë afwesigheidsyfer van stokkiesdraaiers kan dus veel eerder aan stokkiesdraai as sodanig toegeskryf word as aan siektetoestande.

TABEL 3.12

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS GETAL DAE VAN DIE SKOOL AFWESIG

Getal dae afwesig	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
0 tot 4 dae	621	39,1	417	39,0	1038	39,1	25987	73,5	24229	71,6	50216	72,5
5 tot 9 dae	382	24,0	255	23,9	637	24,0	5491	15,5	5634	16,6	11125	16,1
10 tot 14 dae	210	13,2	149	14,0	359	13,5	2026	5,7	2065	6,1	4091	5,9
15 tot 19 dae	141	8,9	82	7,7	223	8,4	811	2,3	884	2,6	1695	2,4
20 of meer dae	235	14,8	165	15,4	400	15,0	1069	3,0	1046	3,1	2115	3,1
TOTAAL	1589	100,0	1068	100,0	2657	100,0	35384	100,0	33858	100,0	69242	100,0

Roberts (1956) bevind dat die aantal dae wat stokkiesdraaiers van die skool afwesig was, tussen vyf dae tot 'n hele jaar wissel, met 'n gemiddeld van 35 dae.

Tyerman (1968) beweer dat herhaalde kortstondige afwesighede van 'n leerling, net so erg of selfs erger as 'n paar lang afwesighede kan wees.

3.2.14 Beroepskeuse

Gegewens ten opsigte van die beroepskeuse van leerlinge verskyn in tabel 3.13.

Volgens tabel 3.13 blyk dat veel minder stokkiesdraaiers, in vergelyking met die universum, daarna streef om 'n professionele of semi-professionele loopbaan te volg. Dubbel soveel stokkiesdraaiers as universumleerlinge streef daarna om 'n loopbaan as geskoolde ambagsman te volg. Meer stokkiesdraaiers (2,5%) as universumleerlinge verkies ook om 'n loopbaan as 'n opgeleide buitewerker te volg.

Wat die geslagte van die ondersoekgroep betref, word die grootste verskille aangetref ten opsigte van professionele en semi-professionele beroepe (19,6% meer dogters), klerklike beroepe (30,1% meer dogters), geskoolde ambagte (27,9% meer seuns) en opgeleide buitewerkers (14,2% meer seuns).

Indien die eerste vier beroepsgroepe as die hoër sosio-ekonomiese beroepe beskou word en die res as die laer sosio-ekonomiese beroepe (Strijdom 1971), blyk dat 49,0 persent stokkiesdraaiers teenoor 65,8 persent universumleerlinge na die hoër sosio-ekonomiese beroepe streef. Een-en-vyftig persent stokkiesdraaiers teenoor 34,2 persent universumleerlinge streef dan na die laer sosio-ekonomiese beroepe. Dit blyk dus dat stokkiesdraaiers, wat beroepskeuse en 'n uiteindelijke loopbaan betref, nie besonder hoë ideale koester nie.

3.3 GESINSAGTERGROND

3.3.1 Beroep van vader/stiefvader/voog

Gegewens ten opsigte van die beroep van leerlinge se vaders, stiefvaders of voogde wat vir hulle verantwoordelik is, verskyn in tabel 3.14.

Uit tabel 3.14 blyk dat betekenisvol minder stokkiesdraaiers (5,1%), in vergelyking met die universum, se vaders 'n professionele of semi-professionele beroep beoefen. In teenstelling hiermee word 'n betekenisvol groter persentasie (5,4%),

TABEL 3.13
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS BEROEPSKEUSE

Beroepsgroepe	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Professionele en semi-professionele werkers	382	23,5	470	43,1	852	31,4	14608	41,0	17635	51,7	32243	46,2
Administratiewe werkers	18	1,1	5	0,5	23	0,9	545	1,5	149	0,5	694	1,0
Klerklike werkers	43	2,7	358	32,8	401	14,8	1124	3,2	10641	31,2	11765	16,9
Verkoopswerkers	18	1,1	34	3,1	52	1,9	432	1,2	776	2,3	1208	1,7
Geskoolde ambagsmanne	606	37,3	103	9,4	709	26,1	7432	20,8	1619	4,7	9051	13,0
Opgeleide buitewerkers	312	19,2	54	5,0	366	13,5	6010	16,9	1641	4,8	7651	11,0
Boere, bosbouers, tuiniers, vissers	131	8,1	5	0,5	136	5,0	3505	9,8	164	0,5	3669	5,3
Persoonlike en huishoudelike dienste	4	0,3	3	0,2	7	0,2	52	0,1	107	0,3	159	0,2
Operateurs en half-geskoolde werkers	38	2,3	4	0,4	42	1,5	365	1,0	58	0,2	423	0,6
Ongeskoolde werkers	9	0,6	1	0,1	10	0,4	91	0,3	9	0,0	100	0,1
Huisvroue	0	0,0	11	1,0	11	0,4	0	0,0	144	0,4	144	0,2
Beroep nie verstrekkend	63	3,8	43	4,9	106	3,9	1500	4,2	1159	3,4	2659	3,8
TOTAAL	1624	100,0	1091	100,0	2715	100,0	35664	100,0	34102	100,0	69766	100,0

TABEL 3.14
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS BEROEP VAN VADER/STIEFVADER/VOOG

Beroep van vader	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Professionele en semi-professionele werkers	108	6,7	71	6,5	179	6,6	4153	11,6	4016	11,8	8169	11,7
Administratiewe werkers	166	10,2	120	11,0	286	10,5	5061	14,2	4896	14,3	9957	14,3
Klerklike werkers	141	8,7	85	7,8	226	8,3	3472	9,7	3424	10,0	6896	9,9
Verkoopswerkers	56	3,4	32	2,9	88	3,2	1751	4,9	1624	4,8	3375	4,8
Geskoolde ambags=manne	363	22,4	236	21,7	599	22,1	6120	17,2	5508	16,1	11628	16,7
Opgeleide buitewer=kers	243	15,0	178	16,3	421	15,5	4263	11,9	4047	11,9	8310	11,9
Boere, bosbouers, tuiniers, vissers	137	8,4	81	7,4	218	8,0	4513	12,7	4234	12,4	8747	12,5
Persoonlike en huis=houdelike dienste	9	0,6	2	0,2	11	0,4	137	0,4	126	0,4	263	0,4
Operateurs en half=geskoolde werkers	228	14,0	154	14,1	382	14,1	3840	10,8	3709	10,9	7549	10,8
Ongeskoolde werkers	46	2,8	46	4,2	92	3,4	709	2,0	802	2,4	1511	2,2
Pensioentrekkers	80	4,9	50	4,6	130	4,8	1142	3,2	1140	3,3	2282	3,3
Beroep nie verstrekkie	47	2,9	36	3,3	83	3,1	503	1,4	576	1,7	1079	1,5
TOTAAL	1624	100,0	1091	100,0	2715	100,0	35664	100,0	34102	100,0	69766	100,0

in vergelyking met die universum, aangetref by stokkiesdraaiers wie se vaders geskoolde ambagsmanne is. 'n Groter persentasie stokkiesdraaiers se vaders is ook opgeleide buitewerkers, operateurs en halfgeskoolde werkers in vergelyking met die universum.

Indien die hoër en laer sosio-ekonomiese beroepe vergelyk word, blyk dat 28,6 persent vaders van stokkiesdraaiers en 40,7 persent vaders van universumleerlinge, die hoër sosio-ekonomiese beroepe beklee. Wat die laer sosio-ekonomiese beroepe betref, beklee 71,4 persent stokkiesdraaiers se vaders en 59,3 persent universumleerlinge se vaders dié beroepe. Wanneer dié bevinding met die beroepskeuse van leerlinge (tabel 3.13) vergelyk word, blyk dat stokkiesdraaiers en universumleerlinge, in vergelyking met die beroepe wat hulle vaders beklee, beide meer na die hoër sosio-ekonomiese en minder na die laer sosio-ekonomiese beroepe streef. By beide groepe is daar dus die strewe om hoër beroepe as hulle vaders te beklee, maar die strewe na hoër beroepe is laer by stokkiesdraaiers as universumleerlinge.

Volgens Tyerman (1968) kom stokkiesdraaiers byna twee keer soveel uit huise van ongeskoolde werkers as uit dié van professionele werkers. Volgens die ondersoek van Du Toit (1936) het 72,0 persent stokkiesdraaiers uit huise gekom waar die gesin as armoedig beskou kan word, 22,0 persent kom uit gemiddelde gesinne en 6,0 persent uit welgestelde gesinne. De Lange (1957) haal ondersoekers aan (Ferguson, Bloch, Barron en Burgess) wat ook die mening toegedaan is dat stokkiesdraaiers uit gesinne met 'n lae inkomste en finansiële probleme kom. De Lange (1957) is van mening dat 'n relatief lae ekonomiese status in 'n gesin aanleiding tot stokkiesdraai mag gee, maar dat dit nie noodwendig so hoef te wees nie.

3.3.2 Onderwyspeil van ouers

Gegewens ten opsigte van die onderwyspeil van leerlinge se ouers verskyn in tabelle 3.15 en 3.16.

Volgens tabel 3.15 beskik 56,4 persent stokkiesdraaiers se vaders en 51,1 persent universumleerlinge se vaders oor 'n onderwyskwalifikasie gelykstaande aan of laer as matriek. Dié verskil (5,3%) is betekenisvol ten gunste van stokkiesdraaiers se vaders. Ses komma vier persent stokkiesdraaiers se vaders beskik oor na-matriekulasiekwalifikasies teenoor 12,3 persent vaders van universumleerlinge. Dié verskil (5,9%) is ten gunste van die vaders van universumleerlinge.

TABEL 3.15

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS ONDERWYSPEIL VAN VADER

Kwalifikasie	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Standerd 6 of laer	383	24,0	192	18,0	575	21,6	6723	19,0	4978	14,8	11701	16,9
Standerd 7	120	7,5	57	5,3	177	6,7	1754	5,0	1535	4,5	3289	4,8
Standerd 8	233	14,6	167	15,7	400	15,0	5009	14,2	4245	12,6	9254	13,4
Standerd 9	45	2,8	32	3,0	77	2,9	908	2,6	793	2,4	1701	2,5
Standerd 10	165	10,4	108	10,1	273	10,2	4843	13,7	4477	13,3	9320	13,5
Verder as standerd 10 (graad uitge= sonderd)	49	3,1	33	3,1	82	3,1	1701	4,8	1817	5,4	3518	5,1
Universiteitsgraad	57	3,6	30	2,9	87	3,3	2610	7,4	2331	6,9	4941	7,2
Weet nie	542	34,0	447	41,9	989	37,2	11759	33,3	13536	40,1	25295	36,6
TOTAAL	1594	100,0	1066	100,0	2660	100,0	35307	100,0	33712	100,0	69019	100,0

TABEL 3.16

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS ONDERWYSPEIL VAN MOEDER

Kwalifikasie	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Standerd 6 of laer	347	21,9	280	26,2	627	23,6	6016	17,1	5842	17,3	11858	17,2
Standerd 7	122	7,7	70	6,5	192	7,2	2072	5,9	2057	6,1	4129	6,0
Standerd 8	287	18,1	199	18,6	486	18,3	6095	17,3	6431	19,0	12526	18,1
Standerd 9	45	2,8	26	2,4	71	2,7	974	2,8	893	2,7	1867	2,7
Standerd 10	176	11,1	95	8,9	271	10,2	5185	14,7	4403	13,0	9588	13,9
Verder as standerd 10 (graad uitgesonderd)	36	2,3	27	2,5	63	2,4	1795	5,1	2069	6,1	3864	5,6
Universiteitsgraad	30	1,9	16	1,5	46	1,7	1247	3,5	1105	3,3	2352	3,4
Weet nie	543	34,2	356	33,4	899	33,9	11846	33,6	10973	32,5	22819	33,1
TOTAAL	1586	100,0	1069	100,0	2655	100,0	35230	100,0	33773	100,0	69003	100,0

Volgens tabel 3.16 beskik 62,0 persent stokkiesdraaiers se moeders oor 'n onderwyskwalifikasie gelykstaande aan of laer as matriek teenoor 57,9 persent van die universumleerlinge se moeders. Vier komma een persent stokkiesdraaiers se moeders en 9,0 persent universumleerlinge se moeders beskik oor na-matriekulasiekwalifikasies.

In beide gevalle van vaders en moeders van stokkiesdraaiers, word die grootste enkele persentasies by 'n onderwyskwalifikasie gelykstaande aan of laer as standaard ses aangetref. In die geval van moeders van stokkiesdraaiers is die verskil (6,4%), in vergelyking met die universumleerlinge se moeders, betekenisvol.

Met betrekking tot die onderwyspeil van stokkiesdraaiers se ouers in vergelyking met die universum, kan die volgende afleidings gemaak word:

(i) Meer stokkiesdraaiers se ouers beskik oor 'n kwalifikasie gelykstaande aan of laer as standaard ses.

(ii) Meer stokkiesdraaiers se ouers beskik oor 'n kwalifikasie gelykstaande aan of laer as matriek.

(iii) Minder stokkiesdraaiers se ouers beskik oor na-matriekulasiekwalifikasies.

(iv) In die geheel gesien is ouers van stokkiesdraaiers akademies swakker gekwalifiseer as ouers van universumleerlinge.

Die laer onderwyspeil van die vaders van stokkiesdraaiers is in ooreenstemming met die bevinding in tabel 3.14 waar aangetoon is dat meer stokkiesdraaiers se vaders die laer sosio-ekonomiese beroepe beklee as vaders van universumleerlinge.

Dit is duidelik dat die stokkiesdraaier in 'n ietwat minder akademiesgeoriënteerde huis opgroei en waarskynlik in mindere mate as universumleerlinge akademies geprikkel en gelei word, vandaar moontlik ook die lae beroepsbelangstelling van stokkiesdraaiers, hoewel hulle streef om hoër beroepe as hulle vaders te beklee.

Volgens Du Toit (1936) het ouers onontbeerlike pligte teenoor die kind, deurdat hulle opgevoed moet word om aan die gedragsnorme van die gemeenskap te voldoen. Kinders word dus van leidrade voorsien wat later hulle lewenswaardes sal bepaal en so die grondslag van 'n lewensbeskouing word.

Navorsing toon aan (Tyerman 1968) dat deur familiekontak 'n kind standarde, waardes en gedragspatrone aanleer. Van die oomblik af dat die kind bewus word van ander mense, begin hy om homself te vorm na die beeld van ander en om hulle standarde, reëls en idees te aanvaar. 'n Kind word daarom soos die mense met wie hy saamleef.

3.3.3 Getal kinders in die gesin

Gegewens ten opsigte van die getal kinders in die gesin, verskyn in tabel 3.17.

Volgens tabel 3.17 bestaan daar weinig verskil tussen die ondersoekgroep en die universum ten opsigte van die enigste kind in die gesin.

'n Betekenisvol groter persentasie universumleerlinge, in vergelyking met stökkiesdraaiers, kom uit gesinne met twee of drie kinders en 'n betekenisvol groter persentasie stökkiesdraaiers kom uit gesinne met nege of meer kinders.

3.3.4 Rangorde van kinders in die gesin

Gegewens ten opsigte van die rangorde van leerlinge in gesinne, verskyn in tabel 3.18.

Uit tabel 3.18 blyk dat die enigste beduidende verskil tussen die ondersoekgroep en die universum by eerste kinders voorkom waar 6,7 persent minder ondersoekgroepleerlinge hulle aan stökkiesdraai skuldig maak. By die tweede kind in die gesin word dieselfde tendens aangetref, maar die verskil is nie betekenisvol nie. Van die derde kind in die gesin tot en met die negende kind of later, is die persentasie ondersoekgroepleerlinge (52,6) hoër as universumleerlinge (41,8) wat 'n persentasieverskil van 10,8 persent verteenwoordig.

Die afleiding kan gemaak word dat stökkiesdraaiers in hoër mate die derde of latere kinders in die gesinne is, maar dit kan verklaar word uit die feit dat stökkiesdraaiers in elk geval in hoër mate as universumleerlinge uit groter gesinne kom.

Roberts (1956) vind in 'n ondersoek dat ongeveer 40 persent stökkiesdraaiers enigste kinders is, 40 persent ouer of jonger broers en susters het en 20 persent òf die oudste òf die jongste kind in die gesin is. Die gegewens van tabelle 3.17 en 3.18 weerspreek dié van Roberts.

TABEL 3.17

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS GETAL KINDERS IN DIE GESIN

Getal kinders	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Een (jyself)	71	4,5	31	2,9	102	3,8	1427	4,0	1252	3,7	2679	3,9
Twee	173	10,9	99	9,2	272	10,2	6068	17,2	5654	16,7	11722	16,9
Drie	258	16,2	174	16,2	432	16,2	8422	23,8	8082	23,9	16504	23,8
Vier	277	17,4	190	17,7	467	17,5	7197	20,3	6828	20,2	14025	20,3
Vyf	223	14,0	180	16,8	403	15,1	4580	12,9	4519	13,3	9099	13,1
Ses	181	11,4	123	11,5	304	11,4	2890	8,2	2810	8,3	5700	8,2
Sewe	131	8,2	102	9,5	233	8,8	1858	5,3	1722	5,1	3580	5,2
Agt	113	7,1	57	5,3	170	6,4	1231	3,5	1225	3,6	2456	3,6
Nege of meer	163	10,3	118	10,9	281	10,6	1712	4,8	1771	5,2	3483	5,0
TOTAAL	1590	100,0	1074	100,0	2664	100,0	35385	100,0	33863	100,0	69248	100,0

TABEL 3.18

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS RANGORDE IN DIE GESIN

Posisie	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Eerste kind	381	23,8	245	22,8	626	23,4	10831	30,6	10075	29,7	20906	30,1
Tweede kind	395	24,7	247	22,9	642	24,0	9981	28,2	9515	28,0	19496	28,1
Derde kind	314	19,7	194	18,0	508	19,0	6506	18,4	6228	18,4	12734	18,4
Vierde kind	177	11,1	143	13,3	320	12,0	3517	9,9	3430	10,1	6947	10,0
Vyfde kind	118	7,4	90	8,4	208	7,7	1873	5,3	1975	5,8	3848	5,5
Sesde kind	77	4,8	68	6,3	145	5,4	1106	3,1	1104	3,3	2210	3,2
Sewende kind	45	2,8	36	3,3	80	3,0	633	1,8	657	1,9	1290	1,9
Agste kind	41	2,6	17	1,5	58	2,2	407	1,1	372	1,1	779	1,1
Negende kind of later	50	3,1	38	3,5	88	3,3	575	1,6	570	1,7	1145	1,7
TOTAAL	1598	100,0	1077	100,0	2675	100,0	35429	100,0	33926	100,0	69355	100,0

Hoewel Louw (1966) bevind dat gereelde skoolbesoekers meer uit die eerste drie kinders van 'n gesin en die ongereelde skoolbesoekers meer uit die vierde tot dertiende kind van die gesin afkomstig is, vind sy die verskille nie statisties betekenisvol nie.

Indien 'n groot gesin saamval met 'n lae sosio-ekonomiese status soos reeds in dié ondersoek aangetoon is, mag dit lei tot spanning in die gesin as gevolg van finansiële gebreke waardeur die ouer-kindverhouding verder versteur word. In die verband noem Du Toit (1936) dat armoede van ouers bydra om hulle gesag te verlam, aangesien kinders gou agterkom dat hulle ouers min in tel is in die samelewing.

3.3.5 Broers en susters wat 'n universiteitskursus volg

Gewens ten opsigte van die getal broers en susters van leerlinge wat 'n universiteitskursus volg, word in tabel 3.19 aangetoon.

Uit tabel 3.19 blyk dat slegs geringe verskille tussen die ondersoekgroep en die universum voorkom, maar dat 'n effens groter persentasie stokkiesdraaiers geen broers of susters het wat 'n universiteitskursus volg nie, nieteenstaande die feit dat die gesinne waaruit hulle kom, groter as ander gesinne is.

3.3.6 Buitenshuisse werk van moeder

Gewens ten opsigte van moeders van leerlinge wat buitenshuis werk, verskyn in tabel 3.20.

Uit tabel 3.20 blyk dat 3,8 persent meer universumleerlinge se moeders buitenshuis werk as stokkiesdraaiers se moeders. Die verskil is nie betekenisvol nie, maar is teen die algemene verwagting. Waarskynlik is die groter gesinne waarvoor hierdie moeders verantwoordelik is, die rede hiervoor.

3.3.7 Dood en egskeiding van ouers

Gewens ten opsigte van die dood en egskeiding van ouers van leerlinge, verskyn in tabelle 3.21 en 3.22 respektiewelik.

Uit tabel 3.21 blyk dat hoewel die verskille nie betekenisvol is nie, minder van die ondersoekgroepleerlinge, in vergelyking met die universum, se ouers albei leef.

Uit tabel 3.22 blyk dat 4,1 persent meer ondersoekgroepleerlinge, as universumleerlinge se ouers geskei is.

TABEL 3.19
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS GETAL BROERS EN SUSTERS OP UNIVERSITEIT

Getal broers en susters	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Geen	1434	90,4	987	92,2	2421	91,1	31489	89,1	30503	90,2	61992	89,6
Een	115	7,2	58	5,4	173	6,5	2850	8,1	2488	7,3	5338	7,7
Twee	21	1,3	20	1,9	41	1,5	704	2,0	620	1,8	1324	1,9
Drie	10	0,6	1	0,0	11	0,4	175	0,5	136	0,4	311	0,5
Vier of meer	7	0,4	5	0,5	12	0,5	109	0,3	87	0,3	196	0,3
TOTAAL	1587	100,0	1071	100,0	2658	100,0	35327	100,0	33834	100,0	69161	100,0

TABEL 3.20
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS BUITENSHUISE WERK VAN MOEDER

Werk moeder?	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ja	481	30,2	317	29,5	798	29,9	12075	34,2	11243	33,2	23318	33,7
Nee	1112	69,8	757	70,5	1869	70,1	23284	65,8	22611	66,8	45895	66,3
TOTAAL	1593	100,0	1074	100,0	2667	100,0	35359	100,0	33854	100,0	69213	100,0

TABEL 3.21
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DOOD VAN EEN OF ALBEI OUERS

Ouers oorlede	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Vader en moeder leef	1412	88,2	957	88,7	2369	88,5	32340	91,2	30943	91,2	63283	91,1
Vader oorlede	141	8,8	86	8,0	227	8,5	2323	6,6	2220	6,5	4543	6,6
Moeder oorlede	35	2,2	31	2,9	66	2,5	643	1,8	627	1,8	1270	1,8
Albei ouers oorlede	12	0,8	4	0,4	16	0,5	161	0,4	153	0,5	314	0,5
TOTAAL	1600	100,0	1078	100,0	2678	100,0	35467	100,0	33943	100,0	69410	100,0

TABEL 3.22
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS EGSKEIDING VAN OUERS

Egskeiding	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ja	222	13,9	134	12,5	356	13,3	3324	9,4	3069	9,1	6393	9,2
Nee	1376	86,1	942	87,5	2318	86,7	32065	90,6	30839	90,9	62904	90,8
TOTAAL	1598	100,0	1076	100,0	2674	100,0	35389	100,0	33908	100,0	69297	100,0

Louw (1966) bevind ook dat meer van die ongereelde skoolbesoekers, in vergelyking met die gereelde skoolbesoekers, se vaders of moeders oorlede of van mekaar geskei is, maar dat die verskille nie betekenisvol is nie.

3.4 SKOOL EN STUDIEANGELEENTHEDE

3.4.1 Soort skool wat leerlinge bywoon

Gegewens ten opsigte van die soort skool wat leerlinge bywoon, verskyn in tabel 3.23.

Uit tabel 3.23 blyk dat vir beide seuns en dogters, die verskille tussen die ondersoekgroep en die universum, effens in die guns van enkelgeslagskole is, met 'n groter neiging tot stokkiesdraai by gemengde skole.

3.4.2 Medium van onderrig

Gegewens ten opsigte van die medium van onderrig van leerlinge verskyn in tabel 3.24.

Dit blyk dat beide ondersoekgroepe seuns en -dogters, ongeveer 5 persent meer Afrikaanssprekende en 5 persent minder Engelssprekende leerlinge bevat as wat volgens die universumverdeling verwag word. Dié verskynsel is in ooreenstemming met wat te wagte is vanweë huistaalverdeling volgens tabel 3.2.

3.4.3 Provinsie waarin skool geleë is

Gegewens ten opsigte van die provinsie waarin die skool van leerlinge geleë is, verskyn in tabel 3.25.

Volgens tabel 3.25 is stokkiesdraai 'n nasionale verskynsel en kom dit onafhanklik van die provinsie waarin die skool geleë is, voor.

3.4.4 Beheer van skool en soort skool

Gegewens ten opsigte van die beheer van skole en die soort skool wat leerlinge bywoon, verskyn in tabel 3.26.

Volgens tabel 3.26 word die grootste verskille tussen die ondersoekgroep en die universum by provinsiale skole (3,3% meer stokkiesdraaiers), hoër tegniese skool/kollege (2,6% meer stokkiesdraaiers) en privaatskole (5,4% minder stokkiesdraaiers) aangetref.

TABEL 3.23

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE SOORT SKOOL WAT HULLE BYWOON

Soort skool	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Seunskool	428	26,6	0	0,0	428	15,9	10979	30,9	0	0,0	10979	15,8
Meisieskool	0	0,0	222	20,5	222	8,3	0	0,0	8865	26,1	8865	12,8
Skool vir seuns en meisies	1178	73,4	856	79,5	2034	75,8	24529	69,1	25131	73,9	49660	71,4
TOTAAL	1606	100,0	1079	100,0	2684	100,0	35508	100,0	33996	100,0	69504	100,0

TABEL 3.24

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS MEDIUM VAN ONDERRIG

Taalmedium	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Afrikaans	1048	65,4	695	64,5	1743	65,0	21224	59,8	20418	60,1	41644	60,0
Engels	496	30,9	357	33,1	853	31,8	12964	36,5	12773	37,6	25735	37,0
Afrikaans en Engels	58	3,6	24	2,2	82	3,1	1227	3,5	706	2,1	1933	2,8
Duits	1	0,1	2	0,2	3	0,1	73	0,2	66	0,2	139	0,2
Ander taal	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5	0,0	3	0,0	8	0,0
TOTAAL	1603	100,0	1078	100,0	2681	100,0	35493	100,0	33966	100,0	69459	100,0

TABEL 3.25

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS PROVINSIE WAARIN SKOOL GELEË IS

Provinsie	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kaapland	470	29,3	328	30,4	798	29,7	10307	29,0	9786	28,8	20096	28,9
Natal	160	9,9	121	11,2	281	10,5	3825	10,8	3668	10,8	7492	10,8
Oranje-Vrystaat	145	9,1	114	10,6	259	9,7	2966	8,3	2899	8,5	5863	8,4
Transvaal	807	50,3	507	46,9	1314	48,9	17768	50,0	16929	49,8	34698	49,9
Suidwes-Afrika	23	1,4	9	0,9	32	1,2	666	1,9	714	2,1	1379	2,0
TOTAAL	1605	100,0	1079	100,0	2684	100,0	35532	100,0	33996	100,0	69528	100,0

TABEL 3.26

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS BEHEER VAN SKOOL EN SOORT SKOOL

Soort skool	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Provinsiale skool:												
Gewone skool	1357	84,5	1013	93,9	2370	88,3	28895	81,4	29998	88,3	58893	84,7
Landboukskool	14	0,9	5	0,5	19	0,7	515	1,4	213	0,6	728	1,0
Hoër Tegniese Skool/ Kollege	203	12,6	0	0,0	203	7,6	3501	9,8	4	0,1	3505	5,0
Hoër Huishoudskool	0	0,0	26	2,4	26	0,9	0	0,0	314	0,9	314	0,5
Provinsiaal-onder= steunde skool:												
Gewone skool	3	0,2	2	0,2	5	0,2	165	0,5	202	0,6	367	0,5
Kerkskool	1	0,1	7	0,6	8	0,3	140	0,4	485	1,4	625	0,9
Privaatskool:												
Gewone privaatskool	16	1,0	13	1,2	29	1,1	688	1,9	1098	3,2	1786	2,6
Kerkskool	12	0,7	13	1,2	25	0,9	1631	4,6	1678	4,9	3309	4,8
TOTAAL	1606	100,0	1079	100,0	2685	100,0	35535	100,0	33992	100,0	69527	100,0

Die verskynsel dat betekenisvol minder leerlinge in privaatskole hulle aan stokkiesdraai skuldig maak, kan moontlik verklaar word aan die hand van die feit dat privaatskole in meerder mate inwonende leerlinge het (koshuise) waar stokkiesdraai dan relatief moeiliker is.

3.4.5 Ligging van skool

Gegewens ten opsigte van die ligging van skole (stad, dorp of plaas) verskyn in tabel 3.27.

In teenstelling met tabel 3.5 waar aangetoon is dat stokkiesdraai onafhanklik van die woonarea van leerlinge voorkom, word in tabel 3.27 aangetoon dat, hoewel die verskil nie beduidend is nie, 3,9 persent meer stokkiesdraaiers as universumleerlinge uit skole kom wat in 'n stad of stedelike gebied geleë is. Die skynbare paradoksale verskynsel kan moontlik verklaar word deur die toenemende neiging van veral stedelinge om buite die stads-grense op 'n plaas of plot te bly en in die stad te werk. Hoewel leerlinge dan aantoon dat hulle gedurende skoolkwartale op 'n plaas of plot bly, gaan hulle in 'n stad of stedelike gebied skool.

3.4.6 Kleuterskoolbywoning

Gegewens ten opsigte van kleuterskoolbywoning van leerlinge verskyn in tabel 3.28.

Volgens tabel 3.28 het 5,1 persent minder stokkiesdraaiers as universumleerlinge, kleuterskole bygewoon. Die verskynsel kan gesien word in die lig van die laer sosio-ekonomiese status van die gesin van die stokkiesdraaier, die groter gesinne van stokkiesdraaiers se ouers en die kleiner persentasie moeders van stokkiesdraaiers wat buitenshuis werk, in teenstelling met universumleerlinge wie se ouers 'n hoër sosio-ekonomiese status beklee, uit kleiner gesinne bestaan en die groter persentasie moeders wat buitenshuis werk. Ouers van universumleerlinge is dus finansiël beter daaraan toe en kan relatief meer kleuterskoolopleiding vir hulle kinders, as stokkiesdraaiers se ouers, bekostig.

3.4.7 Toetredingsouderdom tot die skool

Gegewens ten opsigte van toetredingsouderdom verskyn in tabel 3.29.

Uit tabel 3.29 blyk dat stokkiesdraaiers op 'n later ouderdom as universumleerlinge, die skool vir die eerste keer bygewoon het. Sewe komma vyf persent minder stokkiesdraaiers, in vergelyking met die universum, het op vyfjarige ouderdom of jonger

TABEL 3.27
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS LIGGING VAN SKOOL

Ligging	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Stad of stedelike gebied	987	61,5	671	62,2	1658	61,8	20286	57,1	19946	58,7	40232	57,9
Dorp	584	36,4	405	37,5	989	36,8	14256	40,1	13281	39,1	27537	39,6
Plaas	35	2,1	3	0,3	38	1,4	986	2,8	765	2,2	1751	2,5
TOTAAL	1606	100,0	1079	100,0	2685	100,0	35528	100,0	33992	100,0	69520	100,0

TABEL 3.28
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS KLEUTERSKOOLBYWONING

Kleuterskool	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ja	223	14,0	133	12,4	356	13,3	6569	18,6	6179	18,2	12748	18,4
Nee	1373	86,0	941	87,6	2314	86,7	28834	81,4	27731	81,8	56565	81,6
TOTAAL	1596	100,0	1074	100,0	2670	100,0	35403	100,0	33910	100,0	69313	100,0

TABEL 3.29

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS TOETREDINGSOUDERDOM TOT DIE SKOOL

Ouderdom	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
5 jaar en jonger	459	28,6	331	30,7	790	29,4	12769	36,0	12818	37,7	25587	36,9
6 jaar	862	53,7	567	52,6	1429	53,3	18615	52,5	17506	51,6	36121	52,0
7 jaar	254	15,8	158	14,7	412	15,4	3792	10,7	3393	10,0	7185	10,4
8 jaar	22	1,4	19	1,7	41	1,5	225	0,6	195	0,6	420	0,6
9 jaar en ouer	8	0,5	3	0,3	11	0,4	49	0,2	31	0,1	80	0,1
TOTAAL	1605	100,0	1078	100,0	2683	100,0	35450	100,0	33943	100,0	69393	100,0

die skool vir die eerste keer besoek. Wat toetred tot die skool op sewejarige leeftyd betref, blyk dat 5,0 persent meer stokkiesdraaiers as universumleerlinge, die skool die eerste keer op dié ouderdom besoek het. Dit blyk verder dat 70,6 persent stokkiesdraaiers teenoor 63,1 persent universumleerlinge op 'n ouderdom van ses jaar of ouer vir die eerste keer skool toe gegaan het, met ander woorde 6,5 persent meer stokkiesdraaiers het op 'n ouderdom van ses jaar of ouer skool toe gegaan. Die hoër toetredingsouderdom van die stokkiesdraaiers is in ooreenstemming met die hoër gemiddelde ouderdom van stokkiesdraaiers, in vergelyking met die universum in standerd ses.

Blykbaar dra vroeë skooltoetreding dus weinig of niks by tot stokkiesdraai in standerd ses nie.

3.4.8 Getal skole bygewoon

Gegewens ten opsigte van die getal skole wat leerlinge bygewoon het, verskyn in tabel 3.30.

Om een keer tot by standerd ses van skool te verwissel kan as normaal beskou word. Hiervolgens blyk uit tabel 3.30 dat 33,7 persent stokkiesdraaiers en 43,2 persent universumleerlinge nooit of een keer van skool verwissel het. Ses-en-sestig komma drie persent stokkiesdraaiers en 56,8 persent universumleerlinge het egter twee of meer kere van skool verwissel. Nege komma vyf persent meer stokkiesdraaiers as universumleerlinge het dus twee of meer keer van skool verwissel. Volgens die kategorie "5 of meer skole", het 7,7 persent meer stokkiesdraaiers as universumleerlinge, in vyf of meer verskillende skole skoolgegaan. Stokkiesdraaiers toon dus in 'n groter mate as universumleerlinge nie-normale skoolverwisseling.

Roberts (1956) het bevind dat stokkiesdraaiers van een tot dertig verskillende skole besoek het, met 'n gemiddeld van ses skole.

Soos in paragraaf 3.3.1 aangetoon is, beklee stokkiesdraaiers se vaders hoofsaaklik beroepe as ambagsmanne, opgeleide buitewerkers, operateurs en halfgeskoolde werkers. Persone wat dié beroepe beklee is moontlik meer daartoe geneig om van werk-gewer te verander en te verhuis. Van die persone kan ook projekwerkers wees wat van tyd tot tyd in sekere dele van die land werk soos byvoorbeeld dambouers en padwerkers. Dit is ook algemeen bekend dat amptenare van Staatsdepartemente soos die Weermag en Polisie dikwels verhuis.

TABEL 3.30

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS GETAL SKOLE BYGEWOON

Getal skole	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1 skool	92	5,8	60	5,6	152	5,7	2400	6,7	2885	8,5	5285	7,6
2 skole	418	26,2	328	30,7	746	28,0	12421	35,1	12240	36,1	24661	35,6
3 skole	442	27,7	273	25,5	715	26,8	9946	28,1	9160	27,0	19106	27,6
4 skole	267	16,7	194	18,1	461	17,3	5271	15,0	4895	14,5	10166	14,7
5 of meer skole	377	23,6	215	20,1	592	22,2	5351	15,1	4709	13,9	10060	14,5
TOTAAL	1596	100,0	1070	100,0	2666	100,0	35389	100,0	33889	100,0	69278	100,0

Verhoef (1971) bevind dat skoolverwisseling nie tot leerlinge wie se vaders bepaalde beroepe beoefen, beperk is nie, maar by alle beroepe voorkom met 'n ietwat hoër voorkoms by die laer sosio-ekonomiese beroepe (boere uitgesluit).

Volgens Verhoef (1971) word die mate waarin die skoolprestasie van 'n individuele leerling deur skoolverwisseling beïnvloed word, bepaal deur die wyse waarop hy aanpas by die nuwe skool, omgewing en moontlike nuwe huislike omstandighede. Al die faktore, wat saamgevat kan word onder sosio-ekonomiese agtergrond, intellektuele vermoë, aanleg, belangstelling, persoonlikheid en gehalte van onderwys, moet egter in aanmerking geneem word by die bestudering van die invloed van nie-normale skoolverwisseling op skoolprestasie.

Volgens Du Toit (1936) kan skooltrotsheid nie by 'n leerling wat voortdurend van skool verwissel, aangekweek word nie. Skooltrotsheid is belangrik vir die opvoedingstaak.

Vir die ontwikkeling van 'n kind is omgewingstabiliteit onder andere noodsaaklik. Deur voortdurende skoolverwisseling kan die kind nooit werklik gevestig raak nie. Met elke verwisseling moet hy nuwe aanpassings maak ten opsigte van 'n nuwe vriendekring, sy sosiale omgewing en skoolomstandighede. Die aanpassings kan nie altyd ewe doeltreffend en gemaklik deur alle kinders gedoen word nie.

3.4.9 Druiping

Gegewens ten opsigte van die getal kere wat leerlinge op skool gedruip het, druiping voor standaard drie en druiping na standaard drie, verskyn in tabelle 3.31, 3.32 en 3.33 respektiewelik.

Volgens tabel 3.31 het 54,4 persent stokkiesdraaiers en 29,3 persent universumleerlinge in hulle skoolloopbaan tot standaard ses, reeds een of meer kere gedruip. Tien persent meer stokkiesdraaiers as universumleerlinge het reeds voor standaard drie gedruip (tabel 3.32) terwyl 20,4 persent meer stokkiesdraaiers as universumleerlinge na standaard drie gedruip het (tabel 3.33).

Die relatiewe hoë druipsyfer van stokkiesdraaiers kan deels toegeskryf word aan die hand van die bevinding in paragraaf 3.4.8. Skoolverwisseling, veral tussen verskillende provinsies waar onderwysleerplanne nie dieselfde is nie, bring mee dat die kontinuiteit in 'n leerplan wat 'n onderwyser vir 'n sekere standerd ten opsigte van 'n sekere vak of vakke beoog, verbreek word.

TABEL 3.31

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE GETAL KERE OP SKOOL GEDRUIP

Druiping	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Nooit gedruip nie	673	42,2	546	50,6	1219	45,6	23931	67,5	25104	74,0	49035	70,7
Een keer	507	31,8	325	30,2	832	31,1	7914	22,3	6513	19,2	14427	20,8
Twee keer	307	19,2	171	15,9	478	17,9	2926	8,3	1969	5,8	4895	7,1
Drie keer	92	5,8	32	3,0	124	4,6	557	1,6	307	0,9	864	1,2
Vier keer of meer	16	1,0	4	0,3	20	0,8	110	0,3	50	0,1	160	0,2
TOTAAL	1595	100,0	1078	100,0	2673	100,0	35438	100,0	33943	100,0	69381	100,0

TABEL 3.32
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DRUIPING VOOR STANDERD DRIE

Druiping voor st. 3	Onderzoeksgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ja	425	26,6	215	19,9	640	23,9	5808	16,4	3826	11,3	9634	13,9
Nee	1174	73,4	863	80,1	2037	76,1	29641	83,6	30110	88,7	59751	86,1
TOTAAL	1599	100,0	1078	100,0	2677	100,0	35449	100,0	33936	100,0	69385	100,0

TABEL 3.33
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DRUIPING NA STANDERD DRIE

Druiping na st. 3	Onderzoeksgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ja	693	43,4	410	38,1	1103	41,3	7962	22,5	6555	19,3	14517	20,9
Nee	903	56,6	666	61,9	1569	58,7	27468	77,5	27363	80,7	54831	79,1
TOTAAL	1596	100,0	1076	100,0	2672	100,0	35430	100,0	33918	100,0	69348	100,0

By die nuwe skool kry die leerling dan te doen met òf 'n nuwe leerplan òf dele uit 'n leerplan wat vir hom onbekend is en waarvoor hy geen agtergrond het nie. Dit mag ontwrigting vir die leerling meebring wat tot druipling aanleiding kan gee. Die intellektuele vermoë van die stokkiesdraaier, wat later bespreek word, mag verdere lig op hierdie aangeleentheid werp.

Die hoër druipsyfer van stokkiesdraaiers is verder ook deels 'n verklaring vir hulle hoër gemiddelde ouderdom in standerd ses (par. 3.2.2).

3.4.10 Standerds op skool oorgeslaan

Gegewens ten opsigte van standerds wat leerlinge op skool oorgeslaan het, verskyn in tabel 3.34.

Volgens tabel 3.34 blyk dat 'n effens groter persentasie stokkiesdraaiers as universonleerlinge beweer dat hulle verskillende grade of standerds oorgeslaan het. Die bewering moet gesien word in die lig van die relatiewe hoë druippersentasie van stokkiesdraaiers en dat hulle as gevolg van swak prestasies, ouderdom of voortdurende druipling van 'n standerd, na 'n volgende standerd oorgeplaas is.

3.4.11 Houding teenoor skoolgaan

Gegewens ten opsigte van die houding van leerlinge teenoor skoolgaan, word in tabel 3.35 aangetoon.

Volgens tabel 3.35 blyk dat 6,5 persent meer stokkiesdraaiers as universonleerlinge niks van skoolgaan hou nie. 'n Groter persentasie (3,6) hou ook nie veel van skoolgaan nie. Dit blyk dus dat 10,1 persent meer stokkiesdraaiers as universonleerlinge 'n minder gunstige houding teenoor skoolgaan openbaar. Die houding van stokkiesdraaiersogters is gunstiger as dié van die -seuns, maar dieselfde tendens word ook by die universonverdeling aangetref.

Volgens De Lange (1957) stel sommige leerlinge geensins belang in skoolgaan nie omdat hulle voel dat hulle nie veel bereik nie. Intellektuele werk is dikwels bo die vuurmaakplek van leerlinge en juis daarom draai hulle stokkies.

Volgens Cooper (1966b) speel die skool as sulks 'n geringe rol tot die tendens om stokkies te draai. Die grootste faktor is volgens haar die huislike agtergrond van die stokkiesdraaier. Die stokkiesdraaier openbaar 'n patroon wat gelykstaande is aan sy sosiale standaarde. Met 'n sosiale agtergrond van onbekommerd-wees, word dit na die skool oorgedra en is stok-

TABEL 3.34
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS STANDERDS OP SKOOL OORGESLAAN

Standard oorgeslaan	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Nooit oorgeslaan nie	1444	90,6	1008	94,4	2452	92,1	33562	95,0	32420	95,8	65982	95,3
Sub A of graad 1	21	1,3	9	0,8	30	1,1	395	1,1	351	1,0	746	1,1
Sub B of graad 2	16	1,0	8	0,8	24	0,9	205	0,6	163	0,5	368	0,5
St. 1	12	0,8	3	0,3	15	0,6	120	0,3	118	0,3	238	0,3
St. 2	12	0,8	5	0,5	17	0,6	143	0,4	118	0,3	261	0,4
St. 3	14	0,9	2	0,2	16	0,6	110	0,3	85	0,3	195	0,3
St. 4	24	1,5	8	0,7	32	1,2	218	0,6	178	0,5	396	0,6
St. 5	51	3,1	25	2,3	76	2,9	597	1,7	430	1,3	1027	1,5
TOTAAL	1594	100,0	1068	100,0	2662	100,0	35350	100,0	33863	100,0	69213	100,0

TABEL 3.35
VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS HOUDING TEENDOOR SKOOLGAAN

Houding	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Hou baie van skoolgaan	455	28,4	388	36,0	843	31,5	12676	35,8	16152	47,6	28828	41,6
Hou nie veel van skoolgaan	931	58,1	587	54,6	1518	56,7	20341	57,4	16529	48,7	36870	53,1
Hou riks van skoolgaan	217	13,5	101	9,4	318	11,8	2406	6,8	1261	3,7	3669	5,3
TOTAAL	1603	100,0	1076	100,0	2679	100,0	35425	100,0	33942	100,0	69367	100,0

kiesdraaiers op skool ook kommerwry, afwykend en onverskillig teenoor die opvoedkundige pogings van die skool. Hulle draai stokkies en manifesteer hulle behoefte aan sekuriteit deur 'n doelbewuste oortreding.

Jackson en Getzels (soos aangehaal deur Louw 1966) noem dat sekere ondersoekers beweer dat ontevredenheid met die skool deel skyn te wees van 'n groter geheel van psigologiese misnoeë eerder as 'n direkte refleksie van onbekwame funksionering in die klaskamer self.

Stott (1966) beweer : "... little credence must be given to a dislike of school or of a teacher as a reason of justification for truancy. Children who proffer this excuse may in fact feel such dislikes, but these are probably symptomatic of their own unhappiness; stable children do not truant, or indulge in other seriously deviant behavior, because they dislike some element in the school situation" (p. 103).

Mitchell en Shepherd (soos aangehaal deur Tyerman 1968) beweer dat daar 'n duidelike verband tussen 'n kind se houding teenoor skoolgaan en skoolbywoning bestaan. By seuns is daar ook 'n betekenisvolle verhouding tussen 'n afkerige houding teenoor skoolgaan en onbehelpsame gedrag in die skool.

'n Negatiewe houding teenoor skoolgaan is volgens Clyne (1966) 'n aanduiding van 'n moontlike sosiale of persoonlike wanbalans by die kind.

3.4.12 Aspirasies ten opsigte van opleiding

Gegewens ten opsigte van die aspirasies van leerlinge met betrekking tot opleiding, verskyn in tabel 3.36.

Volgens tabel 3.36 het stokkiesdraaiers in vergelyking met die universumleerlinge, nie besonder hoë aspirasies ten opsigte van opleiding nie. Agt komma nege persent meer stokkiesdraaiers as universumleerlinge, wag net om sestien jaar oud te word om die skool te kan verlaat, terwyl 16,2 persent meer net aspireer om 'n standaard agt-kwalifikasie te verwerf. Vyf komma vier persent minder stokkiesdraaiers as universumleerlinge streef daarna om 'n matrikulasiekwalifikasie te verwerf, terwyl slegs 23,7 persent stokkiesdraaiers teenoor 47,4 persent universumleerlinge daarna streef om na matrikulasie verdere opleiding te ontvang.

TABEL 3.36

VERDELING VAN LEEPLINGE VOLGENS ASPIRASIES TEN OPSIGTE VAN OPLEIDING

Hoe ver wil hy leer	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Gee nie juis om nie Tot 16 en skool kan verlaat	62	3,9	25	2,3	87	3,2	820	2,3	784	2,3	1604	2,3
Tot st. 7	172	10,8	152	14,2	324	12,2	1028	2,9	1224	3,6	2252	3,3
Tot st. 8	59	3,7	29	2,7	88	3,3	346	1,0	233	0,7	579	0,8
Tot st. 9	479	30,0	341	31,8	820	30,7	4676	13,2	5356	15,8	10032	14,5
Tot st. 10	22	1,4	10	0,9	32	1,2	256	0,7	152	0,5	408	0,6
Verder as st. 10 (uitgesonderd univer= siteitsgraad)	398	24,9	287	26,8	685	25,7	10425	29,5	11090	32,8	21515	31,1
Universiteitsgraad	117	7,3	125	11,8	242	9,1	4394	12,5	6590	19,5	10984	15,9
	287	18,0	102	9,5	389	14,6	13363	37,9	8389	24,8	21752	31,5
TOTAAL	1596	100,0	1071	100,0	2667	100,0	35308	100,0	33818	100,0	69126	100,0

Die relatief lae opleidingsaspirasies van die stökkiesdraaiers kan moontlik in verband gebring word met sy beroepskeuse (tabel 3.13). In paragraaf 3.2.14 is aangetoon dat meer stökkiesdraaiers as universumleerlinge 'n loopbaan in die laer sosio-ekonomiese beroepe verkies. Vir dié beroepe is 'n hoë akademiese opleiding nie noodsaaklik nie.

3.4.13 Ouers se verwagting van leerlinge se akademiese opleiding

Gegewens ten opsigte van ouers se verwagting van leerlinge se akademiese opleiding, verskyn in tabel 3.37.

Volgens tabel 3.37 het stökkiesdraaiers se ouers, in vergelyking met universumleerlinge se ouers, nie besonder hoë verwagtings van hulle kinders se opvoedkundige peil nie, hoewel dit effens hoër is as wat die stökkiesdraaiers self verkies.

Stott (1966) voer aan dat die houding van ouers teenoor skoolbywoning van hulle kinders en akademiese opleiding van die kinders, bruikbare aanduiders van kultuurgroepe is. Hy bevind dat stökkiesdraaiers se ouers nie in hulle kinders se akademiese opleiding belangstel nie. Van dié ouers beweer hy: "Such parents tend to follow a happy-go-lucky, hedonistic pattern of life, and think rather in terms of having the maximum number of family bringing in money than in terms of apprenticeship" (p. 107).

Waar reeds bevind is dat stökkiesdraaiers se ouers relatief meer die laer sosio-ekonomiese beroepe beklee, die stökkiesdraaiers self die laer sosio-ekonomiese beroepe verkies, lae opvoedkundige kwalifikasies nastreef en stökkiesdraaiers se ouers self nie hoë opvoedkundige kwalifikasies vir hulle kinders vereis nie, kan die afleiding gemaak word dat die stökkiesdraaiers en hulle ouers relatief in groter mate aan 'n laer sosio-ekonomiese groep as universumleerlinge en hulle ouers gebonde is.

Volgens Tyerman (1968) sal 'n ouer met integriteit sorg dra dat sy kinders 'n goeie opvoeding ontvang en so 'n ouer sal ook min probleme ten opsigte van stökkiesdraai met sy kinders ondervind. In die meeste gevalle is ouers van stökkiesdraaiers passief onverskillig om 'n goeie opvoeding en akademiese opleiding aan hulle kinders te bied.

3.4.14 Finansiële vermoë van ouers om opleiding van hulle kinders te bekostig

Gegewens ten opsigte van die finansiële vermoë van ouers van leerlinge om opleiding tot matriek en universiteitopleiding te bekostig, verskyn in tabelle 3.38 en 3.39 respektiewelik.

TABEL 3.37

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HULLE OERS SE VERWAGTING VAN HOE VER HULLE MOET LEER

Ouers se verwagting	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Hulle gee nie juis om nie	55	3,5	34	3,2	89	3,3	680	1,9	798	2,4	1478	2,1
Tot 16 en skool kan verlaat	119	7,5	95	8,8	214	8,0	648	1,8	733	2,2	1381	2,0
Tot st. 7	37	2,3	22	2,1	59	2,2	294	0,8	183	0,5	477	0,7
Tot st. 8	365	22,9	229	21,3	594	22,3	3211	9,1	3497	10,3	6708	9,7
Tot st. 9	18	1,1	5	0,5	23	0,9	146	0,4	86	0,3	232	0,3
Tot st. 10	478	30,0	322	30,0	800	30,0	10411	29,5	10594	31,3	21005	30,4
Verder as st.10 (uitgesonderd universiteitsgraad)	74	4,6	82	7,6	156	5,8	3307	9,4	4292	12,7	7599	11,0
Universiteitsgraad	279	17,5	107	9,9	386	14,5	11597	32,8	6395	18,9	17992	26,0
Verkies dat ek self besluit	170	10,6	179	16,6	349	13,0	5042	14,3	7232	21,4	12274	17,8
TOTAAL	1595	100,0	1075	100,0	2670	100,0	35336	100,0	33810	100,0	69146	100,0

TABEL 2.38

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS OUEFS SE FINANSIËLE VERMOË OM OPLEIDING TOT ST.10 TE BEKOSTIG

Finansiële vermoë	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ja	770	48,6	516	48,4	1286	48,5	25069	71,1	23420	69,3	48489	70,2
Nee	279	17,6	184	17,3	463	17,5	2039	5,8	1947	5,8	3986	5,8
Weet nie	536	33,8	366	34,3	902	34,0	8150	23,1	8417	24,9	16567	24,0
TOTAAL	1585	100,0	1066	100,0	2651	100,0	35258	100,0	33784	100,0	69042	100,0

TABEL 3.39

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS OUEFS SE FINANSIËLE VERMOË OM UNIVERSITEITSOPLEIDING TE BEKOSTIG

Finansiële vermoë	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ja	401	25,3	243	22,9	644	24,3	13548	38,4	12257	36,4	25805	37,4
Nee	514	32,4	319	30,0	833	31,5	6221	17,7	5735	17,1	11956	17,4
Weet nie	672	42,3	500	47,1	1172	44,2	15456	43,9	15663	46,5	31119	45,2
TOTAAL	1587	100,0	1062	100,0	2649	100,0	35225	100,0	33655	100,0	68880	100,0

By die interpretasie van dié twee tabelle moet in aanmerking geneem word dat 'n leerling in standaard ses nie oor 'n besondere oordeelsvermoë van sy ouers se finansiële vermoë beskik nie, vandaar ook die hoë persentasie leerlinge by beide tabelle wat nie weet of hulle ouers opleiding kan bekostig nie.

Volgens tabelle 3.38 en 3.39 blyk dat ouers van stokkiesdraaiers in 'n mindere mate as ouers van universumleerlinge daartoe in staat is om opleiding tot matriek of universiteitsopleiding te bekostig.

Die bevinding kan moontlik toegeskryf word aan die feit dat ouers van stokkiesdraaiers meer die laer sosio-ekonomiese beroepe beklee, 'n relatiewe laer inkomste as universumleerlinge se ouers het en dus nie in dieselfde mate finansiëel daartoe in staat is om opleiding te bekostig nie.

3.4.15 Hulp met studie

Gegewens ten opsigte van hulp wat leerlinge tuis met studie ontvang, verskyn in tabel 3.40.

Volgens tabel 3.40 blyk dat 8,0 persent meer stokkiesdraaiers as universumleerlinge beweer dat hulle nie tuis enige hulp met studie ontvang nie.

Twee tentatiewe verklarings kan vir die bevinding gegee word. Eerstens is daar die lae akademiese opleiding van ouers van stokkiesdraaiers, waardeur dit moeilik is om enige hulp aan hulle kinders met studieprobleme te verleen. Die tweede verklaring kan gedoen word aan die hand van die bewerings van Clyne (1966), Stott (1966) en Tyerman (1968) wanneer aangevoer word dat ouers van stokkiesdraaiers nie veel vir hulle kinders omgee nie en nie in hulle akademiese opleiding belangstel nie. Daar bestaan dus 'n gebrek aan belangstelling by die ouer van die stokkiesdraaier in sy akademiese ontwikkeling. Dié bewering word gestaaf deur die gegewens van tabel 3.37 waarvolgens bevind is dat ouers van stokkiesdraaiers nie besonder hoë akademiese kwalifikasies van hulle kinders verwag nie.

3.4.16 Voldoende tyd vir huiswerk

Gegewens ten opsigte van voldoende tyd tuis vir huiswerk verskyn in tabel 3.41.

Volgens tabel 3.41 blyk dat alhoewel die meerderheid van die stokkiesdraaiers en universumleerlinge beweer dat hulle voldoende tyd vir huiswerk kry, 5,9 persent meer stokkiesdraaiers as universumleerlinge beweer dat hulle nie genoeg tyd tuis kry

TABEL 3.40

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS BESIKKBAARHEID VAN HULP TUIS MET STUDIE

Hulp met huiswerk	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ja	1234	77,4	837	78,1	2071	77,6	30016	84,8	29302	86,4	59318	85,6
Nee	361	22,6	235	21,9	596	22,4	5372	15,2	4624	13,6	9996	14,4
TOTAAL	1595	100,0	1072	100,0	2667	100,0	35388	100,0	33926	100,0	69314	100,0

TABEL 3.41

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS BESIKKBAARHEID VAN VOLDOENDE TYD TUIS VIR HUISWERK

Besikikbaarheid van tyd	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ja	1392	87,0	928	86,2	2320	86,7	32855	92,8	31407	92,5	64262	92,6
Nee	208	13,0	148	13,8	356	13,3	2552	7,2	2538	7,5	5090	7,4
TOTAAL	1600	100,0	1076	100,0	2676	100,0	35407	100,0	33945	100,0	69352	100,0

om huiswerk te doen nie. Dit staan moontlik in verband met die bevinding in paragraaf 3.2.10 waar aangetoon is dat betekenisvol meer stokkiesdraaiers as universumleerlinge vir sakgeld werk. Dit mag 'n oorsaak wees dat sommige stokkiesdraaiers nie genoeg tyd kry om huiswerk te doen nie.

3.4.17 Houding teenoor huiswerk

In tabel 3.42 word die houding van leerlinge ten opsigte van huiswerk aangetoon.

Hoewel volgens tabel 3.42 blyk dat die grootste enkele persentasie stokkiesdraaiers en universumleerlinge die waarde van huiswerk besef, is daar 'n groter persentasie stokkiesdraaiers (8,5) wat net huiswerk doen uit vrees vir straf. Dié leerlinge het 'n misplaaste idee van huiswerk, beskou dit as 'n las en besef nie dat selfstandige werk daardeur aangemoedig word nie.

3.4.18 Houding teenoor geleerdheid

Gegewens ten opsigte van die houding van leerlinge teenoor geleerdheid, verskyn in tabel 3.43.

Volgens tabel 3.43 openbaar die grootste enkele persentasie stokkiesdraaiers en universumleerlinge 'n gunstige houding teenoor geleerdheid, maar daar is 'n groter persentasie stokkiesdraaiers (6,5) wat nie weet wat hulle houding teenoor geleerdheid is nie. 'n Geringe persentasie van beide groepe beweer dat geleerdheid nie van veel waarde is nie.

Hoewel die grootste persentasie stokkiesdraaiers 'n gunstige houding teenoor geleerdheid openbaar en beweer dat geleerdheid 'n persoon in staat stel om die beste uit die lewe te haal, is dit opvallend dat stokkiesdraaiers relatief meer as universumleerlinge in die laer sosio-ekonomiese beroepe as 'n loopbaan belangstel en nie besonder hoë opleidingsaspirasies nastreef nie.

Uit die stokkiesdraaier se oogpunt gesien mag die gunstige houding ten opsigte van geleerdheid moontlik in verband gebring word met hul lae opleidingsaspirasies met betrekking tot die laer sosio-ekonomiese beroepskeuses waar hoë opleidingskwalifikasies nie vereis word nie. Die opleidingspeil waaroor die stokkiesdraaier dan beskik, mag hom in staat stel om in dié beroepe ten beste te presteer.

TABEL 3.42
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HOUDING TEENOOR HUISWERK

Houding	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Huiswerk het nie veel waarde nie	117	7,3	50	4,6	167	6,2	2460	6,9	1636	4,8	4096	5,9
Doen dit, anders word ek gestraf	452	28,3	253	23,5	705	26,4	7032	19,9	5376	15,9	12408	17,9
Belangrik - daardeur leer mens om op jou eie te werk	1031	64,4	774	71,9	1805	67,4	25947	73,2	26923	79,3	52870	76,2
TOTAAL	1600	100,0	1077	100,0	2677	100,0	35439	100,0	33935	100,0	69374	100,0

TABEL 3.43
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HULLE HOUDING TEENOOR GELEERDHEID

Houding	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Geleerdheid het nie veel waarde nie	38	2,4	12	1,1	50	1,9	362	1,0	189	0,6	551	0,8
Weet nie	271	17,0	191	17,7	462	17,3	3469	9,8	3987	11,7	7456	10,8
Stel mens in staat om die beste uit die lewe te haal	1286	80,6	875	81,2	2161	80,8	31608	89,2	29766	87,7	61374	88,4
TOTAAL	1595	100,0	1078	100,0	2673	100,0	35439	100,0	33942	100,0	69381	100,0

3.4.19 Houding teenoor skoolreëls

In tabel 3.44 word aangetoon wat leerlinge se houding teenoor skoolreëls is.

Hiervolgens bestaan geringe verskille tussen die ondersoekgroep en die universum betreffende hulle houding teenoor skoolreëls. Beide groepe is dit eens dat skoolreëls gehoorsaam moet word, maar tog is dit die stokkiesdraaier wat skoolreëls verbreek deur ongemagtigde afwesighede.

3.5 VRYETYDBESTEDING

3.5.1 Soort leesstof verkies

Gegewens ten opsigte van die soort leesstof wat leerlinge verkies, verskyn in tabel 3.45.

Volgens tabel 3.45 word biblioteekboeke die meeste deur die ondersoekgroep en die universum gelees, maar 'n betekenisvol kleiner persentasie (11,2) stokkiesdraaiers lees biblioteekboeke in vergelyking met die universum. Die leesvoorkeur van die ondersoekgroep en die universum is in dieselfde volgorde, maar 'n groter persentasie stokkiesdraaiers as universumleerlinge, verkies die lees van strokiesverhale (4,5% meer), tydskrifte (2,1% meer) en koerante (2,3% meer). Waar tydskrifte as leesstof deur die ondersoekgroep verkies word, bestaan daar 5,0 persent verskil ten gunste van dogters tussen seuns en dogters, terwyl die verskil by die universum 1,4 persent ten gunste van die universumdogter is. 'n Groter persentasie seuns as dogters lees koerante in beide die ondersoekgroep en die universum.

3.5.2 Getal skoolaktiwiteite

Gegewens ten opsigte van die getal skoolaktiwiteite waaraan leerlinge deelneem, verskyn in tabel 3.46.

Volgens die vraag in die Biografiese Vraelys wat aan die leerlinge gestel is, moes hulle aantoon aan hoeveel van die volgende aktiwiteite wat deur die skool georganiseer word, hulle deelgeneem het: rugby, sokker, atletiek, tennis, krieket, swem, stoei, boks, judo, jukskei, bofbal, korfbal, sagtebal, netbal, hokkie, gimnastiek, skaak, Voortrekkers, Boy Scouts, Girl Guides, debatsverenigings, toneelverenigings en orkes.

Uit tabel 3.46 blyk die passiwiteit van die stokkiesdraaier. Dertien komma ses persent meer stokkiesdraaiers as universumleerlinge het aan geeneen van die genoemde aktiwiteite deelgeneem nie. 'n Groter persentasie stokkiesdraaiers (3,6) in

TABEL 3.44
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HULLE HOUDING TEENOOR SKOOLREËLS

Elke kind moet skool= reëls gehoorsaam	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ja	1401	87,7	970	89,9	2371	88,6	31248	88,1	30933	91,1	62181	89,5
Nie noodwendig nie	181	11,3	98	9,1	279	10,4	3894	11,0	2884	8,5	6778	9,8
Nee	16	1,0	11	1,0	27	1,0	335	0,9	150	0,4	485	0,7
TOTAAL	1598	100,0	1079	100,0	2677	100,0	35477	100,0	33967	100,0	69444	100,0

TABEL 3.45
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE SOORT LEESSTOF WAT DEUR HULLE VERKIES WORD

Leesstof	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Hou niks van lees nie	142	8,8	81	7,5	223	8,3	2485	7,0	1649	4,9	4134	6,0
Biblioteekboeke	771	48,0	551	51,1	1322	49,2	19948	56,2	22021	64,8	41969	60,4
Tydskrifte	215	13,4	198	18,4	413	15,4	4459	12,6	4769	14,0	9228	13,3
Strokiesverhale	301	18,7	193	17,8	494	18,4	5363	15,1	4306	12,7	9669	13,9
Koerante	177	11,1	56	5,2	233	8,7	3237	9,1	1225	3,6	4462	6,4
TOTAAL	1606	100,0	1079	100,0	2685	100,0	35492	100,0	33970	100,0	69462	100,0

TABEL 2.46

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS GETAL SKCOLAKTIWITEITE WAARAAN HULLE DEELNEEM

Getal aktiwiteite	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Geen	481	30,1	385	35,7	866	32,4	6321	17,8	6760	19,9	13081	18,8
Een	419	26,2	279	25,9	698	26,1	8016	22,6	7573	22,3	15589	22,5
Twee	294	18,4	165	15,3	459	17,2	7702	21,7	6877	20,3	14579	21,0
Drie	194	12,1	120	11,1	314	11,7	5570	15,7	5141	15,1	10711	15,4
Vier	95	5,9	71	6,6	166	6,2	3632	10,2	3701	10,9	7333	10,6
Vyf	52	3,3	26	2,4	78	2,9	2050	5,8	2257	6,6	4307	6,2
Ses	30	1,9	19	1,8	49	1,8	1130	3,2	1003	3,0	2133	3,1
Sewe	17	1,1	7	0,6	24	0,9	531	1,5	398	1,2	929	1,4
Agt	9	0,6	2	0,2	11	0,4	270	0,8	95	0,3	365	0,5
Nege of meer	6	0,4	5	0,4	11	0,4	232	0,7	136	0,4	368	0,5
TOTAAL	1597	100,0	1079	100,0	2676	100,0	35450	100,0	33941	100,0	69395	100,0

vergelyking met die universum, neem aan een aktiwiteit deel. Vir die deelname aan enige verdere aktiwiteite behaal die universum hoër persentasies en is deelname meer.

3.5.3 Ure per week aan buitemuurse aktiwiteite bestee

Gegewens ten opsigte van die getal ure per week wat leerlinge aan buitemuurse aktiwiteite bestee, verskyn in tabel 3.47.

Volgens tabel 3.47 bestee stokkiesdraaiers minder tyd aan buitemuurse aktiwiteite as universumleerlinge. Dit is in ooreenstemming met tabel 3.46 waar aangetoon is dat stokkiesdraaiers aan minder skoolaktiwiteite as universumleerlinge deelneem. Vyf-en-dertig persent stokkiesdraaiers en 23,1 persent universumleerlinge neem glad nie aan buitemuurse aktiwiteite deel nie, dit wil sê 11,9 persent meer stokkiesdraaiers neem nie aan buitemuurse aktiwiteite deel nie. Drie-en-vyftig komma ses persent stokkiesdraaiers teenoor 64,7 persent universumleerlinge bestee nege uur of minder per week aan buitemuurse aktiwiteite. Dit verteenwoordig 'n universummeerderheid van 11,1 persent. Wat deelname aan buitemuurse aktiwiteite vir meer as tien uur per week betref, bestaan daar nie 'n verskil tussen die ondersoekgroep en die universum nie.

3.5.4 Naskoolse lesse

Gegewens ten opsigte van deelname aan naskoolse lesse wat nie met skoolwerk in verband staan nie, verskyn in tabel 3.48.

Volgens tabel 3.48 ontvang betekenisvol minder stokkiesdraaiers (7,7%) naskoolse lesse wat nie met skoolwerk in verband staan nie.

Persone wat naskoolse lesse soos musiek, kuns en ballet aanbied, word deur die ouers van die leerlinge wat lesse ontvang, finansiëel vergoed. Volgens die skynbare lae sosio-ekonomiese status van die ouers van stokkiesdraaiers, is hulle moontlik finansiëel nie daartoe in staat om hul kinders naskoolse lesse te laat bywoon nie. Aan die ander kant mag daar ook by die stokkiesdraaiers self nie sodanige behoefte bestaan nie — 'n stelling wat gestaaf word deur die bevinding dat stokkiesdraaiers min aan buitemuurse aktiwiteite deelneem en ook min tyd daaraan bestee.

3.5.5 Stokperdjies

Gegewens ten opsigte van die stokperdjies wat leerlinge beoefen, verskyn in tabel 3.49.

TABEL 3.47
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS GETAL URE PER WEEK AAN BUITEMURSE AKTIWITEITE BESTEE

Ure per week	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Neem glad nie deel nie	476	29,9	455	42,4	931	35,0	7117	20,1	8900	26,3	16017	23,1
4 uur of minder	553	34,8	373	34,8	926	34,8	13166	37,2	14551	43,0	27717	40,0
5 tot 9 uur	330	20,7	171	16,0	501	18,8	9458	26,7	7607	22,5	17065	24,7
10 tot 14 uur	136	8,5	51	4,8	187	7,0	3595	10,2	1944	5,7	5539	8,0
15 tot 19 uur	51	3,2	16	1,5	67	2,5	1231	3,5	567	1,7	1798	2,6
20 uur of meer	46	2,9	6	0,5	52	1,9	815	2,3	292	0,8	1107	1,6
TOTAAL	1592	100,0	1072	100,0	2664	100,0	35382	100,0	33861	100,0	69243	100,0

TABEL 3.48
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DEELNAME AAN NASKOOLSE LESSE WAT NIE MET SKOOLWERK IN VERBAND STAAN NIE

Naskoolse lesse	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ja	225	14,1	225	20,9	450	16,8	6290	17,8	10640	31,4	16930	24,5
Nee	1375	85,9	853	79,1	2228	83,2	29093	82,2	23288	68,6	52381	75,5
TOTAAL	1600	100,0	1078	100,0	2678	100,0	35383	100,0	33928	100,0	69311	100,0

TABEL 3.49
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE STOKPERDJIES WAT HULLE BEOEFEN

Stokperdjie	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Versameling van artikels bv. seëls	975	60,9	653	60,7	1628	60,8	23910	67,4	21050	62,0	44960	64,8
Bou van modelle bv. skepe, vliegtuie	904	56,5	87	8,1	991	37,0	22272	62,8	2635	7,8	24907	36,0
Aanhou van troetel= diere	1351	84,4	905	83,9	2256	84,2	29762	83,9	27985	82,4	57747	83,2
Handwerk bv. houtwerk	1017	63,7	887	82,2	1904	71,2	21897	61,8	27828	81,9	49725	71,6
Fotografie	219	13,8	184	17,1	403	15,1	5891	16,6	5862	17,3	11753	16,9
Kuns bv. skilder, beeldhou	477	29,8	347	32,2	824	30,8	9999	28,2	9638	28,4	19637	28,3
Lees	1210	75,6	893	82,8	2103	78,5	27456	77,4	29167	85,9	56623	81,5
Korrespondensie met penvriende	416	26,0	397	36,9	813	30,4	7817	22,1	13167	38,8	20984	30,2
Tuinmaak en plante kweek	849	53,0	462	42,9	1311	48,9	17644	49,8	13781	40,6	31425	45,3
Met gereedskap werk	1415	88,4	378	35,1	1793	67,0	30733	86,7	11310	33,3	42043	60,6
Ander stokperdjies	876	54,9	622	57,9	1498	56,1	20247	57,2	18676	55,1	38923	56,2

Uit tabel 3.49 blyk dat die enigste betekenisvolle verskil tussen die ondersoekgroep en die universum voorkom in die geval van "Met gereedskap werk", waar 6,4 persent meer stokkiesdraaiers as universumleerlinge voorkeur hieraan verleen. Verder verskil die ondersoekgroep nie veel van die universum nie en is die volgorde van voorkeur van stokperdjies vir beide groepe ongeveer dieselfde.

3.5.6 Getal stokperdjies

Gegewens ten opsigte van die getal stokperdjies wat leerlinge beoefen, verskyn in tabel 3.50.

Volgens tabel 3.50 is daar 'n effens hoër persentasie stokkiesdraaiers, in vergelyking met die universum, wat geen stokperdjies beoefen nie. Verder bestaan daar nie besondere verskille tussen die ondersoekgroep en die universum nie.

3.5.7 Aktiwiteit waarvan leerlinge die meeste hou

Gegewens ten opsigte van die aktiwiteit waarvan leerlinge die meeste hou, verskyn in tabel 3.51.

Uit tabel 3.51 blyk weer eens die passiwiteit van die stokkiesdraaier. 'n Betekenisvol kleiner persentasie stokkiesdraaiers (7,5) as universumleerlinge hou daarvan om aan sport deel te neem, terwyl 'n betekenisvol groter persentasie stokkiesdraaiers (5,0) as universumleerlinge daarvan hou om plate te speel of radio te luister. 'n Groter persentasie stokkiesdraaiers as universumleerlinge hou ook daarvan om 'n musiekinstrument te bespeel en om bioskoop toe te gaan.

3.5.8 Houding teenoor sport

Gegewens ten opsigte van die houding van leerlinge teenoor sport, verskyn in tabel 3.52.

Volgens tabel 3.52 blyk dat hoewel die grootste persentasie stokkiesdraaiers wel van sport hou, hulle tog 'n betekenisvol minder gunstige houding teenoor sport openbaar.

TABEL 3.50

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS GETAL STOKPERDJIES BEOEFEN

Getal stokperdjies	Onderzoekgroep						Universeum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Geen	188	11,7	121	11,3	309	11,5	3127	8,8	2953	8,7	6080	8,8
Een	381	23,8	243	22,6	624	23,3	8059	22,8	7474	22,0	15533	22,4
Twee	456	28,5	303	28,1	759	28,4	10120	28,6	9521	28,1	19641	28,3
Drie	297	18,6	196	18,2	493	18,4	6850	19,3	6504	19,2	13354	19,3
Vier of meer	279	17,4	213	19,8	492	18,4	7255	20,5	7455	22,0	14710	21,2
TOTAAL	1601	100,0	1076	100,0	2677	100,0	35411	100,0	33907	100,0	69318	100,0

TABEL 3.51

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE SOORT AKTIWITEIT WAARVAN HULLE DIE MEESTE HOU

Aktiwiteit	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Deelname aan sport	415	26,0	167	15,5	582	21,8	12479	35,2	7846	23,1	20325	29,3
Plate speel of radio luister	170	10,6	349	32,4	519	19,4	2612	7,4	7380	21,7	9992	14,4
Musiekinstrument be= speel	157	9,8	83	7,7	240	9,0	2340	6,6	3066	9,0	5406	7,8
Bioskoop	179	11,2	110	10,2	289	10,8	2606	7,4	2708	8,0	5314	7,6
Boeke lees	171	10,7	183	17,0	354	13,2	3768	10,6	6966	20,5	10734	15,5
Kuier by vriende	71	4,5	42	3,9	113	4,2	1357	3,8	1476	4,4	2833	4,1
Met stokperdjie besig	435	27,2	144	13,3	579	21,6	10293	29,0	4512	13,3	14805	21,3
TOTAAL	1598	100,0	1078	100,0	2676	100,0	35455	100,0	33954	100,0	69409	100,0

TABEL 3.52

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HULLE HOUDING TEENOOR SPORT

Houding	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Hou niks van sport nie	147	9,2	119	11,1	266	10,0	1787	5,0	1913	5,6	3700	5,3
Nie seker nie	383	24,0	344	32,0	727	27,2	7076	20,0	9324	27,5	16400	23,7
Hou baie van sport	1065	66,8	612	56,9	1677	62,8	26557	75,0	22696	66,9	49253	71,0
TOTAAL	1595	100,0	1075	100,0	2670	100,0	35420	100,0	33933	100,0	69353	100,0

HOOFSTUK 4

ONDERWYSERSBEOORDELING

4.1 INLEIDING

In hierdie hoofstuk word die ondersoekgroep met die universum vergelyk ten opsigte van sekere aspekte soos deur die klasonderwyser(es) beoordeel. Die beoordeling is gedoen ooreenkomstig 'n 21-itemvraelys wat deur die klasonderwyser(es) ten opsigte van elke standerd ses-leerling wat gedurende 1965 in standerd ses was, ingevul moes word.

4.2 LEIERSEIENSKAPPE

In tabel 4.1 word aangetoon of leerlinge volgens onderwysers se oordeel, tekens van leierseienskap openbaar.

Volgens tabel 4.1 blyk volgens klasonderwysers se oordeel, dat die grootste enkele persentasie stokkiesdraaiers en universumleerlinge nie leierseienskappe openbaar nie. Daar is egter 'n betekenisvol groter persentasie stokkiesdraaiers wat geen leierseienskappe openbaar nie en dit hou verband met die bevinding volgens paragraaf 3.28 naamlik dat 'n effens groter persentasie stokkiesdraaiers nie daarna streef om 'n leier te wees nie.

4.3 PRESTASIE OP SPORTGEBIED

Gegewens ten opsigte van leerlinge se prestasie op sportgebied, verskyn in tabel 4.2.

Volgens tabel 4.2 presteer stokkiesdraaiers swak op sportgebied. Indien die eerste twee verdelings saamgevoeg word, blyk dat 61,9 persent stokkiesdraaiers en 39,0 persent universumleerlinge baie swak of ondergemiddeld op sportgebied presteer teenoor 38,1 persent stokkiesdraaiers en 61,0 persent universumleerlinge wat gemiddeld, bogemiddeld of baie goed op sportgebied presteer.

In paragraaf 3.5.8 is aangetoon dat die grootste persentasie stokkiesdraaiers wel van sport hou, maar dat hulle 'n minder gunstige houding teenoor sport openbaar. Stokkiesdraaiers hou dan moontlik van sport in die sin dat hulle passiewe toeskouers is en nie aktiewe deelnemers nie, soos ook deur die onderwysers se oordeel aangedui is.

4.4 VAK OF VAKGROEP WAARIN LEERLINGE BESONDERE AANLEG TOON

Besonderhede ten opsigte van die vak of vakgroep waarin leerlinge aanleg toon, verskyn in tabel 4.3.

TABEL 4.1

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS TEKENS VAN LEIERSKAP

Tekens van leierskap	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ja	258	16,3	172	16,3	430	16,3	9950	28,5	9922	29,65	19872	29,0
Nee	1324	83,7	886	83,7	2210	83,7	24999	71,5	23548	70,35	48547	71,0
TOTAAL	1582	100,0	1058	100,0	2640	100,0	34949	100,0	33470	100,0	68419	100,0

TABEL 4.2

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS PRESTASIE OP SPORTGEBIED

Prestasie	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Baie swak	511	32,3	364	33,8	875	32,9	4586	13,2	4965	14,8	9551	14,0
Ondergemiddeld	469	29,6	302	28,0	771	29,0	8713	25,0	8363	24,9	17076	25,0
Gemiddeld	454	28,7	316	29,3	770	29,0	15235	43,7	14557	43,3	29792	43,5
Bogemiddeld	114	7,2	71	6,6	185	7,0	4835	13,9	4253	12,7	9088	13,2
Baie goed	35	2,2	24	2,3	59	2,1	1461	4,2	1468	4,3	2929	4,3
TOTAAL	1583	100,0	1077	100,0	2660	100,0	34830	100,0	33606	100,0	68436	100,0

TABEL 4.3

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE VAK OF VAKGROEP WAARIN HULLE BESONDERE AANLEG TOON

Vak of vakgroep	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Toon geen besondere aanleg	971	61,5	728	68,8	1699	64,4	16935	48,7	16917	50,8	33852	49,4
Wiskunde of Rekenkunde	127	8,1	52	4,9	179	6,8	4648	13,4	3484	10,5	8132	12,0
Algemene Wetenskap (Natuur- en Skeikunde, Biologie, ens.)	76	4,8	39	3,7	115	4,4	2805	8,0	1914	5,7	4719	7,0
Tale	111	7,0	97	9,2	208	7,9	2770	8,0	4095	12,3	6865	10,0
Kuns (Skilder, Model= leerwerk, Kunsnaald= werk, ens.)	23	1,5	17	1,6	40	1,5	515	1,5	711	2,1	1226	1,8
Tegniese vak(-ke)	127	8,1	6	0,6	133	5,1	2255	6,5	101	0,3	2356	3,5
Handelsvak(-ke)	21	1,3	7	0,7	28	1,1	429	1,2	427	1,3	856	1,3
Musiek	3	0,2	5	0,5	8	0,3	83	0,2	293	0,9	376	0,6
Geskiedenis, Aard= rykskunde, Volkekun= de of Sosiale Studies	114	7,2	69	6,5	183	6,9	4092	11,8	4097	12,3	8189	12,0
Huishoudkunde	0	0,0	38	3,5	38	1,5	28	0,1	1274	3,8	1302	2,0
Landbou	5	0,3	0	0,0	5	0,1	214	0,6	4	0,0	218	0,4
TOTAAL	1578	100,0	1058	100,0	2636	100,0	34774	100,0	33317	100,0	68091	100,0

Volgens tabel 4.3 toon die grootste persentasie stökkiesdraaiers (64,4) geen besondere aanleg in enige vak nie, terwyl die ooreenstemmende persentasie by universumleerlinge 49,4 is. By al die vakke, met die uitsondering van tegniese vakke (hoofsaaklik seuns) word kleiner persentasies stökkiesdraaiers, in vergelyking met universumleerlinge, aangetref. In die geval van Wiskunde of Rekenkunde en Geskiedenis, Aardrykskunde, Volkekunde of Sosiale Studies, word die grootste verskille aangetref.

Die feit dat 'n relatief groot persentasie stökkiesdraaiers geen besondere aanleg in enige vak toon nie en verder kleiner persentasies stökkiesdraaiers by die verskillende vakke aangetref word, is moontlik 'n aanduiding van 'n gebrekkige intellek en belangstelling in skoolwerk.

Du Toit (1936) het bevind dat die swakste vakke van stökkiesdraaiers respektiewelik Rekenkunde, Aardrykskunde, Geskiedenis en die tweede taal is.

4.5 SKOOLAFWESIGHEID EN SKOOLPRESTASIE

In tabel 4.4 word aangetoon in watter mate herhaalde afwesigheid leerlinge se skoolprestasie beïnvloed.

Volgens tabel 4.4 het herhaalde afwesigheid van 'n leerling 'n besliste invloed op sy skoolprestasie. Vir 50,1 persent stökkiesdraaiers het herhaalde afwesigheid 'n besliste negatiewe uitwerking op skoolprestasies, terwyl dit net vir 3,7 persent universumleerlinge die geval is. In die lig van vorige paragrawe was dit dan ook te wagte.

4.6 SAMEWERKING MET ONDERWYSERS

In tabel 4.5 word gegewens ten opsigte van die samewerking van leerlinge met onderwysers aangetoon.

Volgens tabel 4.5 blyk dat stökkiesdraaiers nie na wense met onderwysers saamwerk nie. Twee-en-vyftig komma drie persent stökkiesdraaiers teenoor 16,2 persent universumleerlinge werk baie swak of ondergemiddeld met hulle onderwysers saam.

Die gevolgtrekking kan dus gemaak word dat die stökkiesdraaier in hoër mate 'n halsstarrige leerling is wat nie bereid is om toe te gee of samewerking te verleen nie.

Louw (1966) bevind egter dat ongereelde skoolbesoekers goed met hulle onderwysers oor die weg kom.

TABEL 4.4

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS ONDERWYSERS SE OORDEEL OF HERHAALDE AFWESIGHEID HULLE SKOOLPRESTASIE NADELIG BEÏNVLOED

Resposie	Onderzoeksgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Nie van toepassing nie	475	29,3	370	34,0	845	31,2	30465	86,0	29122	85,8	59587	85,8
Ja	831	51,2	526	48,4	1357	50,1	1405	4,0	1139	3,4	2544	3,7
Nee	128	7,9	60	5,5	188	6,9	2864	8,1	3140	9,3	6004	8,7
Nie seker nie	188	11,6	131	12,1	319	11,8	687	1,9	519	1,5	1206	1,8
TOTAAL	1622	100,0	1087	100,0	2709	100,0	35421	100,0	33920	100,0	69341	100,0

TABEL 4.5

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS SAMEWERKING MET ONDERWYSERS

Samewerking	Onderzoeksgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Baie swak	344	21,2	227	20,8	571	21,1	1326	3,7	1080	3,2	2406	3,5
Ondergemiddeld	522	32,2	323	29,6	845	31,2	4901	13,8	3919	11,5	8820	12,7
Gemiddeld	589	36,3	408	37,4	997	36,8	17756	50,1	16235	47,8	33991	48,8
Bogemiddeld	115	7,1	87	8,0	202	7,4	7191	20,3	7381	21,7	14572	21,0
Baie goed	52	3,2	45	4,2	97	3,5	4291	12,1	5384	15,8	9675	14,0
TOTAAL	1622	100,0	1090	100,0	2712	100,0	35465	100,0	33999	100,0	69464	100,0

4.7 YWER MET SKOOLWERK

In tabel 4.6 verskyn gegewens ten opsigte van onderwysers se oordeel van leerlinge se ywer met skoolwerk.

Volgens tabel 4.6 openbaar stokkiesdraaiers weinig ywer met hulle skoolwerk. Twee-en-sestig komma vyf persent stokkiesdraaiers teenoor 22,7 persent universumleerlinge openbaar volgens onderwysers se oordeel baie swak of ondergemiddelde ywer met skoolwerk. Hierteenoor openbaar 9,6 persent stokkiesdraaiers en 31,3 persent universumleerlinge bogemiddelde of baie goeie ywer met skoolwerk.

4.8 KANS OM STANDERD TIEN TE SLAAG

Die onderwysers se beoordeling van leerlinge se kans om standerd tien te slaag, verskyn in tabel 4.7.

Volgens tabel 4.7 het die grootste persentasie stokkiesdraaiers (69,3) 'n baie swak of ondergemiddelde kans om standerd tien te slaag. Die ooreenstemmende persentasie vir universumleerlinge is 37,9. Slegs 11,0 persent stokkiesdraaiers teenoor 29,2 persent universumleerlinge staan volgens onderwysers se oordeel 'n bogemiddelde of baie goeie kans om standerd tien te slaag.

Daar is verskeie faktore wat skoolvordering bepaal, onder andere skoolbywoning, ywer met skoolwerk en intelligensie. By die eerste twee faktore het stokkiesdraaiers tot in die stadium telkens betekenisvol swakker as die universumleerlinge vertoon.

4.9 HOOGSTE STANDERD WAT LEERLING KAN SLAAG

In tabel 4.8 word aangetoon wat die hoogste standerd is wat leerlinge, volgens onderwysers se oordeel, kan slaag.

Volgens tabel 4.8 blyk dat die grootste enkele persentasie stokkiesdraaiers (37,4) slegs standerd agt kan slaag. Die grootste persentasie universumleerlinge (59,4) kan standerd tien slaag. Die meerderheid stokkiesdraaiers (67,4%) kan volgens onderwysers se oordeel nie verder as standerd agt vorder nie. Die ooreenstemmende persentasie vir universumleerlinge is 36,2. Agt-en-twintig komma nege persent stokkiesdraaiers en 59,4 persent universumleerlinge het 'n kans om 'n matrikulasiesertifikaat te verwerf.

Onderwysers se oordeel ten opsigte van die hoogste standerd wat stokkiesdraaiers kan slaag, stem in hoë mate ooreen met

TABEL 4.6

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HULLE YWER MET SKOOLWERK

Ywer	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Baie swak	500	30,9	320	29,4	820	30,3	2203	6,2	1651	4,9	3854	5,6
Ondergemiddeld	552	34,1	319	29,4	871	32,2	6644	18,7	5262	15,5	11906	17,1
Gemiddeld	426	26,3	329	30,3	755	27,9	16656	47,0	15293	45,0	31949	46,0
Bogemiddeld	96	5,9	75	6,9	171	6,3	6263	17,7	6734	19,8	12997	18,7
Baie goed	45	2,8	44	4,0	89	3,3	3682	10,4	5036	14,8	8718	12,6
TOTAAL	1619	100,0	1087	100,0	2706	100,0	35448	100,0	33976	100,0	69424	100,0

TABEL 4.7

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS HULLE KANS OM STANDERD TIEN TE SLAAG

Kans om te slaag	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Baie swak	712	44,0	450	41,4	1162	42,9	6036	17,1	5216	15,4	11252	16,2
Ondergemiddeld	424	26,2	291	26,8	715	26,4	8015	22,7	7038	20,7	15053	21,7
Gemiddeld	313	19,3	219	20,1	532	19,7	11536	32,6	11252	33,2	22788	32,9
Bogemiddeld	99	6,1	65	6,0	164	6,0	4855	13,7	4893	14,4	9748	14,1
Baie goed	72	4,4	63	5,7	135	5,0	4937	13,9	5516	16,3	10453	15,1
TOTAAL	1620	100,0	1088	100,0	2708	100,0	35379	100,0	33915	100,0	69294	100,0

TABEL 4.8

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE HOOGSTE STANDERD WAT HULLE KAN SLAAG

Standerd	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Standerd ses	266	16,5	170	15,7	436	16,1	1511	4,3	1273	3,7	2784	4,0
Standerd sewe	240	14,8	136	12,5	376	13,9	2125	6,0	1860	5,5	3985	5,8
Standerd agt	594	36,8	417	38,4	1011	37,4	9548	27,0	8751	25,8	18299	26,4
Standerd nege	59	3,6	41	3,8	100	3,7	1758	5,0	1260	3,7	3018	4,4
Standerd tien	457	28,3	321	29,6	778	28,9	20448	57,7	20797	61,3	41245	59,4
TOTAAL	1616	100,0	1085	100,0	2701	100,0	35390	100,0	33941	100,0	69331	100,0

die relatief lae opleidingsaspirasies van stökkiesdraaiers (tabel 3.36) asook hulle beroepskeuse (tabel 3.13) waarvoor hoë akademiese opleiding nie noodsaaklik is nie.

4.10 VERHOUDING TOT MEDESKOLIÈRE

In tabel 4.9 word die onderwysers se beoordeling van leerlinge se vermoë om met medeskoliere oor die weg te kom, weergegee.

Volgens tabel 4.9 kom die grootste persentasie stökkiesdraaiers goed met hulle medeskoliere oor die weg. Daar is egter 13,5 persent meer stökkiesdraaiers in vergelyking met die universum wat swak met medeskoliere oor die weg kom.

Croft en Grygier (1956) bevind dat stökkiesdraaiers in die algemeen swak deur medeskoliere aanvaar word. Dit word toegeskryf aan die feit dat indien die onderwyser 'n lae dink van 'n kind het, ander medeskoliere ook die gevoel handhaaf. In die laer klasse egter word stökkiesdraaiers geredelik maklik deur klasmaats aanvaar.

4.11 LEERLINGE IN 'N AANPASSINGSKLAS

In tabel 4.10 word aangetoon of leerlinge in 'n aanpassingsklas is.

Uit tabel 4.10 blyk dat 'n groter persentasie stökkiesdraaiers (4,4) as universumleerlinge in 'n aanpassingsklas is. Die grootste enkele persentasie stökkiesdraaiers kom egter uit die gewone klasse in standaard ses.

TABEL 4.9

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS VERHOUDINGS TOT MEDESKOLIÈRE

Verhouding tot medeskoliere	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Goed	1348	83,6	864	80,2	2212	82,2	33864	95,9	32337	95,5	66201	95,7
Swak	265	16,4	213	19,8	478	17,8	1459	4,1	1511	4,5	2970	4,3
TOTAAL	1613	100,0	1077	100,0	2690	100,0	35323	100,0	33848	100,0	69171	100,0

TABEL 4.10

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE FEIT OF HULLE IN 'N AANPASSINGSKLÁS IS

In 'n aanpassingsklas	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ja	171	11,1	68	6,5	239	9,3	1913	5,6	1372	4,2	3285	4,9
Nee	1366	88,9	972	93,5	2338	90,7	32398	94,4	31487	95,8	63885	95,1
TOTAAL	1537	100,0	1040	100,0	2577	100,0	34311	100,0	32859	100,0	67170	100,0

HOOFSTUK 5

INTELLEKTUELE VERMOË

5.1 INLEIDING

Leerlinge wat in 1965 aan Talentopname deelgeneem het, moes as deel van die toetsbattery die Nuwe Suid-Afrikaanse Groep=toets vir die bepaling van intellektuele vermoë aflê. Leerlinge wat op die dag van toetsing vyftien jaar of ouer was, moes die Senior vorm van die toets beantwoord en leerlinge jonger as vyf=tien jaar, moes die Intermediêre vorm van die toets beantwoord.

Meting deur die NSAG lewer drie tellings vir elke leer=ling, naamlik 'n nie-verbale, verbale en totaaltelling. Die IK=tellings is in staneges omgesit.

Daar dien op gewys te word dat by die bespreking van intelligensieverskille, IK=staneges van 1-3, 4-6 en 7-9, IK=punte van 88 en laer, 89-111 en 112 en hoër respektiewelik ver=teenwoordig.

Die gemiddelde IK-telling van die ondersoekgroep en die universum, volgens die NSAG, verskyn in tabel 5.1. In tabelle 5.2, 5.3 en 5.4 word die verdeling van leerlinge volgens nie-verbale, verbale en totale IK=staneges respektiewelik aangetoon.

5.2 INTELLIGENSIEVERSKILLE

Volgens die resultate van die NSAG (tabel 5.1) blyk dat stokkiesdraaiers se nie-verbale, verbale en totale IK betekenis=vol laer is in vergelyking met die universum.

Die verskille tussen die ondersoekgroep en die universum word deur die stanegeverdelings beter toegelig.

Indien die nie-verbale IK=stanegeverspreiding (tabel 5.2) nagegaan word, blyk dat die grootste enkele persentasie (53,7) van beide die ondersoekgroep en die universum, 'n gemiddelde nie-verbale intellektuele vermoë openbaar. Veertien komma agt persent meer stokkiesdraaiers as universumleerlinge behaal egter 'n IK-punt gelykstaande aan 88 of laer. Vyftien komma een persent stokkiesdraaiers en 29,9 persent universumleerlinge behaal 'n IK-punt gelykstaande aan 112 of hoër. Volgens nie-verbale intellek=tuele vermoë toon die stokkiesdraaiers dus 'n agterstand in ver=gelyking met die universum.

TABEL 5.1

GEMIDDELDE IK-PUNT EN STANDAARDAFWYKING VOLGENS DIE NSAG

Telling	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S
Nie-verbaal	95,70	14,74	96,40	14,79	95,98	14,72	103,00	14,18	103,71	14,01	103,35	14,10
Verbaal	91,66	14,69	92,87	15,10	92,15	14,84	100,38	14,93	101,71	14,66	101,03	14,80
Totaal	93,28	13,83	94,29	14,25	93,68	13,97	101,35	13,63	102,48	13,48	101,87	13,57
N	1562		1051		2613		35230		33686		68916	

TABEL 5.2

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS NIE-VERBALE IK-STANEGES

IK-staneges	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1-3 Ondergemiddeld	504	32,3	311	29,6	815	31,2	5999	17,0	5310	15,8	11309	16,4
4-6 Gemiddeld	834	53,4	570	54,2	1404	53,7	19015	54,0	18045	53,5	37060	53,7
7-9 Bogemiddeld	224	14,3	170	16,2	394	15,1	10217	29,0	10331	30,7	20548	29,9
TOTAAL	1562	100,0	1051	100,0	2613	100,0	35231	100,0	33686	100,0	68917	100,0

Volgens die verbale stanegeverspreiding (tabel 5.3) toon die stökkiesdraaiers 'n nog groter agterstand in vergelyking met die universum, waar 20,3 persent meer stökkiesdraaiers as universumleerlinge 'n IK-punt gelykstaande aan of laer as 88 behaal en 14,7 persent minder stökkiesdraaiers as universumleerlinge 'n IK-punt gelykstaande aan of hoër as 112 behaal.

Ter opsigte van totale IK (tabel 5.4) is daar 19,0 persent meer stökkiesdraaiers as universumleerlinge wat 'n IK-punt gelykstaande aan of laer as 88 behaal en 17,9 persent minder stökkiesdraaiers wat 'n IK-punt gelykstaande aan of hoër as 112 behaal. Die grootste persentasie stökkiesdraaiers (89,3) in vergelyking met universumleerlinge (71,4%) beskik dus oor 'n gemiddelde of ondergemiddelde intellektuele vermoë, hoewel dit voorkom of stökkiesdraaiers meer tot 'n ondergemiddelde intellektuele vermoë geneig is.

Tussen stökkiesdraaierseuns en -dogters bestaan daar nie betekenisvolle verskille wat intellek betref nie. Hoewel 'n lae intellektuele vermoë skynbaar aanleiding gee tot die tendens om stökkies te draai en reeds bevind is dat relatief meer seuns as dogters hulle aan stökkiesdraai skuldig maak (par. 3.2.1), kom dit nie voor of intelligensie as sodanig 'n faktor is wat bepaal dat 'n groter persentasie seuns as dogters hulle aan stökkiesdraai skuldig maak nie.

Die bevinding dat stökkiesdraaiers oor 'n relatief lae intellektuele vermoë beskik, is grootliks in ooreenstemming met die bevinding van ander ondersoekers. Du Toit (1936) bevind dat 98,0 persent stökkiesdraaiers se intelligensie tussen 70 en 110 geval het. Roberts (1956) bevind dat intelligensie van 'n groep stökkiesdraaiers tussen 43 en 153 wissel, met 'n mediaan IK van 95. Tyerman (1968) bevind intelligensie van stökkiesdraaiers tussen 70 en 122 met 'n gemiddeld van 88. Van Niekerk (1969) bevind dat 36,0 persent van sy ondersoekgroep oor 'n dom of subnormale intelligensie beskik en 60,0 persent behaal 'n formele syfer laer as 100. Slegs 8,0 persent behaal 'n syfer hoër as 110. 'n Mediaan IK van 96 is verkry.

'n Verklaring vir die relatief lae intellektuele vermoë van stökkiesdraaiers is nie voor-die-hand-liggend nie. Daar bestaan aanduidings in literatuur dat sosio-ekonomiese agtergrond en gesinsgrootte 'n invloed op die intellektuele vermoë van leerlinge uitoefen. In die verband het Du Toit (1936) bevind dat leerlinge uit welgestelde gesinne oor 'n relatief hoër intellektuele vermoë beskik, maar dat dit geleidelik afneem namate ekonomiese toestande swakker word. Die graad van armoede neem ook toe met die grootte van die gesin en intelligensie neem af vol-

TABEL 5.3
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS VERBALE IK-STANEGES

IK-staneges	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1-3 Ondergemiddeld	680	43,5	424	40,3	1104	42,3	8269	23,5	6879	20,4	15148	22,0
4-6 Gemiddeld	734	47,0	510	48,5	1244	47,6	18570	52,7	18061	53,6	36631	53,2
7-9 Bogemiddeld	148	9,5	117	11,2	265	10,1	8393	23,8	8745	26,0	17138	24,8
TOTAAL	1562	100,0	1051	100,0	2613	100,0	35232	100,0	33685	100,0	68917	100,0

TABEL 5.4
VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS TOTALE IK-STANEGES

IK-staneges	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1-3 Ondergemiddeld	597	38,2	371	35,3	968	37,0	6747	19,2	5720	17,0	12467	18,0
4-6 Gemiddeld	812	52,0	554	52,7	1366	52,3	18800	53,4	17923	53,2	36723	53,4
7-9 Bogemiddeld	153	9,8	126	12,0	279	10,7	9684	27,4	10043	29,8	19727	28,6
TOTAAL	1562	100,0	1051	100,0	2613	100,0	35231	100,0	33686	100,0	68917	100,0

gens die graad van armoede. Malherbe en Robbertse (aangehaal deur Smith, 1970) het onderskeidelik bevind dat die persentasie dom kinders groter word namate die kindertal in die gesin toeneem en dat gesinne met die laagste gemiddelde verstandspeil gemiddeld die hoogste kindertal het en dat 'n styging van verstandspeil 'n ooreenkomstige daling van kindertal toon.

Indien die agtergrond van die stökkiesdraaiers met die bogenoemde bevindinge vergelyk word, is die ooreenkomste opvallend. Ouers van stökkiesdraaiers is akademies relatief swak gekwalifiseerd (tabelle 3.15 en 3.16) waardeur hulle verhinder word om die hoër sosio-ekonomiese beroepe te beklee. Meer as die helfte van die stökkiesdraaiers kom ook uit gesinne wat uit vyf of meer kinders bestaan (tabel 3.17). Dit skyn dus of die relatief laer sosio-ekonomiese status van die stökkiesdraaier in verband staan met die ontwikkeling van hulle intellektuele potensiaal.

Op verskeie plekke in hierdie ondersoek is aanduidings dat stökkiesdraaiers oor 'n gebrekkige intellektuele vermoë beskik. Die gevalle word kortliks bespreek.

5.2.1 Beroepskeuse

Die relatief lae beroepsbelangstelling van stökkiesdraaiers (tabel 3.13) hou moontlik met intellektuele vermoë verband, deurdat leerlinge mag besef dat hulle akademies nie ver kan vorder nie en dat hulle die skool in 'n vroeë stadium moet verlaat om te gaan werk. 'n Beroep ooreenkomstig die opleidingspeil moet as 'n loopbaan gekies word. Vir 'n leerling met 'n standerd ses- of agt-kwalifikasie is daar nie geleentheid om 'n professionele of semi-professionele beroep te beoefen nie en hy moet noodgedwonge 'n lae sosio-ekonomiese beroep kies.

5.2.2 Druiping

Tussen algemene intellektuele vermoë en skoolvordering bestaan 'n hoë korrelasie (Du Toit, 1936; Tyerman, 1968). Die ondersoekgroep beskik oor 'n gemiddelde IK-punt van 94 (tabel 5.1) en dit is dus nie eienaardig dat meer as die helfte stökkiesdraaiers (tabel 3.31) reeds een of meer kere in hulle skoolloopbaan tot standerd ses gedruip het nie.

5.2.3 Opleidingsaspirasies

Soos in paragraaf 5.2.1 kan die relatief lae aspirasies van stökkiesdraaiers ter opsigte van akademiese opleiding, ook met 'n gebrekkige intellektuele vermoë in verband gebring word.

5.2.4 Opleidingspeil

Volgens onderwysers se oordeel het die grootste persentasie stökkiesdraaiers 'n baie swak of ondergemiddelde kans om standaard tien te slaag (tabel 4.7) en kan die grootste persentasie slegs 'n standaard agt-sertifikaat verwerf (tabel 4.8). Dit blyk dus dat die swakker intellektuele vermoë van stökkiesdraaiers aanleiding kan gee dat hulle nie 'n hoë opleidingspeil bereik nie.

De Lange (1957) beweer dat die stökkiesdraaiers veel eerder dom as swaksinnig is en agterlikheid op geestelike gebied openbaar. Volgens hom is stökkiesdraai, soos misdaad, 'n armsalige middel om 'n bepaalde doel te bereik en daarom is dit veral die swakker intellektueel bedeelde wat hulle toevlug daartoe neem.

Tyerman (1968) haal ondersoeke aan wat lae intelligensie en ongeskikte plasing van leerlinge in klasse as direkte oorsake van stökkiesdraai aandui. Die leerling word gefrustreer en depressief en ontwikkel minderwaardigheidsgevoelens. Dit lei tot 'n gebrek aan deursettingsvermoë en tot verdere mislukkings. Die leerling mag dan apaties raak en in dagdrome verval of rebels raak en deur stökkiesdraai ontsnap. In dié verband beweer Roberts (1956) ook dat weens die lae intellektuele vermoë van stökkiesdraaiers en die hoë intellektuele eise wat deur die skool gestel word, die stökkiesdraai in 'n konfliktsituasie is omdat hy nie kan presteer nie en deur stökkiesdraai ontvlug.

Opvallend is egter dat 63,0 persent stökkiesdraaiers (tabel 5.4) oor 'n gemiddelde of bogemiddelde intellektuele vermoë beskik en verstandelik daartoe in staat behoort te wees om die intellektuele eise van die skool op standaard ses-vlak die hoof te bied. Vir dié groep leerlinge behoort lae intellektuele vermoë nie aanleiding tot frustrasie, depressiewiteit, die ontwikkeling van minderwaardigheidsgevoelens en konflikte in die skoolsituasie te gee nie. Ander faktore mag dan daartoe bydra dat dié leerlinge hulle aan stökkiesdraai skuldig maak.

HOOFSTUK 6

AANLEG

6.1 INLEIDING

Aanleg kan beskou word as "... die potensiële verstande-
like vermoëns, aangebore sowel as verworwe, waaroor die individu
in 'n sekere stadium beskik en wat hom in staat stel om sekere be-
kwaamhede te ontwikkel" (Fouché, 1968, p. 41).

Daar kan onderskei word tussen algemene en meervoudige
aanlegtoetse. Onder algemene aanlegtoetse word spesiale aan-
legtoetse soos intelligensietoetse en spesifieke aanlegtoetse
vir musiek, kuns, sensoriese eienskappe (visie en gehoor) en
motoriese funksies (bv. vingervaardigheid) ingesluit.

By meervoudige aanlegtoetse word 'n differensiële benade-
ring tot die meting van aanleg gevolg. 'n Enkele globale telling
word nie verskaf nie, maar wel 'n aantal tellings van soorte aan-
leg. Dit hou die voordeel in dat die funksionele aanleg van 'n
persoon in 'n bepaalde aanlegveld bepaal kan word en kan dan met
'n spesifieke aanlegtoets opgevolg word.

Die drie meervoudige aanlegtoetse wat tydens Projek Ta-
lentopname toegepas is, en waarvan die resultate in dié ondersoek
ontleed word is die Junior Aanlegtoetse, Handelstoetse en Teg-
niese Toetse.

6.2 JUNIOR AANLEGTOETSE (JAT)

In tabel 6.1 word aangetoon wat die prestasies van die
ondersoekgroep in vergelyking met die universum is.

Volgens tabel 6.1 het stokkiesdraaiers in vergelyking met
die universum, laer gemiddelde tellings in die JAT behaal. Die
grootste verskille kom by die volgende toetse voor: Redenering,
Berekening, Sinonieme en Geheue vir name en gesigte. Ten opsig-
te van die volgende toetse verskil stokkiesdraaiers die minste
van universumleerlinge: Onderdele, Woordvlotheid en Koördinasie.

By al die toetse, met die uitsondering van toets 2 (Klas-
sifikasie) en toets 6 (Vierkante), behaal seuns van beide die
ondersoekgroep en universum laer tellings as dogters van die
ondersoekgroep en universum. In die geval van toets 11 (Koördi-
nasie) verskil die patroon van die ondersoekgroep met die univer-
sum, deurdat seuns van die ondersoekgroep 'n effens hoër telling
as dogters van die ondersoekgroep behaal. Opvallend by toets 12
(Skryfspoed) is dat ondersoekgroepdogters 'n stanegetelling van
meer as een stanegepunt hoër as seuns behaal.

TABEL 6.1

GEMIDDELDE PRESTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS, IN STANEGES, VAN LEERLINGE IN DIE JUNIOR AANLEG-TOETSE

Toets	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns			Dogters			Seuns			Dogters		
	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S
1 Redenering	1555	4,09	1,90	1025	4,15	1,89	35139	4,96	2,01	33638	4,99	2,01
2 Klassifikasie	1555	4,88	2,02	1025	4,07	1,86	35139	5,40	2,00	33638	4,55	1,86
3 Berekeninge	1556	3,93	1,95	1028	4,31	1,94	35146	4,74	2,04	33656	5,07	1,96
4 Onderdele	1556	4,76	2,02	1028	4,87	1,97	35105	4,89	1,98	33697	4,97	1,91
5 Sinonieme	1558	4,09	1,87	1029	4,35	1,97	35136	4,79	1,89	33654	5,11	1,98
6 Vierkante	1558	4,64	2,01	1029	4,04	1,91	35138	5,17	1,98	33656	4,64	1,92
8 Figuurpersepsie	1527	4,04	1,87	1005	4,55	1,94	34015	4,70	1,88	32424	5,23	1,96
9 Geheue vir name en gesigte	1553	4,15	1,95	1024	4,64	2,05	34742	4,71	1,95	33231	5,27	1,99
10 Woordvlotheid	1494	4,35	1,83	982	4,95	1,94	34831	4,61	1,85	33087	5,28	1,90
11 Koördinasie	1548	4,90	1,96	1012	4,84	2,05	34702	4,97	1,92	33228	5,00	2,00
12 Skryfspoed	1541	4,20	1,97	1012	5,25	2,11	34637	4,49	1,87	33257	5,46	1,89

Die gevolgtrekking kan gemaak word dat seuns in die algemeen en stokkiesdraaiers in die besonder, relatief n swakker aanleg as dogters in die verskillende toetse van die JAT, Klassifikasie en Vierkante uitgesonderd, openbaar.

6.3 HANDELSTOETSE (HT)

Die prestasies van leerlinge in die Handelstoetse word in tabel 6.2 weergegee.

Uit tabel 6.2 blyk dat soos in die geval van die JAT, stokkiesdraaiers in al die toetse laer gemiddelde tellings as die universumleerlinge behaal. Die kleinste verskil kom voor by toets 3 (Vergelyking). Alle verdere verskille tussen die twee groepe wissel tussen 0,71 by toets 1 tot 0,86 by toets 6.

Seuns van beide die ondersoekgroep en die universum behaal in al die toetse, met die uitsondering van toets 2 (Rekenkunde II, Probleme) laer gemiddelde tellings as dogters.

Die feit dat stokkiesdraaiers laer gemiddelde tellings as universumleerlinge op die Handelstoetse behaal, kan moontlik aan die swakker intellektuele vermoë van die stokkiesdraaiers toegeskryf word.

6.4 TEGNIESE TOETSE (TT)

In tabel 6.3 word die prestasies van leerlinge in die Tegnieuse toetse aangedui. Dit dien vermeld te word dat by die interpretering van verskille tussen seuns en meisies, daar voortdurend in gedagte gehou moet word dat die TT vir seuns opgestel is, maar met die 1965-toetsprogram ook op meisies toegepas is. In die geval van Meganiese Insig en Gereedskap, is om begryplike redes aparte norms vir seuns en meisies bereken.

Volgens tabel 6.3 blyk dat in vergelyking met universumleerlinge, stokkiesdraaiers weer eens laer gemiddelde tellings behaal. Die grootste verskil kom by toets 1 (Rekenkunde) voor, waar die gemiddelde prestasie van stokkiesdraaiers 0,87 stanegepunte laer is as wat die geval by universumleerlinge is. Ander verskille wissel tussen 0,58 (Meganiese Insig) (seuns) tot 0,23 (Gereedskapttoets) (dogters).

Opvallend is dat volgens onderwysers se oordeel, stokkiesdraaiers n geringe beter aanleg as universumleerlinge in tegnieuse vakke openbaar, maar dat hulle in die TT in die geheel weer swakker as universumleerlinge presteer.

TABEL 6.2

GEMIDDELDE PRESTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS, IN STANEGES, VAN LEERLINGE IN DIE HANDELSTOETSE

Toets	Ondersoekgroep						Universum					
	Seuns			Dogters			Seuns			Dogters		
	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S
1 Rekenkunde I Berekeninge	1511	4,03	2,05	1012	4,50	2,05	34814	4,77	2,03	33306	5,10	1,96
2 Rekenkunde II Probleme	1514	4,32	1,97	1013	3,84	1,84	34884	5,21	1,98	33333	4,66	1,97
3 Vergelyking	1517	4,11	1,95	1014	4,95	2,04	34886	4,56	1,91	33334	5,48	1,95
4 Sinonieme	1483	4,16	1,85	988	4,18	1,82	34645	4,92	1,97	32801	5,00	1,99
5 Alfabetisering	1515	4,07	1,64	1013	4,52	1,82	34867	4,71	1,78	33325	5,31	1,97
6 Spelling en Punktuasie	1481	3,74	1,76	988	4,58	1,84	34633	4,52	1,90	32796	5,41	1,91

TABEL 6.3

GEMIDDELDE PRESTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS, IN STANEGES, VAN LEERLINGE IN DIE TEGNIESE TOETSE

Toets	Ondersoekgroep				Universum			
	Seuns		Dogters		Seuns		Dogters	
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S
1 Rekenkunde	4,18	2,05	3,95	1,85	5,12	2,04	4,81	1,90
2 Meganiese Insig	4,41	1,92	4,49	1,99	4,99	1,92	5,03	2,02
3 Vormwaarneming I	4,84	2,05	4,09	1,91	5,33	1,95	4,58	1,91
4 Vormwaarneming II	4,78	2,03	4,43	1,85	5,19	2,02	4,84	1,90
5 Gereedskaptoets	4,69	2,04	4,77	2,00	5,01	1,91	5,00	1,96
N	1552		1040		35221		33585	

In toetse 1 (Rekenkunde), 3 (Vormwaarneming I) en 4 (Vormwaarneming II) behaal seuns van beide groepe hoër gemiddelde tellings as dogters. In die geval van toets 2 (Meganiese Insig), behaal dogters van beide groepe hoër gemiddelde tellings as seuns en by die Gereedskaptoets behaal stokkiesdraaierseuns 'n laer gemiddelde telling as stokkiesdraaierdogters, terwyl by die universumverdeling daar feitlik geen verskil bestaan nie.

Die gevolgtrekking kan gemaak word dat die stokkiesdraaiers as 'n groep swakker as universumleerlinge in die Tegnieuse Toetse presteer, maar dat seuns ten opsigte van Rekenkunde en Vormwaarneming beter as dogters presteer. Die swakker prestasie van die stokkiesdraaiers in dié toetse mag aan hul relatief lae intellektuele vermoë toegeskryf word.

HOOFSTUK 7

SKOLASTIESE PRESTASIE

7.1 INLEIDING

In hierdie hoofstuk word die prestasies van stokkiesdraaiers en universumleerlinge ten opsigte van sekere skolastiese toetse met mekaar vergelyk. Die eindeksamenpunte van die leerlinge word ook verskaf en 'n aanduiding gegee of hulle standaard geslaag of gedruip het.

7.2 ALGEMENE TOETSE IN TAAL EN REKENKUNDE (ATTR)

In tabel 7.1 word die prestasies van leerlinge in die ATTR aangetoon.

Volgens tabel 7.1 blyk dat stokkiesdraaiers in al die toetse laer gemiddelde tellings as universumleerlinge behaal. In die geval van toets 1 (Moedertaal) (Engels), behaal stokkiesdraaierseuns 'n hoër gemiddelde telling as stokkiesdraaierdogters, terwyl dit by die universumverdeling nie die geval is nie. In die geval van toets 2 (Rekenkunde), behaal seuns van beide groepe hoër tellings as dogters en dit is in ooreenstemming met wat gevind is ten opsigte van die Rekenkundetoetse van die HT en TT.

Stokkiesdraaiers presteer dus swakker as universumleerlinge in al die toetse van die ATTR. Stokkiesdraaierdogters presteer beter as stokkiesdraaierseuns behalwe in Rekenkunde en die Moedertaaltoets vir Engelssprekende stokkiesdraaierseuns.

7.3 WETENSKAP-, GESKIEDENIS- EN AARDRYKSKUNDETOETSE

In tabel 7.2 word aangetoon hoe leerlinge in die Wetenskap-, Geskiedenis- en Aardrykskundetoetse presteer het.

Volgens tabel 7.2 presteer die stokkiesdraaiers in al die toetse swakker as universumleerlinge. In vergelyking met die universum, presteer stokkiesdraaiers die swakste in die Wetenskaptoets en die beste in die Geskiedenis- en Aardrykskundetoets.

Seuns van beide die ondersoekgroep en universum, behaal gemiddeld in al die toetse hoër tellings as dogters van beide groepe.

TABEL 7.1

GEMIDDELDE PRESTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS, IN STANEGES, VAN LEERLINGE IN DIE ALGEMENE TOETSE IN TAAL EN REKENKUNDE

		Onderzoekgroep									Universum								
		Seuns			Dogters			Totaal			Seuns			Dogters			Totaal		
		N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S
		1	Moedertaal	1048	3,69	1,86	699	4,07	1,86	1747	3,85	1,87	21848	4,54	1,94	20698	4,94	1,93	42546
	Afrikaans	508	4,20	2,04	343	4,13	1,86	851	4,18	1,97	13408	5,01	2,10	12680	5,17	2,04	26088	5,09	2,07
2	Engels	1556	3,98	1,89	1042	3,94	1,76	2598	3,96	1,84	35259	4,92	2,01	33387	4,84	1,93	68646	4,88	1,97
3	Rekenkunde																		
	Tweede Taal																		
	Afrikaans	508	4,45	1,91	343	5,00	1,97	851	4,67	1,96	13408	4,85	1,98	12680	5,40	2,00	26088	4,68	2,01
	Engels	1048	4,02	1,76	699	4,33	1,66	1747	4,14	1,73	21848	4,53	1,86	20698	4,85	1,82	42546	5,11	1,85

TABEL 7.2

GEMIDDELDE PRESTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS, IN STANEGES, VAN LEERLINGE IN DIE WETENSKAP-, GESKIEDENIS- EN AARDRYKSKUNDETOETSE

Toets		Onderzoekgroep									Universum								
		Seuns			Dogters			Totaal			Seuns			Dogters			Totaal		
		N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S
		Wetenskap	1550	4,40	2,03	1036	3,77	1,73	2586	4,15	1,94	35093	5,32	2,02	33617	4,61	1,88	68710	4,97
Geskiedenis	1564	4,49	2,01	1047	4,07	1,77	2611	4,32	1,93	35287	5,16	2,02	33380	4,64	1,91	68667	4,90	1,98	
Aardrykskunde	1521	4,45	2,01	1014	4,00	1,75	2535	4,27	1,92	34985	5,30	2,04	33078	4,68	1,92	68063	5,00	2,01	

7.4 SPELLINGTOETSE

In tabel 7.3 word aangetoon hoe leerlinge in die Spellingtoetse presteer het.

Volgens tabel 7.3 behaal stokkiesdraaiers deurgaans laer gemiddelde tellings as universumleerlinge. In beide die ondersoekgroep en universum, behaal seuns laer gemiddelde tellings as dogters van beide groepe.

In vergelyking met die universum, kom die grootste verskille voor en presteer stokkiesdraaiers die swakste, eerstens in hulle moedertaal en tweedens in hulle tweede taal.

7.5 STANDERD SES-EINDEKSAMENPUNTE

In tabel 7.4 word aangetoon wat leerlinge se prestasies in die standaard ses-eindeksamen was.

Volgens tabel 7.4 blyk dat stokkiesdraaiers in al die vakke betekenisvol swakker as universumleerlinge presteer. Stokkiesdraaiers behaal die hoogste persentasies in tale en die laagste persentasies in Rekenkunde, Geskiedenis, Aardrykskunde en Algemene Wetenskap. Stokkiesdraaierseuns behaal in tale laer gemiddelde persentasies as -dogters en by die res van die vakke, Geskiedenis en Aardrykskunde uitgesonderd, hoër gemiddelde persentasies as -dogters. In die geval van Geskiedenis en Aardrykskunde is die verskille gering.

7.6 SLAAG OF DRUIP

In tabel 7.5 word aangetoon of leerlinge standaard ses geslaag of gedruip het.

Volgens tabel 7.5 het feitlik 'n derde van die stokkiesdraaiers standaard ses in 1965 gedruip. Opvallend is dat 'n groter persentasie stokkiesdraaierdogters (4,6) as -seuns standaard ses gedruip het. Die bevinding is teen die algemene verwagting aangesien stokkiesdraaierdogters 'n hoër intellektuele vermoë as -seuns openbaar (tabel 5.1) en in die meeste toetse, soos in hoofstuk 6 bespreek is, hoër gemiddelde tellings as stokkiesdraaierseuns behaal het.

Vir die relatief hoë druipsyfer van stokkiesdraaiers, is daar 'n aantal moontlike verklarings. Dit word kortliks bespreek.

TABEL 7.3

GEMIDDELDE PRESTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS, IN STANEGES, VAN LEERLINGE IN DIE SPELLINGTOETSE

Toets	Ondersoekgroep									Universum								
	Seuns			Dogters			Totaal			Seuns			Dogters			Totaal		
	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S
1 Moedertaal:																		
Afrikaans	1050	3,86	1,81	694	4,79	1,77	1744	4,22	1,85	21701	4,58	1,98	20520	5,48	1,87	42221	5,01	1,96
Engels	499	4,02	1,80	344	4,65	1,70	843	4,28	1,79	13398	4,64	1,99	12900	5,34	1,88	26298	4,98	1,97
2 Tweede Taal:																		
Afrikaans	488	4,02	1,89	342	4,92	1,97	830	4,39	1,98	13183	4,48	1,94	12704	5,29	1,92	25887	4,87	1,97
Engels	1047	4,09	1,92	695	4,82	1,83	1742	4,38	1,92	21730	4,62	1,99	20571	5,33	1,91	42301	4,96	1,98

TABEL 7.4

GEMIDDELDE PERSENTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS VAN LEERLINGE IN DIE STANDERS SES-EINDEKSAMEN

Vakke	Ondersoekgroep									Universum								
	Seuns			Dogters			Totaal			Seuns			Dogters			Totaal		
	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S	N	\bar{X}	S
Afrikaans Hoër	995	42,8	12,2	670	45,3	13,3	1665	43,8	12,7	21220	49,3	12,2	20174	53,0	12,4	41394	51,1	12,5
Afrikaans Laer	491	38,2	15,9	341	41,7	15,5	832	39,7	15,8	12608	44,1	14,4	12167	47,8	14,7	24775	45,9	14,7
Engels Hoër	497	41,8	13,6	345	44,5	13,0	842	42,9	13,4	12832	48,0	12,6	12491	51,8	12,6	25323	49,9	12,7
Engels Laer	991	37,9	14,2	666	40,8	14,0	1657	39,1	14,1	21109	44,3	14,3	1991	48,3	14,4	41100	46,3	14,5
Rekenkunde	391	32,6	21,4	308	32,0	22,7	699	32,3	22,0	8423	44,9	21,7	9616	44,8	21,8	18039	44,8	21,8
Algemene Wiskunde	665	37,2	18,6	491	36,1	18,0	1156	36,7	18,4	15837	46,3	17,6	16365	46,1	17,8	32202	46,2	17,7
Wiskunde (matisis)	659	35,5	19,7	374	32,8	21,1	1033	34,5	20,3	15814	46,8	20,4	12630	46,7	21,0	28444	46,7	20,7
Geskiedenis	752	36,7	17,7	596	36,8	18,2	1348	36,7	17,9	18449	49,0	17,4	20143	49,7	18,0	38592	49,3	17,7
Aardrykskunde	746	37,2	16,5	598	37,4	17,3	1344	37,3	16,9	18745	49,2	16,9	20316	49,6	17,5	39061	49,4	17,2
Algemene Wetenskap	1215	38,5	16,6	920	36,1	18,0	2135	37,4	17,2	28307	49,1	16,9	30143	48,4	17,6	58450	48,7	17,2
St. 6-totaalpunt	1490	38,8	13,1	1011	38,8	13,8	2501	38,8	13,4	33944	47,3	13,1	32492	48,9	13,7	66436	48,0	13,4

TABEL 7.5

VERDELING VAN LEERLINGE VOLGENS DIE FEIT OF HULLE STANDERD SES GESLAAG OF GEDRUIP HET

Vordering	Onderzoekgroep						Universum					
	Seuns		Dogters		Totaal		Seuns		Dogters		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Druip Slaag	423	28,8	327	33,4	750	30,7	3765	11,5	3269	10,5	7034	11,0
	1043	71,2	652	66,6	1695	69,3	28903	88,5	28012	89,5	56915	89,0
TOTAAL	1466	100,0	979	100,0	2445	100,0	32668	100,0	31281	100,0	63949	100,0

7.6.1 Skoolafwesigheid en skoolprestasie

Volgens tabel 3.12 was 60,9 persent stokkiesdraaiers gedurende 1965, vyf of meer dae van die skool afwesig. Aanhouden= de skoolafwesigheid moet aanleiding gee dat leerlinge agter raak in skoolwerk. Volgens onderwysers se oordeel (tabel 4.4) het herhaalde afwesigheid dan ook vir die helfte van die stokkies= draaiers 'n besliste negatiewe uitwerking op skoolprestasie. Skoolafwesigheid beïnvloed dus skoolprestasie en dit kan tot drui= ping lei.

7.6.2 Skoolverwisseling

Stokkiesdraaiers toon in 'n groter mate nie-normale skool= verwisseling as universumleerlinge (tabel 3.30). Die probleme waarmee leerlinge by nie-normale skoolverwisseling te kampe het, is voor-die-hand-liggend. Ondoeltreffende aanpassing en oriën= tering ten opsigte van nuwe leerplanne en skoolverwisseling op 'n soms kritieke skoolstadium kan aanleidende faktore tot drui= ping wees.

7.6.3 Houding teenoor skoolgaan, huiswerk en geleerdheid

Hoewel moontlik indirek, kan die houding van leerlinge teenoor skoolgaan (tabel 3.35), huiswerk (tabel 3.42) en geleerd= heid (tabel 3.43) bepalend vir die slaag of drui= ping van 'n standerd wees.

7.6.4 Aanleg en intellektuele vermoë

Volgens onderwysers se oordeel toon stokkiesdraaiers geen besondere aanleg in enige vak of vakgroep nie (tabel 4.3). Die toetsresultate in hoofstuk 6 toon dat stokkiesdraaiers in al die toetse swakker as universumleerlinge presteer. Die rela= tief swakker aanleg van stokkiesdraaiers kan moontlik met hulle swakker intellektuele vermoë in verband gebring word. Onvoldoen= de aanleg en 'n relatief swak intellektuele vermoë kan moontlik aanleiding tot drui= ping gee. Indien die swak ywer wat stokkies= draaiers met skoolwerk openbaar (tabel 4.6) verder hiermee in verband gebring word, is die relatief hoë drui= ping van stok= kiesdraaiers nie eienaardig nie.

HOOFSTUK 8 BELANGSTELLING

8.1 INLEIDING

De Villiers (1964) beweer dat die navorsingswerk op die terrein van belangstelling en belangstellingsmeting in verband staan met die verhouding van verskillende persoonlikheidsienskappe tot belangstelling of die plek van belangstelling in die psigiese struktuur. Dit blyk dat belangstelling 'n groot verskeidenheid aspekte omvat en so deurstrengel is met die persoonlikheidsstruktuur, dat 'n omvattende definisie van belangstelling moeilik gegee kan word.

Kriel (1952) omskryf belangstelling as "... 'n bepaalde psigiese toestand van die persoonlikheid, waarin daar 'n neiging, strewing of dryfkrag na 'n voorwerp, saak of ideaal is, wat vir die persoon van waarde is" (p. 151).

Volgens Oosthuizen (1967) is belangstelling "... prikkels wat verwant is aan doelwitte en uitgedruk word as voorkeure of afkeure van aktiwiteite" (p. 14). Volgens dié outeur is belangstelling 'n persoonlikheidsaspek, maar nie identies daarmee nie.

Fouché (1968) omskryf belangstelling as "... 'n relatief konstante gerigtheid, positief of negatief, teenoor 'n bepaalde bekende aktiwiteit, op grond van die hele persoonlikheid" (p. 118).

Oosthuizen (1967) haal verskeie ondersoekers aan (Strong, Knapp, Stoops en Wahlquist, Tyler, Shertzer en Peters) wie se bevindings ten opsigte van belangstelling kortliks die volgende behels:

- (a) Belangstelling by die laerskoolkind fluktueer baie;
- (b) van 12 tot 16-jarige ouderdom neig belangstelling om te stabiliseer, maar meeste ondersoekers is dit eens dat belangstelling eers van ongeveer 17-jarige ouderdom begin stabiliseer;
- (c) belangstelling van seuns kristaliseer nie voor ongeveer 17-jarige ouderdom nie;
- (d) belangstelling toon verskillende ontwikkelingsfasies en verander met toenemende ouderdom.

Super (aangehaal deur De Villiers, 1964) onderskei vier belangstellingstipes. Elkeen word kortliks bespreek.

8.1.1 Verklaarde belangstelling

Dit impliseer die belangstelling in 'n voorwerp, aktiwiteit, taak of beroep wat deur die betrokke individu verbaal, by ondervraging, kenbaar gemaak word. Die waarde wat aan dié belangstellingstipe geheg kan word, varieer volgens die rytheid van die persoon en is onstabiel en onbetroubaar by kinders.

8.1.2 Gemanifesteerde belangstelling

Dit impliseer belangstellingsvorme wat direk waarneembaar is, soos deelname aan 'n bepaalde aktiwiteit waarin die persoon belangstel. Dié belangstellingstipe is objektief waarneembaar en beklemtoon die dinamiese aard van belangstelling wat in waarneembare handelinge tot uiting kom.

8.1.3 Getoetste belangstelling

Dit is belangstelling wat deur middel van objektiewe toetse gemeet kan word. Die rasionaal van die toetse is dat belangstelling in 'n bepaalde aktiwiteit sigself manifesteer in die beoefening van die aktiwiteit en dit sal uitloop op objektief meetbare informasie.

8.1.4 Vraelysbelangstelling

Dit is belangstelling wat met behulp van lyste van aktiwiteite en beroepe getoets word. Die CV-Belangstellingsvraelys en die GSZ-Belangstellingsvraelys is onder andere hier van toepassing.

Die belangstelling van die 1965-leerlinge, wat aan die GSZ-Belangstellingsvraelys onderwerp is, kan dus as vraelysbelangstelling beskryf word.

In hierdie hoofstuk word verder die belangstelling van die ondersoekgroep met dié van die universumleerlinge vergelyk. Dit dien vermeld te word dat geen literatuur oor die belangstelling van stokkiesdraaiers verkry kan word nie.

Die volgende paragrawe word gewy aan 'n vergelyking van stokperdjie-(H-) en werkbelangstelling (W-telling) van stokkiesdraaierseuns met universumseuns en stokkiesdraaierdogters met universumdogters.

8.2 SEUNS

8.2.1 Stokperdjiebelangstelling (H-telling)

Volgens tabel 8.1 blyk dat veral ten opsigte van vyf van die belangstellingsvelde, naamlik velde 11, 12, 13, 17 en 18,

TABEL 8.1

GEMIDDELDE PRESTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS, IN STANEGES, VAN LEERLINGE IN DIE GUILFORD-SCHNEID-
MANN-ZIMMERMAN-BELANGSTELLINGSVRAELYS

Veld	Tel= ling	Onderzoekgroep				Universum				
		Seuns		Dogters		Seuns		Dogters		
		\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	
1	Kuns-Waardering	H	5,01	1,83	4,58	1,88	5,10	1,84	5,00	1,96
			W	5,90	1,22	5,41	1,51	5,73	1,15	5,34
2	Kuns-Ekspressie	H	5,01	1,87	4,75	1,88	5,04	1,88	4,99	1,99
			W	5,53	1,45	5,35	1,70	5,37	1,42	5,25
3	Taal-Waardering	H	4,98	1,88	4,75	1,72	5,01	1,90	4,96	1,86
			W	5,64	1,57	5,51	1,40	5,34	1,49	5,41
4	Taal-Ekspressie	H	4,92	1,89	4,90	1,72	4,90	1,93	5,05	1,88
			W	5,60	1,50	5,52	1,39	5,40	1,48	5,41
5	Wetenskap-Navorsing	H	5,05	1,85	5,01	1,69	5,14	1,88	5,03	1,78
			W	5,05	1,66	5,29	1,40	5,08	1,74	5,31
6	Wetenskap-Teoreties	H	4,93	1,80	5,16	1,70	4,98	1,87	5,11	1,76
			W	5,28	1,38	5,44	1,40	5,29	1,44	5,35
7	Meganië-Hantering	H	4,69	1,87	5,24	1,74	4,88	1,97	5,04	1,74
			W	5,23	1,82	5,94	1,23	4,92	2,00	5,70
8	Meganië-Ontwerp	H	4,96	1,83	5,61	1,45	4,95	1,89	5,40	1,43
			W	5,19	1,67	5,96	1,11	5,10	1,78	5,81
9	Buitenshuis-Natuur	H	4,82	1,86	4,75	1,86	5,07	1,92	5,00	1,92
			W	5,20	1,70	5,40	1,67	5,10	1,70	5,24

Tabel vervolg

TABEL 8.1 VERVOLG

Veld	Tel= ling	Onderzoekgroep				Universum				
		Seuns		Dogters		Seuns		Dogters		
		\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	
10	Buitenshuis-Sport	H	4,55	1,91	4,63	1,93	5,06	1,99	5,03	1,98
			W	5,50	1,52	5,25	1,91	5,30	1,48	5,01
11	Besigheid-Handel	H	5,26	1,76	5,36	1,70	5,06	1,77	5,18	1,73
			W	5,22	1,77	5,61	1,46	5,01	1,77	5,38
12	Besigheid-Bedryfsleiding	H	5,37	1,72	5,31	1,56	5,25	1,69	5,26	1,60
			W	5,51	1,56	5,53	1,45	5,30	1,53	5,38
13	Sosiaal-Oorredend	H	5,22	1,68	5,01	1,96	5,10	1,66	4,97	1,99
			W	5,57	1,47	5,55	1,47	5,38	1,43	5,34
14	Sosiaal-Gesellig	H	4,90	1,87	4,54	1,71	5,04	1,92	5,00	1,88
			W	5,58	1,52	5,31	1,77	5,33	1,44	5,09
15	Persoonlike diens	H	4,96	1,85	4,81	1,91	5,01	1,87	5,04	1,96
			W	5,48	1,52	5,28	1,79	5,28	1,47	5,07
16	Maatskaplike diens	H	5,01	1,79	4,87	1,93	4,98	1,86	5,00	1,99
			W	5,56	1,53	5,09	1,82	5,38	1,50	5,00
17	Kantoorwerk-Klerklik	H	5,25	1,70	5,10	1,93	5,09	1,71	4,93	2,00
			W	5,61	1,48	5,30	1,76	5,41	1,46	5,12
18	Kantoorwerk-Numeries	H	5,32	1,74	5,28	1,75	5,20	1,74	5,11	1,78
			W	5,60	1,46	5,60	1,42	5,46	1,46	5,41
N			1551		1040		35114		33570	

stokkiesdraaierseuns 'n relatief groter stokperdjiebelangstelling as universonseuns openbaar. Weens dieselfde rede openbaar universonseuns 'n relatief groter stokperdjiebelangstelling in die oorblywende velde.

Ter vereenvoudiging van tabel 8.1 en om die verskille duideliker aan te toon, word in die onderstaande kolomme aange- toon in watter belangstellingsvelde stokkiesdraaierseuns meer as universonseuns 'n stokperdjiebelangstelling openbaar en omgekeerd.

STOKKIESDRAAIERSEUNS			UNIVERSIONSEUNS		
Keuse	Veld	Verskil	Keuse	Veld	Verskil
1	Besigheid-Handel	(0,20)	1	Buitenshuis-Sport	(0,51)
2	Kantoorwerk- Klerklik	(0,16)	2	Buitenshuis- Natuur	(0,25)
3	Besigheid- Bedryfsleiding	(0,12)	3	Meganies- Hantering	(0,19)
	Sosiaal-Oorredend	(0,12)	4	Sosiaal-Gesellig	(0,14)
	Kantoorwerk- Numeries	(0,12)	5	Wetenskap- Navorsing	(0,09)
				Kuns-Waardering	(0,09)

Dit is opmerklik dat die stanegeverskille in die velde waarin stokkiesdraaierseuns 'n stokperdjiegerigtheid toon, kleiner is as die stanegeverskille vir die ooreenstemmende keuses by universonseuns; dus dat stokkiesdraaierseuns 'n relatief swakker stokperdjiebelangstelling in dié velde openbaar as wat vir universonseuns die geval is.

Aangesien die stanegeverskille op dertien van die velde ten gunste van die universonseuns is, kan beweer word dat stokkiesdraaierseuns 'n relatief laer stokperdjiebelangstelling in dié velde openbaar en die graad van belangstelling eweredig tot die omgekeerde keusevolgorde van die stokperdjiebelangstellingsvelde van universonseuns is. Waar stokkiesdraaierseuns die hoogste stokperdjiegerigtheid in Besigheid-Handel openbaar, openbaar hulle die laagste belangstelling in Buitenshuis-Sport.

Die afleiding kan gemaak word dat die stokperdjiebelangstelling van stokkiesdraaierseuns relatief kleiner in omvang is en laer intensivering aan die velde geheg word as wat die geval by universonseuns is.

8.2.2 Werkbelangstelling (W-telling)

Volgens tabel 8.1 blyk dat die stanegeverskille van die W-tellings tussen die twee groepe seuns in al die belangstellingsvelde, met die uitsondering van veld 5 (Wetenskap-Navorsing) en veld 6 (Wetenskap-Teoreties), ten gunste van stokkiesdraaierseuns is. Hiervolgens openbaar stokkiesdraaierseuns in vergelyking met universumseuns 'n relatief sterker werkbelangstelling in die belangstellingsvelde. Hierdie tendens is moontlik 'n aanduiding van die werkgerigtheid van die stokkiesdraaierseun.

In die onderstaande kolom word aangetoon in watter tien velde stokkiesdraaierseuns die meeste van universumseuns verskil en dus 'n relatief sterker werkbelangstelling openbaar.

Veld	Verskil
Meganies-Hantering	(0,31)
Taal-Waardering	(0,30)
Sosiaal-Gesellig	(0,25)
Besigheid-Bedryfsleiding	(0,21)
Besigheid-Handel	(0,21)
Taal-Ekspressie	(0,20)
Buitenshuis-Sport	(0,20)
Persoonlike diens	(0,20)
Kantoorwerk-Klerklik	(0,20)
Sosiaal-Oorredend	(0,19)

Stokkiesdraaierseuns verskil wat werkbelangstelling betref die minste van universumseuns ten opsigte van Meganies-Ontwerp, Buitenshuis-Natuur, Kantoorwerk-Numeries en Kuns-Ekspressie.

Opvallend is dat stokkiesdraaierseuns die grootste werkbelangstelling in die veld Meganies-Hantering openbaar en die kleinste werkbelangstelling in die veld Meganies-Ontwerp. 'n Moontlike verklaring is dat stokkiesdraaierseuns, weens hulle relatief lae intellektuele vermoëns, moontlik oor 'n gebrekkige meganiese insig beskik, wat belangrik vir meganiese ontwerp is, en gevolglik 'n relatief lae werkbelangstelling in dié veld openbaar. Meganies-Ontwerp word ook by die stokperdjiebelangstelling laaste op die voorkeurlys van stokkiesdraaierseuns geplaas.

Die afleiding kan gemaak word dat stokkiesdraaierseuns relatief meer as universumseuns 'n werkbelangstelling openbaar en gevolglik meer werkgerig is.

Wat die stokperdjie- en werkbelangstelling van die stokkiesdraaierseuns in vergelyking met universumseuns betref, kan die algemene gevolgtrekking gemaak word dat universumseuns relatief meer stokperdjiegerig is as stokkiesdraaierseuns, maar dat laasgenoemde meer ingestel is op werk, moontlik as gevolg van 'n strewe om die skool te verlaat of 'n besef dat hulle akademies nie ver kan vorder nie en die skool in 'n vroeë stadium sal moet verlaat om te gaan werk. Fouché (1968) doen 'n soortgelyke afleiding met betrekking tot domnormale seuns.

8.3 DOGTERS

8.3.1 Stokperdjiebelangstelling (H-telling)

Volgens tabel 8.1 blyk dat soos in die geval van stokkiesdraaierseuns, stokkiesdraaierdogters veral ten opsigte van vyf van die belangstellingsvelde, naamlik velde 7, 8, 11, 17 en 18, 'n relatief groter stokperdjiebelangstelling as universumdogters openbaar. Weens dieselfde rede openbaar universumdogters 'n relatief groter stokperdjiebelangstelling in die oorblywende velde.

In die onderstaande kolomme word aangetoon in watter belangstellingsvelde stokkiesdraaierdogters meer as universumdogters 'n stokperdjiebelangstelling openbaar en omgekeerd.

STOKKIESDRAAIERDOGTERS			UNIVERSUMDOGTERS		
Keuse	Veld	Verskil	Keuse	Veld	Verskil
1	Meganies-Ontwerp	(0,21)	1	Sosiaal-Gesellig	(0,46)
2	Meganies-Hantering	(0,20)	2	Kuns-Waardering	(0,42)
3	Besigheid-Handel	(0,18)	3	Buitenshuis-Sport	(0,40)
4	Kantoorwerk-		4	Buitenshuis-	
	Klerklik	(0,17)		Natuur	(0,25)
	Kantoorwerk-		5	Kuns-Ekspressie	(0,24)
	Numeries	(0,17)	6	Persoonlike diens	(0,23)
			7	Taal-Waardering	(0,21)
			8	Taal-Ekspressie	(0,15)
			9	Maatskaplike diens	(0,13)

Opmerklik is dat die velde Meganies-Ontwerp en Meganies-Hantering onderskeidelik die eerste en tweede op die lys van verskille van die stokkiesdraaierdogters verskyn. 'n Aanneemlike verklaring kan nie vir die verskynsel gegee word nie, aangesien dit belangstellingsvelde is wat normaalweg met die belangstelling van seuns geassosieer word.

Soos in die geval van die H-tellings van stokkiesdraaiers seuns, openbaar stokkiesdraaiersdogters op minder belangstellingsvelde 'n stokperdjiegerigtheid as wat die geval by universumdogters is. Stokkiesdraaiersdogters openbaar ook 'n relatief laer stokperdjie-intensionaliteit in die belangstellingsvelde as universumdogters, deurdat die stanegeverskille by eersgenoemde dogters relatief kleiner is as by laasgenoemde.

Aangesien die stanegeverskille op dertien van die velde ten gunste van universumdogters is, kan beweer word dat stokkiesdraaiersdogters 'n relatiewe laer stokperdjiebelangstelling in dié velde openbaar en is die graad van belangstelling eweredig tot die omgekeerde keusevolgorde van die stokperdjiebelangstellingsvelde van die universumdogters. Waar stokkiesdraaiersdogters dus die hoogste stokperdjiegerigtheid in Meganies-Ontwerp openbaar, openbaar hulle die laagste belangstelling in die veld Sosiaal-Gesellig.

Die afleiding kan gemaak word dat die stokperdjiebelangstelling van stokkiesdraaiersdogters relatief kleiner in omvang is en laer intensivering aan die velde geheg word, as wat die geval by universumdogters is.

8.3.2 Werkbelangstelling (W-telling)

Volgens tabel 8.1 blyk dat die stanegeverskille van die W-tellings tussen die twee groepe dogters in al die belangstellingsvelde, met die uitsondering van veld 5 (Wetenskap-Navorsing), ten gunste van die stokkiesdraaiersdogters is. Hiervolgens openbaar stokkiesdraaiersdogters 'n relatief sterker werkbelangstelling in die verskillende velde, as wat die geval by universumdogters is. Hierdie tendens is moontlik 'n aanduiding van die werkgerigtheid van die stokkiesdraaiersdogter.

In die onderstaande kolom word aangetoon op watter tien velde stokkiesdraaiersdogters die meeste van universumdogters verskil en dus 'n relatief sterker werkbelangstelling in dié velde openbaar.

<u>Veld</u>	<u>Verskil</u>
Meganies-Hantering	(0,24)
Buitenshuis-Sport	(0,24)
Besigheid-Handel	(0,23)
Sosiaal-Gesellig	(0,22)
Sosiaal-Oorredend	(0,21)
Persoonlike diens	(0,21)
Kantoorwerk-Numeries	(0,19)
Kantoorwerk-Klerklik	(0,18)
Buitenshuis-Natuur	(0,16)
Meganies-Ontwerp	(0,15)

Stokkiesdraaierdogters verskil wat werkbelangstelling betref die minste van universumdogters ten opsigte van Kuns-Waardering, Maatskaplike diens, Wetenskap-Teoreties, Kuns-Ekspressie en Taal-Waardering.

Die besondere werkbelangstelling wat stokkiesdraaierdogters aan die veld Meganies-Hantering heg, is nie verklaarbaar nie. Opvallend is egter dat waar stokkiesdraaierseuns en -dogters beide 'n eerste werkvoorkeur aan die veld Meganies-Hantering heg, aan die hand van tabel 3.49 geblyk het dat die enigste betekenisvolle verskil tussen die ondersoekgroep en universum voorgekom het in die geval van "Met gereedskap werk".

Dit is interessant om daarop te let dat dié dogters, tot dieselfde mate as Meganies-Hantering, 'n relatiewe sterk werkbelangstelling in die veld Buitenshuis-Sport openbaar, terwyl dit nie in ooreenstemming is met tabel 3.51 waar stokkiesdraaierdogters betekenisvol minder as universumdogters daarvan hou om aan sport deel te neem, tabel 3.52 waar in vergelyking met universumdogters 'n groter persentasie stokkiesdraaierdogters niks van sport hou nie en tabel 4.2 waar volgens onderwysers se oordeel die grootste persentasie stokkiesdraaierdogters baie swak of ondergemiddeld op sportgebied presteer.

Die afleiding kan gemaak word dat stokkiesdraaierdogters relatief meer as universumdogters 'n werkbelangstelling openbaar en gevolglik meer werkgerig is.

Wat die stokperdjie- en werkbelangstelling van die twee groepe dogters betref, kan 'n soortgelyke gevolgtrekking as by seuns gemaak word, naamlik dat universumdogters relatief meer stokperdjiegerig is as stokkiesdraaierdogters, maar dat laasgenoemde meer werkingesteld is, moontlik as gevolg van 'n strewe om die skool te verlaat of 'n besef dat hulle akademies nie ver kan vorder nie en die skool in 'n vroeë stadium sal moet verlaat om te gaan werk.

Op grond van die voorafgaande kan die globale gevolgtrekking gemaak word dat stokkiesdraaiers as 'n groep relatief minder stokperdjiegerig, maar meer werkgerig is as universumleerlinge.

8.4 FAKTORE WAT DIE WERKGERIGTHEID VAN STOKKIESDRAAIERS MAG BEPAAL

8.4.1 Houding teenoor opleiding

Volgens tabel 3.35 hou die grootste persentasie stokkiesdraaiers niks of nie veel van skoolgaan nie en openbaar sodoende 'n negatiewe houding teenoor die skoolopvoedingsproses. Die nega-

tiewe houding word moontlik gemanifesteer deur die relatief lae onderwysaspirasies van die stokkiesdraaiers (tabel 3.36) waar 46,2 persent net wag om sestien jaar oud te word om die skool te verlaat of 'n standerd agt-kwalifikasie te verwerf. Die houding mag verder gestimuleer word deur die relatief lae opvoedkundige verwagtings wat ouers van stokkiesdraaiers jeens hulle kinders openbaar (tabel 3.37). Dit is dan moontlik dat weens die gemelde faktore die potensiële vroeë skoolverlater aan 'n moontlike beroep dink en hy enige aktiwiteit meer in die lig van 'n moontlike bron van finansiële inkomste sal evalueer, dan as 'n stokperdjie wat bloot 'n vervulling van vryetydbehoefte is.

8.4.2 Aanleg, ywer en intellektuele vermoë

Volgens onderwysers se oordeel toon die grootste persentasie stokkiesdraaiers (64,4) geen besondere aanleg in enige vak of vakgroep nie (tabel 4.3). Aan die hand van die resultate van die JAT (tabel 6.1) is dan ook gevind dat stokkiesdraaiers laer gemiddelde tellings as universumleerlinge behaal en gevolglik 'n relatiewe swakker aanleg, in vergelyking met universumleerlinge openbaar.

Volgens tabel 4.6 is gevind dat stokkiesdraaiers, volgens onderwysers se oordeel, swak ywer met skoolwerk openbaar. Dit mag moontlik saamhang met die ongunstige houding wat stokkiesdraaiers teenoor huiswerk openbaar (tabel 3.42).

In hoofstuk 5 is die intellektuele vermoë van die stokkiesdraaiers bespreek en is bevind dat 'n betekenisvol groter persentasie stokkiesdraaiers, in vergelyking met universumleerlinge, oor 'n gebrekkige intellektuele vermoë beskik.

By dié leerlinge mag moontlik die besef bestaan dat hulle deur 'n lae intellektuele vermoë gekortwiek word om akademies ver op skool te vorder en die skool vroeg sal moet verlaat om te gaan werk. Hierdeur kan die aanleg, ywer en belangstelling van stokkiesdraaiers in skoolwerk negatief beïnvloed word. Weens hierdie faktore mag die belangstelling van stokkiesdraaiers dan sentreer om aktiwiteite wat eerder in die lig van 'n beroep as 'n stokperdjie geëvalueer word.

HOOFSTUK 9

AANPASSING

9.1 INLEIDING

Vir die doel met hierdie ondersoek word by Fouché (1968) aangesluit, wat aanpassing beskou "... as die dinamiese proses waardeur 'n individu deur middel van volwasse, doeltreffende en gesonde responsies streef om sy innerlike behoeftes te bevredig en terselfdertyd die eise wat deur die omgewing gestel word suksesvol te hanteer, ten einde 'n harmonieuse verhouding tussen die self en die omgewing te bewerkstellig" (p. 106).

9.2 BESPREKING VAN DIE RESULTATE VAN DIE AANPASSINGSVRAELYS

Die resultate van leerlinge in die Aanpassingsvraelys word in tabel 9.1 aangetoon. Die resultate word in twee dele verdeel en as sodanig aangebied, naamlik 'n vergelyking van stokkiesdraaierseuns met universumseuns en stokkiesdraaierdogters met universumdogters.

9.2.1 Stokkiesdraaierseuns in vergelyking met universumseuns

Volgens tabel 9.1 is die stanegeverskille tussen die twee groepe seuns, met die uitsondering van veld 5 (Sosiale verhoudings), konsekwent ten gunste van stokkiesdraaiers en is dit 'n aanduiding van die relatief swakker aanpassing van stokkiesdraaierseuns in vergelyking met universumseuns.

Stokkiesdraaierseuns verskil die meeste van universumseuns ten opsigte van morele inslag, gevoel van persoonlike vryheid, skoolverhoudings, gevoel van aanvaarding en erkenning en gevoel van eiewaarde. Die kleinste verskille word aangetref ten opsigte van selfvertroue, simptome van senuweeagtigheid en emosionaliteit respektiewelik.

Aangesien die grootste verskil tussen die twee groepe seuns ten gunste van stokkiesdraaiers by morele inslag voorkom, wil dit voorkom of stokkiesdraaierseuns 'n nie-konformerende houding openbaar ten opsigte van die standaard van gedrag wat deur die gemeenskap neergelê word, en moontlik 'n ek-doen-wat-ék-wil-lewensbeskouing handhaaf.

Die gevoel van beperkings of vermeende beperkings op stokkiesdraaiers se persoonlike vryheid hang moontlik saam met die nie-konformiteit van gemeenskapstandaarde, deurdat stokkiesdraaiers voel dat gemeenskapstandaarde ook hulle persoonlike vryhede beperk en daarvan probeer ontvlug deur asosiale gedrag soos onder andere stokkiesdraai.

TABEL 9.1

GEMIDDELDE PRESTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS, IN STANEGES, VAN LEERLINGE IN DIE AANPASSINGS=
VRAELYS

Veld	Onderzoekgroep								Universum				Verskil in \bar{X} tussen onder= zoekgroep en universum
	Seuns		Dogters		Seuns		Dogters		Seuns	Dog= ters			
	\bar{X}	s	\bar{X}	s	\bar{X}	s	\bar{X}	s					
1 Selfvertroue	4,86	1,80	5,30	1,90	4,81	1,85	5,24	1,90	+0,05	+0,06			
2 Gevoel van eiewaarde	5,06	1,93	5,67	1,99	4,73	1,87	5,26	1,93	+0,33	+0,41			
3 Gevoel van persoonlike vryheid	5,74	1,65	5,78	1,84	5,33	1,60	5,17	1,69	+0,41	+0,61			
4 Gevoel van aanvaarding en erkenning	5,29	1,92	5,56	2,02	4,96	1,87	5,06	1,97	+0,33	+0,50			
5 Sosiale verhoudings	5,12	1,80	5,03	1,85	5,13	1,87	5,05	1,85	-0,01	-0,02			
6 Simptome van senuwee= agtigheid	4,73	1,92	5,74	1,86	4,59	1,86	5,51	1,83	+0,14	+0,23			
7 Morele inslag	5,65	1,99	5,09	2,05	5,23	2,06	4,58	2,01	+0,42	+0,51			
8 Huislike verhoudings	5,45	1,54	5,72	1,72	5,14	1,47	5,24	1,59	+0,31	+0,48			
9 Skoolverhoudings	5,46	1,93	5,48	1,97	5,08	1,93	5,00	1,95	+0,38	+0,48			
10 Emosionaliteit	5,05	1,95	2,72	2,06	4,76	1,93	5,23	2,01	+0,29	+0,49			
11 X-telling	5,01	1,73	5,14	1,90	4,81	1,73	4,93	1,83	+0,20	+0,21			
N	1564		1047		35270		33711						

Die feit dat stokkiesdraaierseuns relatief min van universumseuns ten opsigte van selfvertroue verskil, dui daarop dat hulle in 'n geringer mate minder selfvertroue en meer selfbewustheid as universumseuns openbaar.

Opvallend is dat in die geval van sosiale verhoudings daar geen besondere verskil tussen stokkiesdraaierseuns en universumseuns is nie, intendeel stokkiesdraaierseuns behaal 'n geringe laer stanegetelling as universumseuns. Hierdie verskynsel is moontlik verklaarbaar aan die hand van 'n basiese aanvaarding in die sielkunde, naamlik dat persone met ooreenstemmende houdings, waardes, norms en sedes in groepe saamleef en saamwerk, waardeur doeltreffende sosiale verhoudings bepaal word. Dit is dan moontlik dat stokkiesdraaierseuns vriende kies wat hulle houdings en lewensstandaarde deel en dus met hiêrdie vriende doeltreffende sosiale verhoudings opbou. Die bewering word gedeeltelik deur Croft en Grygier (1956) ondersteun, as beweer word dat stokkiesdraaiers in die laer skoolklasse makliker deur klasmaats aanvaar word.

Dit blyk dus dat stokkiesdraaierseuns, beoordeel volgens hulle prestasies in die Aanpassingsvraelys, swakker as universumseuns aangepas is.

Volgens die ondersoek van Croft en Grygier (1956) waar stokkiesdraaiers, jeugoortreders en "normale" seuns met mekaar vergelyk is, blyk dat stokkiesdraaierseuns meer wanaangepas is as jeugoortreders, aangesien stokkiesdraaiers jeugmisdaad dikwels voorafgaan en jeugmisdaad 'n tipe verdedigingsmeganisme is om sosiale wanaanpassing te verminder en om aanvaarding by ander jeugmisdadigers te soek. Misdaad vorm dan 'n emosionele uitlaatklep. Stott (1966) weerlê die bewering waar hy bevind dat stokkiesdraaiers wat hulle aan misdaad skuldig maak, meer wanaangepas en meer versteurd is as stokkiesdraaiers wat hulle nie daaraan skuldig maak nie.

9.2.2 Stokkiesdraaiersdogters in vergelyking met universumdogters

Volgens tabel 9.1 is die stanegeverskille tussen die twee groepe dogters, met die uitsondering van veld 5 (Sosiale verhoudings), konsekwent ten gunste van die stokkiesdraaiers en is dit 'n aanduiding van die relatief swakke aanpassing van stokkiesdraaiersdogters in vergelyking met universumdogters.

Dit blyk dat die stanegeverskille tussen die twee groepe dogters groter is as dié tussen die twee groepe seuns, dus dat stokkiesdraaiersdogters in vergelyking met universumdogters, re=

latief meer wanaangepas is as stokkiesdraaierseuns in vergelyking met universumseuns. Op die drie velde naamlik gevoel van persoonlike vryheid, morele inslag en gevoel van aanvaarding en erkenning, waar stokkiesdraaierdogters die meeste van universumdogters verskil, is die stanegeverskille groter as 0,50. Ten opsigte van selfvertroue word die kleinste stanegeverskil (0,06) aangetref. Alle verdere verskille is groter as 0,23 staneges.

Ten opsigte van sosiale verhoudings word, soos in die geval van stokkiesdraaierseuns, gevind dat stokkiesdraaierdogters 'n geringe laer stanegetelling as universumdogters behaal. Dieselfde moontlike verklaring wat by stokkiesdraaierseuns gegee is, is ook hier van toepassing.

Louw (1966) wat dieselfde aanpassingsvraelys in 'n ondersoek met betrekking tot gereelde en ongereelde skoolbesoekers toegepas het, bevind statisties betekenisvolle verskille tussen die twee groepe dogters ten opsigte van gevoel van eiewaarde, persoonlike vryheid, aanvaarding en erkenning en emosionaliteit. Ten opsigte van persoonlike vryheid beweer Louw (1966) : "Die moontlikheid bestaan dat die ongereeldheid van hulle skoolbesoek juis 'n manier van verset is ... teen die beperkings of vermeende beperkings op hulle persoonlike vryheid" (p. 84). Wat die gevoel van aanvaarding en erkenning betref beweer Louw (1966) dat aangesien die ongereelde skoolbesoekers voel dat hulle minder aanvaar en erken word, hulle elders aanvaarding by andere soek wat dieselfde gebreke en behoeftes het. Louw (1966) vind geen statisties beduidende verskil wat morele inslag betref nie. Beide groepe dogters is goed aangepas wat morele standaarde betref.

Tyerman (1968) beweer dat stokkiesdraaiers deurgaans wanaangepaste kinders is en dat stokkiesdraai as sodanig altyd in die lig van 'n emosionele versteuring of wanaanpassing van die kind tot sy sosiale milieu gesien moet word.

Uit literatuur blyk dat wanaanpassing van stokkiesdraaiers met die tendens tot jeuغوortredings in verband gebring word. So beweer Glueck en Glueck (1950) dat stokkiesdraai die eerste en mees herhaalde manifestasie van wanaanpassing van latere jeuغوortreders is.

Volgens 'n ondersoek van Stott (1966) blyk dat stokkiesdraaiers (seuns en dogters afsonderlik en as groep) betekenisvol swakker as 'n kontrolegroep uit dieselfde omgewing aangepas is. Dit word toegeskryf aan individuele faktore wat stokkiesdraai tipeer. Stott (1966) maak 'n algemene gevolgtrekking dat stokkiesdraaiers uit laer kulturele groepe neig om meer wanaangepas te wees as stokkiesdraaiers uit hoër kulturele groepe en dat stokkiesdraai hoofsaaklik 'n simptoem van algemene gedragsversteuring is.

HOOFSTUK 10

PERSOONLIKHEID

10.1 INLEIDING

Die persoonlikheid van die individu verteenwoordig die hoogste vlak van organisasie van sy motiewe, gewoontes, houdings en waardesisteme. Persoonlikheid is dus die produk van interaksie tussen verskeie faktore. Volgens Sawrey en Telford (1967) is 'n verskeidenheid definisies van persoonlikheid reeds geformuleer en hoewel nie een universeel aanvaarbaar is nie, is daar sekere komponente van persoonlikheid wat algemeen aanvaar word. Volgens Sawrey en Telford is persoonlikheid eerstens 'n spesifieke verwysing na die unieke karakteristieke van die individu. Tweedens is dit 'n sosiale verwysing. Derdens beskik persoonlikheid oor beide 'n stimulus- en responsie-effek. Vierdens is persoonlikheid 'n dinamiese konsep en is dit 'n spesifieke verwysing na sosiale interaksie.

Volgens Stagner (1961) word elke individu met sekere persoonlikheidspotensialiteite gebore, maar weinig hiervan is by die klein kindjie waarneembaar. Soos die kind opgroei word hierdie potensialiteite deur aspekte uit sy fisies-sosio-kulturele milieu gestimuleer en is dit meewerkend in die vorming van die unieke persoonlikheid van elke individu. Stagner (1961) bespreek 'n aantal determinante in die proses van persoonlikheidsvorming. Hiervan is veral biologiese, gesins-, skool- en ekonomiese faktore van belang.

In die ondersoek tot dusver is bevind dat stokkiesdraaiers op 'n verskeidenheid aspekte van universumleerlinge afwyk. Aangesien persoonlikheid die basis van alle gedrag is, kan verwag word dat stokkiesdraaiers ook ten opsigte van persoonlikheid van universumleerlinge sal verskil. Hierdie verskille mag moontlik meer lig op die gedrag van stokkiesdraaiers werp.

Om 'n algemene meting van die persoonlikheidsontwikkeling van leerlinge te verkry, is die Hoërskool-Persoonlikheidsvraelys op die standaard ses-universum van 1965 toegepas. Vir 'n vollediger beskrywing van die HSPV en die veertien dimensies soos deur die HSPV gemeet, kyk paragraaf 2.2.13 en tabel 2.1.

10.2 BESPREKING VAN DIE RESULTATE VAN DIE HOËRSKOOLPERSOONLIKHEIDSVRAELYS

Die gemiddelde stanegetellings wat stokkiesdraaiers en universumleerlinge ten opsigte van die HSPV behaal het, verskyn in tabel 10.1.

TABEL 10.1

GEMIDDELDE PRESTASIES EN STANDAARDAFWYKINGS, IN STANEGES, VAN LEERLINGE IN DIE HOËRSKOOLO-PERSONLIKHEIDSVRAELYS

Faktor	Onderzoekgroep								Universum				Verskil in \bar{x} tussen onder- soekgroep en universum
	Seuns		Dogters		Seuns		Dogters		Seuns	Dog- ters			
	\bar{x}	s	\bar{x}	s	\bar{x}	s	\bar{x}	s					
A	Vriendelikheid	4,92	1,90	4,90	1,85	4,96	1,94	4,92	1,97	-0,04	-0,02		
B	Intelligensie	4,31	2,03	4,50	1,84	4,99	2,04	5,07	1,79	-0,68	-0,57		
C	Egosterkte	4,78	1,88	4,88	1,91	4,94	1,95	5,05	1,92	-0,16	+0,17		
D	Prikkelbaarheid	4,97	1,87	5,24	1,88	4,99	1,98	5,03	2,01	-0,02	+0,21		
E	Selfhandhawing	5,09	1,94	5,15	1,97	4,94	1,99	5,01	2,04	+0,15	+0,14		
F	Entoesiasme	5,06	1,89	4,93	1,78	5,04	1,98	4,94	1,91	+0,02	-0,01		
G	Pligsgetrouheid	4,78	1,89	4,77	1,92	5,03	1,96	5,03	1,96	-0,25	-0,26		
H	Avontuurlustigheid	4,81	1,97	4,96	1,78	4,96	2,05	5,05	1,92	-0,15	-0,09		
I	Sensitiwiteit	5,27	2,03	4,69	1,83	4,99	2,03	4,98	1,92	+0,28	-0,29		
J	Passiewe individualisme	5,17	1,87	5,52	1,91	5,02	1,94	5,10	1,96	+0,15	+0,42		
O	Vreesagtigheid	5,15	1,95	5,14	1,82	4,94	1,97	5,00	1,94	+0,20	+0,14		
Q ₂	Selfgenoegsaamheid	4,92	1,96	5,04	2,04	4,96	1,99	4,92	2,03	-0,04	+0,12		
Q ₃	Selfbeheersing	4,64	2,00	5,00	1,92	4,91	2,01	5,05	1,95	-0,27	+0,05		
Q ₄	Gespannenheid	5,19	1,86	5,41	1,93	5,04	1,95	5,08	2,00	+0,15	+0,33		
N		1565		1048		35183		33757					

Daar moet in gedagte gehou word dat 'n hoë telling nie noodwendig "goed" is en op 'n gewenste persoonlikheidsstrek en 'n lae telling "swak" is en op 'n ongewenste persoonlikheidsstrek dui nie.

'n Eksplisiete omskrywing van die persoonlikheid van stokkiesdraaiers kan nie deur die resultate van die HSPV gedoen word nie, aangesien daar verskeie persoonlikheidsfaktore is wat mag veroorsaak dat persone hoë of lae tellings behaal. Binne dieselfde faktorkonstellasie (positief of negatief), kom bepaalde persoonlikheidsfaktore voor wat byvoorbeeld vir 'n sekere beroepskeuse primêr van belang mag wees, maar nie vir 'n ander beroep nie. Al die persoonlikheidsfaktore wat by 'n hoë of lae telling betrokke is, is nie noodwendig onderliggend aan 'n stokkiesdraaierpersoonlikheid nie. Reeds verkreë bevindinge kan met sekere persoonlikheidsienskappe in 'n negatiewe of positiewe faktorkonstellasie in verband gebring word of anders kan sekere persoonlikheidsfaktore slegs hipoteties aan stokkiesdraaiers toegewys word.

Die laaste twee kolomme van tabel 10.1 toon aan in watter mate stokkiesdraaierseuns en -dogters van universumseuns en -dogters afwyk. Die plusteken dui op 'n hoër stanegetelling wat deur die ondersoekgroep behaal is, terwyl die minusteken op 'n laer stanegetelling dui.

Volgens tabel 10.1 blyk dat hoewel die mate van afwyking nie dieselfde is nie, stokkiesdraaierseuns en -dogters gesamentlik ten opsigte van faktore B, Q₃, G, H en A negatief en ten opsigte van faktore O, E, J en Q₄ positief van die universumverdeling afwyk. Ten opsigte van faktore I, Q₂, D en F is die afwykings in teenoorgestelde rigtings. By tien van die persoonlikheidsfaktore is die afwykings ten opsigte van stokkiesdraaierseuns en -dogters in dieselfde rigting en dit kom voor of sekere persoonlikheidsienskappe eie aan stokkiesdraaiers is.

Die bespreking van die resultate van die HSPV word in drie dele aangebied. Eerstens word die persoonlikheidsfaktore bespreek waarvolgens beide stokkiesdraaierseuns en -dogters negatief van die universum afwyk, tweedens waar hulle positief afwyk en derdens waar stokkiesdraaierseuns of -dogters ten opsigte van dieselfde persoonlikheidsfaktor òf negatief òf positief van die universum afwyk. Waar die afwyking ten opsigte van 'n bepaalde persoonlikheidsfaktor kleiner as 0,10 staneges is, word slegs die hoofpersoonlikheidskenmerke genoem en word dit nie verder bespreek nie.

10.2.1 Persoonlikheidsfaktore waarvolgens beide stokkies=draaierseuns en -dogters negatief van die universum afwyk

(a) Faktor A Vriendelikheid

(b) Faktor B Intelligensie

Volgens die Byvoegsel tot die HSPV-handleiding (1969) (hierna net Handleiding genoem) "... toon intelligensie 'n stelselmatige verband met persoonlikheidsfaktore en moet dus altyd daaronder ingesluit word ..." (p. 9).

Die grootste stanegeverskille word ten opsigte van dié faktor aangetref en stokkiesdraaierseuns toon die grootste afwyking. Hiervolgens is stokkiesdraaiers in vergelyking met universumleerlinge minder intelligent en openbaar hulle 'n kleiner skolastiese verstandelike vermoë. Volgens die Handleiding mag -B onder andere ook 'n aanduiding wees van onbeskoftheid, gewetenloosheid, verstomping en die neiging om goue tou op te gooi. Persone met lae tellings sal ook relatief meer geneig wees tot werkloosheid, jeugmisdaad, alkoholisme en minder sukses in eksamens en leersituasies behaal.

Dit is reeds bekend dat stokkiesdraaiers in vergelyking met universumleerlinge oor 'n relatief swakker intellektuele vermoë beskik, dat 'n betekenisvol groter persentasie stokkiesdraaiers die standaard ses-eindeksamen van 1965 gedruip het en dat daar volgens literatuur 'n verband tussen stokkiesdraai en jeugmisdaad bestaan.

Aangesien die grootste stanegeverskil ten opsigte van faktor B by stokkiesdraaierseuns aangetref word, kan verwag word dat bogenoemde eienskappe relatief meer by hulle as by stokkiesdraaierdogters aangetref sal word.

(c) Faktor C Egosterkte

Die stanege-afwyking van die universum is vir stokkiesdraaierseuns en -dogters ongeveer dieselfde en stokkiesdraaiers kan as homogeen ten opsigte van dié faktor beskou word.

Stokkiesdraaiers is in vergelyking met die universum relatief aantasbaarder deur gevoelens, emosioneel minder stabiel, maklik ontstelbaar, veranderlik en openbaar minder egosterkte. De Lange (1957) bevind dat sy ondersoekgroep 'n gemiddelde ego-ontwikkeling openbaar en dat hulle in staat is om kontrole uit te oefen tussen emosionele en intellektuele aspekte van die persoonlikheid.

Minder belangrike eienskappe tot -C is onder andere ongeduldigheid, simpatie-soekend, minderwaardigheidsgevoelens, 'n afhanklike en swak georganiseerde persoonlikheid (Handleiding). Volgens laasgenoemde bron is kriteriumveranderlikes wat met lae tellings verband hou onder andere stokkiesdraai, jeugmisdaad, afwykende broers of susters, abnormaliteite by ouers, angsdrome en 'n onbevredigende huis. Wat laasgenoemde betref word faktore soos egskeiding of verwydering tussen ouers, konflikte, onderlinge onenigheid tussen kinders en emosionaliteit van die moeder genoem.

Volgens die biografiese gegewens is gevind dat stokkiesdraaiers wat huislike en gesinsagtergrond betref, relatief swakker as universumleerlinge daaraan toe is. Die invloed wat dié omstandighede op die emosionele ontwikkeling van 'n kind mag uitoefen word gesien in die emosionele wanaanpassing van stokkiesdraaiers (tabel 9.1) en word gerugsteun deur die feit dat emosionele stabiliteit "... afhanklik (is) van 'n goeie omgewing in terme van atmosfeer in die gesin en die vryheid van trauma" (Handleiding p. 13).

'n Lae C-telling is ook 'n aanduiding van 'n onvermoë om emosionele impulse realisties te hanteer. Die persoon word daardeur oorweldig en reageer neuroties of selfs psigoties daarop. Die persoon word vervul met gevoelens van onvoldoendeheid wat sy lewe deurdring met 'n totale onvermoë om die lewe die hoof te bied (Handleiding).

Stokkiesdraaiers kan dus beskou word as persone wat 'n swak egosterkte openbaar.

Volgens die Handleiding is swak fisiese gesondheid dikwels 'n kenmerk van persone met 'n lae egosterkte, moontlik as gevolg van 'n gebrek aan aktiwiteite wat energie vereis. Daar word verder genoem dat dit egter meer waarskynlik die gevolg is van emosionele spanning en die chroniese uitputting wat dit meebring.

Aan die hand van tabelle 3.10, 3.11, 3.46 en 3.47 is onderskeidelik bevind dat stokkiesdraaiers beweer dat hulle gesondheidstoestand nie na wense is nie, dat 'n betekenisvol groter persentasie stokkiesdraaiers probleme met "ander kwale" ondervind, dat stokkiesdraaiers passief is betreffende deelname aan skoolaktiwiteite en dat stokkiesdraaiers minder tyd aan buitemuurse aktiwiteite as universumleerlinge bestee. In die lig van die bogenoemde bewerings met betrekking tot swak fisiese gesondheid, lae egosterkte, emosionele spanning en die genoemde bevindinge, kan die afleiding gemaak word dat die emosionele wan-

aanpassing (ook emosionele spanning) en die relatief swakker egosterkte van stokkiesdraaiers, moontlik faktore is vir hulle swakker deelname aan aktiwiteite wat energie vereis en gevolglike swakker fisiese gesondheid.

(d) Faktor G Pligsgetrouheid

Soos by die vorige faktor is die stanege-afwyking van die universum vir beide seuns en dogters ongeveer dieselfde en kan stokkiesdraaiers as homogeen ten opsigte van dié faktor beskou word.

Persoonlikheidsfaktore wat -G tipeer is onder andere, die ontwyking van reëls, verontagsaming van verpligtinge teenoor mense en 'n swakker super-egosterkte. 'n Negatiewe G mag verder ook tipeer word deur wispelturigheid, onbestendigheid, traagheid, onbetroubaarheid, misdadigheid en minder belangrike korrelasies soos emosionele afhanklikheid, impulsiwiteit, verbreking van beloftes en ongehoorsaamheid in die klas (Handleiding).

Kriteriumveranderlikes wat met 'n lae telling verband hou is onder andere groepstelery, aggressiewe stelery, bende-aktiwiteite, gebrekkige morele omgewing en misdadige broers of susters.

In die geheel gesien is stokkiesdraaiers dus minder pligsgetrou as universumleerlinge en kom dit voor of stokkiesdraaiers op dié faktor kriminele eienskappe openbaar.

(e) Faktor H Avontuurlustigheid

Stokkiesdraaierseuns besit hierdie eienskap in 'n meerderemate as stokkiesdraaierdogters. Die stanegeverskil tussen die twee groepe dogters is gering en vir praktiese doeleindes kan hulle as homogeen ten opsigte van dié faktor beskou word.

Stokkiesdraaierseuns is in vergelyking met universumseuns skamer, onvrymoedig, sku, teruggetrokke, afsydig, kil, ongesellig en geneig om verbitterd te wees (Handleiding). Volgens laasgenoemde bron is die -H-persoon "... iemand wat merkbare en langdurige reaksie toon op bedreigings en ontsteltenis. Sy teruggetrokke, vyandige geslotenheid is die gevolg van ervarings dat menslike kontak outonomies uitputtend is" (p. 31).

De Lange (1957) bevind dat sy groep stokkiesdraaiers inroversief was, skynbaar omdat hulle van 'n onsimpatieke omgewing teruggetrek het. Hy bevind dat versetgevoelens ook by hulle aanwesig is.

Die afleiding kan dus gemaak word dat die stokkies=draaierseun nie n na-buite-lewende persoon is nie, maar in homself gekeer is, moontlik om hom te onttrek van n na sy mening, onsimpatieke omgewing.

(f) Faktor Q_3 Selfbeheersing

Waar, in vergelyking met die universum, n stanegeverskil van 0,05 by stokkiesdraaierdogters gevind word, is die ooreenstemmende verskil by stokkiesdraaierseuns 0,27 staneges. Stokkiesdraaierseuns besit hierdie persoonlikheidseienskappe dus in 'n hoër mate as stokkiesdraaierdogters.

Volgens die Handleiding beklemtoon Q_3 die goeie maniere, goeie naam, sedes en selfbeheersing wat n ware heer of dame tipeer.

Persoonlikheidskenmerke wat stokkiesdraaierseuns mag tipeer, is onder andere die neiging tot ongedissiplineerde selfkonflik, die verontagsaming van protokol en die navolging van eie drange; $-Q_3$ dui in wese op onbeheerste emosionaliteit, prikkelbaarheid en nie-konformerende houding met neergelegde kulturele standaarde. n Lae Q_3 -telling het ook n verband met jeugmisdadigheid (Handleiding).

In paragraaf 9.2.1 is met betrekking tot aanpassing van stokkiesdraaierseuns ten opsigte van morele inslag en gevoel van persoonlike vryheid, die afleiding gemaak dat stokkiesdraaierseuns n nie-konformerende houding ten opsigte van standaarde van gedrag en gemeenskapstandaarde handhaaf. Die persoonlikheidskenmerke van faktor Q_3 bevestig die genoemde afleiding.

10.2.2 Persoonlikheidsfaktore waarvolgens beide stokkies=draaierseuns en -dogters positief van die universum afwyk

(a) Faktor E Selfhandhawing

Aangesien die stanegeverskille van stokkiesdraaierseuns en -dogters ongeveer dieselfde is, kan hulle as homogeen ten opsigte van dié faktor beskou word.

Stokkiesdraaiers is relatief meer as die universum aanmatigend, onafhanklik, aggressief, hardkoppig, bakleierig, vernielsugtig, geslepe en somber (Handleiding).

Volgens die Handleiding mag n hoë dominansietelling (+E) ongehoorsaamheid, koppigheid en moontlik anti-sosiale gedrag by 'n kind tot gevolg hê en dit hou verband met delinkwente gedragsprobleme. Hierdie kinders maak gebruik van projeksie om onaan-

vaarbare drange te ontvlug.

(b) Faktor O Vreesagtigheid

Stokkiesdraaierseuns behaal 'n effens hoër stanegetelling as stokkiesdraaierdogters.

Persoonlikheidsfaktore wat tot +0 mag bydra, is onder andere bevreesdheid, bekommerdheid, neerslagtigheid, neigings tot skuldgevoelens en fobieë. Kriteriumveranderlikes wat met +0 verband hou, is onder andere 'n persoon wat as 'n skaam en ondoeltreffende spreker beskou word, selde as vriend/vriendin gekies word, nie probeer leiding gee nie en ook nie as leier gekies word nie. Volgens die Handleiding is 'n hoë 0 niks anders as 'n buitengewoon skugter temperament nie.

Wat leiding en leierskap betref, is volgens tabel 3.7 bevind dat, alhoewel die verskil met die universum nie betekenisvol is nie, stokkiesdraaiers minder as universumleerlinge daarna streef om 'n leier te wees. Volgens onderwysers se oordeel toon stokkiesdraaiers weinig tekens van leierskap (tabel 4.1).

(c) Faktor J Passiewe individualisme

Volgens die gemiddelde stanegetellings wat op faktor J behaal is, kom dit voor of die eienskappe van die faktor in 'n sterker mate by stokkiesdraaierdogters as -seuns aanwesig is.

Hoofpersoonlikheidsfaktore wat +J tipeer is onder andere weifelagtigheid, dwarstrekkerigheid en 'n onwilligheid om handelend op te tree. Minder belangrike korrelasies is onder andere raak maklik ontstel, teruggetrokkenheid, pessimisme en terneergedruktheid.

Ten opsigte van agtergrond en biografiese verwantskappe kan +J ook in verband gebring word met 'n onbehelpsamer moeder en 'n kind wat ongehoorsaam en eiesinnig teenoor die moeder was, ongehoorsaamheid teenoor die vader en wantroue van die vader teenoor die kind (Handleiding).

Volgens die Handleiding kom dit voor of die vernaamste kenmerk van +J koppigheid, passiewe weerstand teen die psigologiese omgewing, weiering om tot besluite gedwing te word en 'n neiging tot terneergedruktheid is. Dit skyn dus of die J-patroon in verband staan met dwarsboming en opstand wat gegrond is op sowel 'n geïnhibeerde, hardkoppige temperament as omgewingstoestande van uiterste druk.

Uit die biografiese gegewens is bevind dat stokkies=draaiers in minder gunstige huislike omstandighede as universum=leerlinge opgroei. Volgens die Aanpassingsvraelys is stokkies=draaiers ook relatief swakker as universumleerlinge aangepas. Die minder gunstige huislike omstandighede van stokkiesdraaiers mag dus 'n invloed op hulle persoonlikheidsontwikkeling uitoefen en dit mag moontlik 'n aanleidende faktor tot stokkiesdraai wees.

(d) Faktor Q_4 Gespannenheid

Persoonlikheidsfaktore wat 'n hoë drangpeil ($+Q_4$) mag tipeer, is onder andere gespannenheid, gejaagdheid, oorspannenheid en frustrasie. 'n Verklaring vir die relatief hoër drangpeil van stokkiesdraaiersdogters in vergelyking met -seuns, kan nie gegee word nie.

Volgens die Handleiding toon Cattell se gegewens dat die drang tot of behoefte aan erkenning en veiligheid hoër korreleer met $+Q_4$ as spanning as gevolg van seksdrange waardeur Freud spanning en innerlike konflik probeer verklaar.

Aan die hand van die Aanpassingsvraelys (tabel 9.1) is bevind dat stokkiesdraaiers seuns ten opsigte van morele inslag, gevoel van persoonlike vryheid, skoolverhoudings en gevoel van aanvaarding en erkenning en stokkiesdraaiersdogters ten opsigte van gevoel van persoonlike vryheid, morele inslag, gevoel van aanvaarding en erkenning en gevoel van eiewaarde, die swakste, in vergelyking met die universum aangepas is. Die swakker aanpassing van stokkiesdraaiers in die genoemde aanpassingsvelde, mag moontlik 'n aanduiding wees van 'n gebrek aan 'n rasonele begrip van dit waartoe hulle in staat is, hulle gevoelens dat daar te veel beperkinge op hulle geplaas word en dat hulle nie aanvaar en erken word nie. Reaksionêr hierop kan 'n hoë drangpeil om erken, aanvaar en goedgekeur te word, ontstaan. Onderliggend aan so 'n drangpeil mag faktore soos gespannenheid, oorspannenheid en frustrasie wees.

De Lange (1957) noem 'n ander aspek, naamlik dat stokkies=draaiers ongelukkig voel omdat hulle nie aanvaar en goedgekeur word nie. Hulle voeg hulle dan by 'n groep wat hul persoon en dade aanvaar en ontsnap deur stokkiesdraai van 'n soos hulle dit sien, onsimpatiese wêreld.

Volgens Tyerman (1968) is stokkiesdraaiers in die algemeen vreesagtige en gespanne kinders omdat hulle nie hulle probleme probeer oplos nie, maar daarvan weghardloop.

10.2.3 Persoonlikheidsfaktore waarvolgens stokkiesdraaierseuns en -dogters òf negatief òf positief van die universum afwyk

Wat die persoonlikheidstrekke wat hier bespreek word, betref, is stokkiesdraaierseuns en -dogters teenoorgestel van mekaar.

(a) Faktor D : Prikkelbaarheid

Alhoewel stokkiesdraaierseuns negatief van universumseuns afwyk, is die 0,02 stanegeverskil so klein dat dié twee groepe seuns as homogeen ten opsigte van dié faktor beskou kan word.

Stokkiesdraaierdogters toon 'n positiewe afwyking en hiervolgens is hulle relatief meer as universumdogters prikkelbaar, onbeteueld, aandagtrekkerig, grootpraterig, aanmatigend, onbetroubaar en toon simptome van senuweeagtigheid.

Volgens die Handleiding mag dit wees dat die +D-patroon 'n konstitusionele gemoedstoestand, wat in verband staan met 'n behoefte om onmiddellike uitdrukking aan emosies te gee, aandui.

(b) Faktor F Entoesiasme

Hoewel stokkiesdraaierseuns positief en -dogters negatief van die universum afwyk, is die stanegeverskille gering en kan stokkiesdraaiers en universumleerlinge as homogeen ten opsigte van dié faktor beskou word.

(c) Faktor I Sensitiwiteit

Die basiese onderskeid ten opsigte van dié faktor wat in die Handleiding gemaak word, is gehardheid (-I) teenoor emosionele gevoeligheid (+I).

Volgens die grootte van die stanege-afwykings is stokkiesdraaierseuns en -dogters byna reëlreg teenoorgestel van mekaar ten opsigte van dié faktor. Stokkiesdraaierseuns wyk positief van universumseuns af en val in die kategorie "emosionele gevoeligheid". Stokkiesdraaierdogters wyk negatief van universumdogters af en val in die kategorie "gehardheid".

Persoonlikheidsfaktore wat die emosionele gevoeligheid van stokkiesdraaierseuns tipeer, is onder andere teerhartigheid, afhanklikheid, oorbeskermdheid en fyngvoeligheid. Addisionele faktore is onder andere die soeke na hulp en simpatie, ligsinnigheid en angstigheid. Volgens die Handleiding mag +I ook 'n verwantskap toon met 'n gebrek aan vertroue en aanhoudingsvermoë as kind en 'n onbevredigende genieting van die gesinslewe. "Die +I-persoon word soms gesien (beoordeel) as selfmisleidend en dit

is moontlik dat die groep se reaksies tenoor hom (meer dikwels haar) aandui dat sy/haar "neurotiese" afhanklikheid en onrealistiese gedrag neig om ook ander in die war te bring en te mislei" (Handleiding p. 34).

Dit is dan moontlik dat die stokkiesdraaierseun, juis weens sy relatief hoë mate van sensitiwiteit, nie by ander seuns aansluiting kan vind nie en gevolglik verwerp word. Vir sy soeke na afhanklikheid en simpatie skaar hy hom by ander seuns wat soos hy verwerp is. Saam tree hulle reaksionêr op en ontvlug deur stokkiesdraai.

Persoonlikheidsfaktore wat die gehardheid van stokkiesdraaierdogters tipeer, is onder andere ontoegeeflikheid, selfstandigheid en realisme. Minder belangrike korrelasies is volgens die Handleiding 'n persoon wat nie 'n goeie volgeling is nie, nie samewerkend is nie, nie oor 'n hoë integriteit beskik nie, nie idealisties is nie en geneig is tot seksualiteit.

Die gehardheidselement van dié faktor kan ook moontlik as koppigheid geïnterpreteer word, met 'n ek-doen-soos-ek-wil-lewensbeskouing van die stokkiesdraaierdogter. Soos in die geval van seuns is die gehardheid van die stokkiesdraaierdogter moontlik 'n faktor wat tot haar verwerping bydra, en mag sy haar by ander dogters skaar wat ook verwerp is of hulle onttrek het. Stokkiesdraai mag dan 'n reaksionêre gedragsuiting word.

(d) Faktor Q_2 Selfgenoegsaamheid

Die staneg-afwyking van stokkiesdraaierseuns van die universum is gering en die twee groepe seuns kan as homogeen ten opsigte van dié faktor beskou word.

Stokkiesdraaierdogters is meer selfgenoegsaam as universumdogters. Volgens die Handleiding is die persoon met 'n hoë telling ($+Q_2$) in groepdinamika, ontevrede met groepintegroesie en daar bestaan 'n neiging tot verwerping.

Ten opsigte van agtergrond en biografiese veranderlikes word $+Q_2$ ook getipeer deur 'n kind se afgesonderdheid op skool, gebrek aan sosiale belangstellings of verbintenisse, min vriende en koppigheid op skool (Handleiding).

Aan die hand van tabel 4.9 is bevind dat hoewel die grootste enkele persentasie stokkiesdraaiers goed met medeskoliers oor die weg kom, daar tog 'n betekenisvol groter persentasie is wat nie goeie verhoudings met medeskoliers het nie. Die samewerking van stokkiesdraaiers met onderwysers is ook nie

na wense nie (tabel 4,5) en die afleiding is gemaak dat stok=
kiesdraaiers halsstarrige leerlinge is wat nie bereid is om toe
te gee of saam te werk nie.

HOOFSTUK 11

SKOOLVERLATING EN MISDAAD

11.1 INLEIDING

Na aanleiding van literatuur waar 'n oorsaaklike verband tussen stökkiesdraai, vroeë skoolverlating en misdaad gestel word, is besluit om die stökkiesdraaiers in standerd ses, wat as ondersoekgroep vir die studie dien, op te volg ten opsigte van skoolverlating en latere misdaad.

Gegewens ten opsigte van skoolverlating van elke indiwi= duele stökkiesdraaier is verkry uit opvolggegewens wat ingewin is vir elke leerling wat aan Projek Talentopname deelgeneem het, en nog sover moontlik ingewin word.

Gegewens ten opsigte van stökkiesdraaiers wat in misdaad verval het, is by die Suid-Afrikaanse Kriminele Buro (SAKB) ver= kry.

Gegewens ten opsigte van stökkiesdraaiers wat na nywer= heid- of verbeteringskole gekommitteer is, is van die Departement van Nasionale Opvoeding verkry. Ondersoek by dié Departement het hoofsaaklik gedien as aanvulling van gekommitteerde ge= valle, aangesien vermoed is dat die feit van kommittering nie vir alle leerlinge ten opsigte van wie opvolggegewens verkry is, ver= strek is nie. Vier-en-dertig gekommitteerde stökkiesdraaiers is by die Departement opgespoor ten opsigte van wie die feit van kommittering nie in die Talentopname-opvolggegewens verstrekk is nie. Ondersoek het aan die lig gebring dat gegewens ten opsigte van skoolverlating van dié leerlinge wel verstrekk is, maar dat die rede vir skoolverlating nie aangedui is nie.

11.2 SKOOLVERLATING VAN STOKKIESDRAAIERS

Van die oorspronklike 2738 stökkiesdraaiers het 1395 (50,9%) die skool met of sonder 'n standerd ses-kwalifikasie ver= laat, teenoor 6,2 persent universonleerlinge (stökkiesdraaiers uitgesluit). Van die stökkiesdraaiers wat die skool verlaat het, het 11,3 persent sonder 'n standerd ses- en 39,7 persent met 'n standerd ses-kwalifikasie vertrek. In die geval van die universonleerlinge was dit respektiewelik 1,0 en 5,2 persent.

Van die 1395 stökkiesdraaiers wat die skool verlaat het, het 1261 ofte wel 90,4 persent gaan werk, 3,9 persent is getroud en 5,7 persent het die skool weens ander redes soos skorsing, mediese ongeskiktheid, landverlating en militêre opleiding ver= laat.

Van die 1261 stökkiesdraaiers wat gaan werk het, het 23,2 persent sonder en 76,8 persent met 'n standerd ses-kwalifi= kasje tot die arbeidsmag toegetree.

Die vraag ontstaan of stokkiesdraai as simptome van of aanleiding tot vroeë skoolverlating beskou kan word. Om die vraag beter toe te lig is die intellektuele vermoë, volgens die NSAG, van die stokkiesdraaiers wat die skool verlaat het om te gaan werk, nagegaan. Van die groep (293) wat sonder 'n standaard ses-kwalifikasie gaan werk het, is die IK-punte van 45 en vir die groep (968) wat met 'n standaard ses-kwalifikasie gaan werk het, 49 se IK-punte nie beskikbaar nie.

In tabel 11.1 word die IK-verdeling van stokkiesdraaiers wat die skool met of sonder 'n standaard ses-kwalifikasie verlaat het om te gaan werk, aangetoon.

TABEL 11.1

IK-VERDELING VAN STOKKIESDRAAIERS WAT DIE SKOOL MET OF SONDER 'N STANDERD SES-KWALIFIKASIE VERLAAT HET

IK	Met standerd 6		Sonder standerd 6		Totaal		
	N	%	N	%	N	%	
Ondergemiddeld	- 73	77	8,4	53	21,4	130	11,1
	74- 80	130	14,2	63	25,4	193	16,5
	81- 88	251	27,3	62	25,0	313	26,8
Gemiddeld	89- 96	240	26,1	44	17,7	284	24,4
	97-103	127	13,8	18	7,3	145	12,4
	104-111	73	7,9	5	2,0	78	6,7
Bogemiddeld	112-119	19	2,1	3	1,2	22	1,9
	120-126	2	0,2	0	0	2	0,2
	127+	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	919	100,0	248	100,0	1167	100,0	
	$\bar{X} = 88,3$	$\bar{X} = 82,9$	$\bar{X} = 85,6$				

Volgens tabel 11.1 is die gemiddelde IK-punt van die groep stokkiesdraaiersskoolverlaters 85,6. Die gemiddelde IK-punt van die totale groep stokkiesdraaiers is 93,7 (tabel 5.1). Daar kan dus beweer word dat die gemiddelde IK-punt van die nie-skoolverlatende stokkiesdraaiers op standaard ses-vlak en ongeag op watter ander vlak hulle die skool verlaat het, ongeveer 102 sal wees. Die gemiddelde IK-punt van die stokkiesdraaiersskoolverlaters op standaard ses-vlak is dus heelwat laer as dié van stokkiesdraaiers wat die skool in 'n later stadium verlaat het.

Toetsintelligensietellings as sodanig kan nie as 'n absolute kriterium vir onderwyskwalifikasies wat leerlinge behoort te behaal, gebruik word nie, aangesien 'n verskeidenheid faktore, onder andere persoonlikheids- en sosio-ekonomiese faktore 'n rol speel by onderprestering, skoolvordering en skoolverlating. Die omstandighede wat sommige van dié stökkiesdraaiers, met 'n relatief hoë verstandspotensiaal, moontlik genoodsaak het om met lae onderwyskwalifikasies te gaan werk, is ook nie bekend nie. Daar kan egter met redelike sekerheid aanvaar word dat leerlinge se IK-tellings rigtingduidend van hulle verstandspotensiaal is.

Na omvangryke empiriese en teoretiese ondersoek, stel Fouché (1968) IK-punte van 89 of laer as kriterium vir domnormaaliteit, 90-109 as kriterium vir gemiddeld en 110 en hoër as kriterium vir bogemiddeld. Weens praktiese doeleindes word vir die doel van die bespreking van die IK-verdeling van stökkiesdraaierskoolverlaters, IK-punte van 88 of laer as kriterium vir ondergemiddeld, 89-111 as kriterium vir gemiddeld en 112 en hoër as kriterium vir bogemiddeld beskou.

Volgens die ondergemiddelde IK-kriterium blyk aan die hand van tabel 11.1 dat 636 (54,4%) stökkiesdraaierskoolverlaters oor 'n ondergemiddelde intellektuele vermoë beskik. Van hierdie groep het 28,0 persent sonder 'n standaard ses- en 72,0 persent met 'n standaard ses-kwalifikasie tot die arbeidsmag toegetree. Gesien die stökkiesdraaiers se lae verstandspotensiaal, is dit sterk te betwyfel of enige hoër onderwyskwalifikasies van die leerlinge op gewone skole verwag kan word. Dit is dan ook te betwyfel of die stökkiesdraaiaard vir dié groep stökkiesdraaiers 'n aanleidende faktor tot skoolverlating is.

Volgens die gemiddelde IK-kriterium blyk dat 507 (43,5%) stökkiesdraaierskoolverlaters oor 'n gemiddelde intellektuele vermoë beskik, maar dat 'n opeenhoping van IK-punte op die onderste grens van die gemiddelde IK-kriterium voorkom, sodat 56,0 persent van dié stökkiesdraaiers in die IK-kategorie 89-96 val. Die grootste persentasie stökkiesdraaiers wat in die gemiddelde IK-kategorie val, beskik dan eintlik oor 'n relatief lae gemiddelde intellektuele vermoë. In die algemeen behoort dié groep stökkiesdraaiers standaard agt te kan slaag.

Uit die gemiddelde IK-kategorie het 86,8 persent stökkiesdraaiers met en 13,2 persent sonder 'n standaard ses-kwalifikasie tot die arbeidsmag toegetree. Dit lewer 'n aanduiding dat die grootste persentasie leerlinge met 'n gemiddelde intellektuele vermoë wel standaard ses kan slaag. Uit dié groep word die eerste verliese van mannekragspotensiaal merkbaar en wel omme dat 28,6 persent skoolverlaters oor 'n IK tussen 97 en 103 en

15,4 persent oor 'n IK tussen 104 en 111 beskik. Dit is binne die intellektuele vermoë van stokkiesdraaiers in die IK-kategorie 97-103 en veral dié in die IK-kategorie 104-111 om hoër onderwyskwalifikasies as standerd ses te behaal.

Stokkiesdraaierskoolverlaters in die bogemiddelde IK-kategorie vorm 'n geringe persentasie (2,1%) van die totale groep skoolverlaters, maar kan as 'n suiwer verlies van mannekragpotensiaal beskou word. Volgens hulle verstandelike vermoë kon dié leerlinge almal minstens 'n matrikulasiekwalifikasie verwerf het.

Leerlinge met 'n intellektuele potensiaal van 89 of hoër is verstandelik daartoe in staat om in 'n mindere of meerdere mate hoër onderwyskwalifikasies as standerd ses te behaal. Op dié basis gereken is nagenoeg 46 persent stokkiesdraaierskoolverlaters op standerd ses-vlak 'n mannekragpotensiaalverlies. Die redes en omstandighede waarom hierdie groep stokkiesdraaiers die skool verlaat het om te gaan werk, terwyl hulle hoër onderwyskwalifikasies kon behaal het, is nie bekend nie. Feit is dat die leerlinge hulle tot stokkiesdraai gewend het en die skool te vroeg verlaat het. Of stokkiesdraai as sodanig vir dié stokkiesdraaiers 'n aanleidende faktor tot vroeë skoolverlating was, kan nie met sekerheid beweer word nie. Die oorblywende 54 persent kan beskou word as die groep wat die gewone skole ooreenkomstig hulle verstandelike vermoë op standerd ses-vlak moes verlaat het en as laaggeskooldes sonder spesiale opleiding tot die arbeidsmag toegetree het. Indien hulle relatief lae verstandspotensiaal in aanmerking geneem word, is dit te betwyfel of die daad van stokkiesdraai as oorsaak vir die skoolverlating van dié groep toegeskryf kan word.

Uit die voorafgaande bespreking kom dit in die algemeen voor of die daad van stokkiesdraai van leerlinge in standerd ses nie as die oorsaak van skoolverlating op standerd ses-vlak beskou kan word nie, gesien die relatief lae verstandspotensiaal van die grootste enkele persentasie stokkiesdraaiers, die onbekendheid van redes en omstandighede wat stokkiesdraaiers met 'n relatief hoë verstandspotensiaal die skool moontlik laat verlaat het en die feit dat die gemiddelde verstandspotensiaal van die nie-skoolverlatende stokkiesdraaiers heelwat hoër is as dié van stokkiesdraaiers wat die skool met of sonder 'n standerd ses-kwalifikasie verlaat het. Dit kom dus eerder voor of daar 'n verband tussen verstandspotensiaal, veral met betrekking tot die relatief swakker intellektueel bedeelde stokkiesdraaiers, en skoolverlating op standerd ses-vlak is.

Stokkiesdraai is egter simptome van skoolverlating en kan moontlik beskou word as die uiterlike manifestasie van die leerling met probleme. In die ondersoek tot dusver is verskeie bevindings gemaak wat daarop dui dat die stokkiesdraaier ongunstig met universumleerlinge vergelyk. So is hulle byvoorbeeld wat sosio-ekonomiese agtergrond betref, swakker as universumleerlinge daaraan toe, intellektueel swakker bedeel, toon relatief swakker skolastiese prestasies, groter werkgerigtheid, swakker aanpassing en meer ongunstige persoonlikheidstrekke. Hierdie faktore mag alles in stokkiesdraai van leerlinge manifesteer en 'n klimaks in skoolverlating bereik.

11.3 DIE VOORKOMS VAN MISDAAD BY STOKKIESDRAAIERS

By die ondersoek na die voorkoms van misdaad by stokkiesdraaiers is die aard van die oortreding nie van belang geag nie, maar slegs die feit dat die stokkiesdraaier 'n wetsoortreding begaan het. Verslae oor 'n tydperk van 7 jaar is, na die 1965-toetsprogram, vir moontlike misdaadverval by die Suid-Afrikaanse Kriminele Buro (SAKB) gefynkam.

By die SAKB is vasgestel dat 265 ofte wel 9,7 persent stokkiesdraaiers tot aan die begin van 1972 hulle aan misdrywe skuldig gemaak het en deur 'n hof skuldig bevind is. Dié persentasie moet egter nader toegelig word.

(a) Die persentasie is 'n onderskatting van die werklike voorkoms van misdaad onder stokkiesdraaiers weens 'n gebrek aan volledige gegewens om elke geval afdoende te identifiseer. So byvoorbeeld is die ondersoeker deur personeel van die SAKB meegedeel dat jeugdige dikwels hul geboortedatums verkeerd aangee, nie hul volle voorname verstrekkend nie of 'n noemnaam aangee as hulle enigste naam. Wanneer daar twyfel oor die identiteit van 'n leerling bestaan het, is aan hom die voordeel van die twyfel gegee en is hy nie by die oortreders ingereken nie.

(b) Wanneer 'n jeugdige 'n oortreding begaan, kan hy ook in 'n Jeughof verhoor word, waarna die kriminele aanklag teen hom verval en hy onder toesig uitgeplaas kan word of na 'n nywerheids- of verbeteringskool gekommitteer kan word. Omdat die kriminele aanklag teen die oortreder verval, word daar nie by die SAKB 'n lêer oor hom geopen nie en kan hy nie daar opgespoor word nie.

Leerlinge wat na nywerheidskole verwys word, is nie noodwendig wetsoortreders nie, maar kan ook weens huislike omstandighede, byvoorbeeld verwaarlosing, na dié skole gestuur word indien hulle te oud is om in kinderhuise geplaas te word.

By die Departement van Nasionale Opvoeding en uit Talentopname-opvolggegewens is vasgestel dat 81 stokkiesdraaiers na nywerheid- en 4 na verbeteringskole gekommitteer is. Weens praktiese probleme kan egter nie vasgestel word watter van hierdie stokkiesdraaiers weens wetsoortredings en watter weens huislike omstandighede gekommitter is nie. Gevolglik is besluit om nie hierdie 85 leerlinge by die ondersoek te betrek nie, maar slegs die 265 vir wie lëers by die SAKB beskikbaar is.

Om die 9,7 persent stokkiesdraaiers wat in misdaad verval het, te evalueer, is die persentasievoorkoms van misdaad by alle Blanke persone in die land tussen die ouderdomme 15 tot 24 jaar bereken. Die rasionaal vir die kategorie 15 tot 24 jaar is dat statistiekgegewens ten opsigte van misdaad van persone onder 15 jaar slegs in 'n kategorie 7-14 jaar beskikbaar is en dat teen die einde van 1971 en begin 1972, die maksimum ouderdom van stokkiesdraaiers ongeveer 23 tot 24 jaar sou wees. Berekening van die persentasievoorkoms van misdaad by 15- tot 24-jariges oor 'n aantal jare sal dus 'n kriterium lewer vir die voorkoms van misdaad by 15- tot 24-jariges.

Volgens die Buro vir Statistiek (1968) was daar in 1960, 506 247 Blanke jeugdiges tussen die ouderdomme 15 tot 24 jaar in die land. Aangesien bevolkingsgegewens vir latere jare, weens praktiese redes, nie in die 15- tot 24-jarige kategorie ingedeel kon word nie, is die 1960-gegewens as basis vir die berekening van die persentasievoorkoms van misdaad gedurende 1965 tot 1968 by 15- tot 24-jariges gebruik. Weens bevolkingsgroei kan egter aangeneem word dat die 15- tot 24-jarige groep van 1965 groter is as dié van 1960, sodat die verkreë persentasievoorkoms van misdaad onder 15- tot 24-jariges dus 'n effens oorskating lewer.

Gedurende 1965-66 is 12 583 15- tot 24-jariges aan misdrywe skuldig bevind (Departement van Statistiek, 1970). As persentasie van die 15- tot 24-jarige bevolking van 1960 is dit 2,5.

Gedurende 1966-67 is 14 065 15- tot 24-jariges aan misdrywe skuldig bevind (Departement van Statistiek, s.j.). As persentasie van die 15- tot 24-jarige bevolking van 1960 is dit 2,8.

Gedurende 1967-68 is 13 393 15- tot 24-jariges aan misdrywe skuldig bevind (Departement van Statistiek, 1971). As persentasie van die 15- tot 24-jarige bevolking van 1960 is dit 2,6.

Oor die drie tydperke saam is gemiddeld dus 2,6 persent 15- tot 24-jariges aan misdrywe skuldig bevind. Daar kan dus beweer word dat die persentasievoorkoms van misdaad onder 15- tot 24-jariges ongeveer 2,6 persent per jaar is.

Persentasiegewys is die 9,7 persent stökkiesdraaiers wat in misdaad verval het, dus relatief hoog in vergelyking met die 2,6 persent.

Chi-kwadraat is vir beduidendheid bereken.

Met $\chi^2 = 522$ en 1 graad van vryheid is die verskil tussen die onderskatte persentasievoorkoms van misdaad by stökkiesdraaiers en die oorskatte persentasievoorkoms van misdaad by die 15- tot 24-jariges, beduidend op die 0,1 persent-beduidendheidsvlak.

Uit hierdie hoogs beduidende verskil kan die gevolgtrekking gemaak word dat stökkiesdraai 'n besliste aanleidende faktor tot misdaad is. Die kriminele persoonlikheidstrekke wat ten opsigte van stökkiesdraaiers deur die HSPV uitgewys is, word ook hierdeur bevestig.

Die vraag na die werklike voorkoms van misdaad onder stökkiesdraaiers ontstaan. Om naas die verkreë 9,7 persent 'n tweede persentasiegrens te stel, is relatief moeilik. Oor ongeveer 30 stökkiesdraaiers het twyfel oor identiteit bestaan. Na 'n vraag by 'n paar nywerheidskole het aan die lig gebring dat ongeveer 20 persent van dié leerlingpopulasies weens jeugoortredings na die skole gekommitteer is. Daar kan dan verwag word dat ongeveer 16 van die 81 leerlinge weens wetsoortredings na nywerheidskole gekommitteer is. Met redelike sekerheid kan aangeneem word dat die 4 leerlinge wat na verbeteringskole gekommitteer is, wel weens oortredings gekommitteer is. In totaal is daar dan ongeveer 315 ofte wel 11,5 persent stökkiesdraaiers wat in misdaad verval het. 'n Verdere 1,5 persent kan bygevoeg word om voorsiening te maak vir stökkiesdraaiersoortreders wat nie opgespoor kon word nie.

Die voorkoms van latere misdaad (tot 24-jarige ouderdom) onder voormalige stökkiesdraaiers in standaard ses, kan dus wissel tussen enigiets van 10,0 tot 13,0 persent of selfs effens hoër.

HOOFSTUK 12

SAMEVATTING EN SLOT

12.1 SAMEVATTING

Die ondersoekgroep vir hierdie studie het bestaan uit 2738 standaard ses-leerlinge wat met die 1965-Talentopnametoetsprogram deur hulle klasonderwysers as stokkiesdraaiers aangedui is en verteenwoordig 4,0 persent van die universum (69 908 leerlinge) van 1965 se standaard ses-leerlinge in die Republiek van Suid-Afrika en Suidwes-Afrika.

Op grond van die resultate van die meetinstrumente wat in die 1965-Talentopnametoetsprogram gebruik is, is die stokkiesdraaiers ten opsigte van agtergrond, verstandvermoë skolastiese prestasie, persoonlikheid, aanpassing, belangstelling en enkele ander aspekte met die standaard ses-universum vergelyk. Opvolggegewens ten opsigte van skoolverlating en misdadpleging van stokkiesdraaiers is ook ingewin. Die vernaamste bevindinge van die ondersoek is kortliks die volgende:

12.1.1 Agtergrond

(a) Persoonlike en ander besonderhede

(1) Meer seuns as meisies en meer Afrikaans- as Engelssprekendes maak hulle aan stokkiesdraai skuldig. In die geval van die universum is die geslagsverdeling 50 : 50 terwyl dit in die geval van stokkiesdraaiers 60 : 40 is. Stokkiesdraaiers was verder in standaard ses gemiddeld ses maande ouer in vergelyking met die universum en dit kan verklaar word deur die feit dat hulle op 'n later ouderdom tot die skool toetree en meer kere op skool gedruip het.

(2) Stokkiesdraaiers bly in meerdere mate gedurende skoolkwartale in huise by hulle ouers en in mindere mate in koshuise. In teenstelling met die verwagting dat leerlinge in stedelike gebiede meer tot stokkiesdraai geneig sal wees, het die ondersoek dit nie bevestig nie. Die verdeling stad/plateland was ongeveer dieselfde vir die universum en die stokkiesdraaiers.

(3) Alhoewel meer as die helfte van die stokkiesdraaiers hul gesondheid as swak tot redelik aandui, blyk dat ongeveer 70 persent stokkiesdraaiers gesonde leerlinge is wie se skoolbesoek nie deur hulle gesondheid belemmer behoort te word nie. In die lig hiervan is die stokkiesdraaiers se hoë afwesigheid van skool eerder die gevolg van opsetlike skoolversuim as swak gesondheid.

(4) Stokkiesdraaiers toon relatief lae beroeps- en onderwysaspirasies.

(b) Gesinsagtergrond

(1) Die ouers van stokkiesdraaiers toon 'n relatief lae onderwyspeil, terwyl die vaders in meerdere mate die laere sosio-ekonomiese beroepe beklee.

(2) Stokkiesdraaiers kom in meerdere mate uit groter gesinne en beklee 'n relatief laer rangorde in die gesin.

(3) In vergelyking met die universum werk 4,2 persent minder moeders van stokkiesdraaiers buitenshuis en dit moet moontlik verklaar word deur stokkiesdraaiers se groter gesinne wat meer moeders voltyds besig hou. Daarenteen het 2,6 persent meer stokkiesdraaiers een of albei ouers deur die dood verloor terwyl 4,1 persent meer se ouers geskei of uitmekaar is.

(c) Skool- en studie-aangeleenthede

(1) In vergelyking met die universum kom 'n effens groter persentasie stokkiesdraaiers uit koëdukasieskole en minder uit enkelgeslagskole en dit hou moontlik verband met die Afrikaanssprekende meerderheid in die ondersoekgroep.

(2) Stokkiesdraaiers het in 'n mindere mate kleuterskole besoek en het meer van skool verwissel terwyl hulle verder 'n meer negatiewe houding teenoor skoolgaan en geleerdheid openbaar. Daarenteen is geen opvallende verskille tussen stokkiesdraaiers en die universum ten opsigte van houding teenoor skoolreëls gevind nie. Albei groepe is dit in dieselfde mate eens dat skoolreëls gehoorsaam moet word. In die algemeen besef stokkiesdraaiers die waarde van huiswerk, maar 26,4 persent het 'n verkeerde begrip daarvan en doen dit net om nie gestraf te word nie.

(3) Volgens stokkiesdraaiers se oordeel is hul ouers in 'n mindere mate daartoe in staat om hulle opleiding tot matiek- of universiteitsvlak te finansier en dit hou moontlik verband met die laer sosio-ekonomiese beroepe wat hierdie leerlinge se vaders beklee. Relatief meer stokkiesdraaiers dui verder aan dat hulle by die huis nie enige hulp met hul huiswerk ontvang nie en dat hulle nie voldoende tyd kry om hul huiswerk te doen nie.

(d) Vryetydbesteding

(1) In vergelyking met die universum lees stokkiesdraaiers minder biblioteekboeke maar meer stokkiesverhale, tydskrifte en koerante. Hulle neem verder aan minder georganiseerde skoolaktiwiteite deel, bestee minder tyd per week aan buite

muurse aktiwiteite en ontvang in 'n mindere mate naskoolse lesse, byvoorbeeld in musiek en ballet.

(2) Wat stokperdjiebeoefening betref is daar nie verskil tussen stokkiesdraaiers en die universum nie, behalwe dat 6,4 persent meer stokkiesdraaiers verkies om met gereedskap te werk.

(3) Wat sport en aktiwiteite betref, wil dit voorkom of stokkiesdraaiers in 'n meerdere mate as ander leerlinge passief van aard is. Minder stokkiesdraaiers hou daarvan om aan sport deel te neem en verkies aktiwiteite soos die speel van plate en musiekinstrumente, radio luister en bioskoop toe gaan.

12.1.2 Onderwysersbeoordeling

In vergelyking met die universum openbaar stokkiesdraaiers in 'n mindere mate tekens van leierskap en presteer hulle swakker op sportgebied. Minder openbaar geen besondere aanleg in spesifieke skoolvakke nie, terwyl meer as die helfte se skoolwerk nadelig beïnvloed word deur herhaalde afwesigheid van skool. Meer as 60 persent se ywer met skoolwerk word as swak of ondergemiddeld beoordeel terwyl hulle samewerking met onderwysers en verhouding met medeskoliere in 'n meerdere mate ongunstig is. Meer as 60 persent stokkiesdraaiers se kans om standaard tien te slaag word as swak of ondergemiddeld beoordeel en vir 67,4 persent word hoogstens 'n standaard agt- of laer kwalifikasie voorsien.

12.1.3 Verstandsvermoëns

In die intelligensie- en aanlegtoetse presteer die stokkiesdraaiers deurgaans swakker as die universum en behaal hul swakste prestasie in aanlegtoetse soos Rekenkunde, Spelling en Puntuasie en Vergelyking, in hierdie volgorde.

12.1.4 Skolastiese prestasie

Die stokkiesdraaiers presteer in al die skolastiese toetse deurgaans swakker as die universum en behaal hul swakste prestasie in tweede taal (Engels), Rekenkunde, Moedertaal (Engels) en Moedertaal (Afrikaans), in hierdie volgorde. In die standaard ses-eindeksamen presteer hulle ewe-eens deurgaans swakker as die universum en behaal hul swakste prestasie in Geskiedenis, Rekenkunde, Wiskunde, Aardrykskunde, Algemene Wetenskap en Algemene Wiskunde in hierdie volgorde. In die lig van die stokkiesdraaiers se swak skolastiese prestasie blyk dat 30,7 persent die standaard ses-eindeksamen gedruip het in vergelyking met 11 persent van die universum, dit wil sê 19,7 persent meer stokkiesdraaiers het gedruip.

12.1.5 Belangstelling

In vergelyking met die universum is die stokkiesdraaiers (seuns en meisies) minder stokperdjie- en meer werkgerig, dit wil sê die stokkiesdraaiers toon 'n sterker werkingesteldheid, moontlik as gevolg van 'n strewe om die skool te verlaat om te gaan werk.

12.1.6 Aanpassing

Stokkiesdraaiers (seuns en meisies) is volgens die Aanpassingsvraelys deurgaans swakker aangepas in vergelyking met die universum, met die uitsondering van veld 1 (Selfvertroue) en veld 5 (Sosiale verhoudings) waar die verskille uiters gering is. Stokkiesdraaierseuns is die swakste aangepas ten opsigte van veld 7 (Morele inslag), veld 3 (Gevoel van persoonlike vryheid) en veld 9 (Skoolverhoudings) in hierdie volgorde. In die geval van meisies is die volgorde van swakste aanpassing soos volg: Veld 3 (Gevoel van persoonlike vryheid), veld 4 (Gevoel van aanvaarding en erkenning) en veld 10 (Emosionaliteit).

12.1.7 Persoonlikheid

(1) Aangesien die afwykings van stokkiesdraaiers in vergelyking met die universum by tien van die veertien HSPV-velde in dieselfde rigting is alhoewel nie in dieselfde mate nie, wil dit voorkom of stokkiesdraaiers 'n eie kenmerkende persoonlikheidsamestelling het.

(2) Ten opsigte van veld B (Intelligensie), Veld C (Egosterkte), veld G (Pligsgetrouheid), veld H (Avontuurlustigheid) en veld Q_3 (Selfbeheersing) behaal stokkiesdraaiers (seuns en meisies) laer tellings in vergelyking met die universum, en hiervolgens is stokkiesdraaiers minder intelligent, meer konkreetdenkend en is hulle skolasties verstandelik minder begraafd. Verder is hulle aantasbaarder deur gevoelens, emosioneel minder stabiel, makliker ontstelbaar, meer veranderlik, meer opportunisties en geneig om reëls te ontwyk, minder pligsgetrou en het hulle minder super-egosterkte. Laastens is hulle skamer, meer beheers, onvrymoedig en sku, meer geneig tot ongedisiplineerde selfkonflik en verontagsaming van protokol, meer geneig om eie aandrange te volg en toon hulle 'n groter gebrek aan integrasie.

(3) Ten opsigte van veld E (Selfhandhawing), veld J (Passiewe individualisme), veld O (Vreesagtigheid) en Q_4 (Gespannenheid) behaal stokkiesdraaiers (seuns en meisies) hoër tellings in vergelyking met die universum en hiervolgens is stokkiesdraaiers meer aanmatigend, onafhanklik, aggressief, hardkoppig en dominant. Verder is hulle meer individualisties, terughoudend en onwillig om handelend op te tree asook meer be-

vrees, bekommerd, neerslagtig, onrustig en geneig tot skuldgevoelens. Laastens is hulle meer gespanne en gefrustreer.

(4) Ten opsigte van veld D (Prikkelbaarheid) en veld Q₂ (Selfgenoegsaamheid) behaal stokkiesdraaiers hoër tellings en ten opsigte van veld I (Sensitiwiteit) 'n laer telling in vergelyking met die universum, en hiervolgens is stokkiesdraaiers meer prikkelbaar, opgewonde, ongeduldig en veel-eisend, asook meer selfgenoegsaam, selfstandig en vindingryk. Laastens is hulle meer ontogeeflik en realities.

(5) Ten opsigte van veld I (Sensitiwiteit) behaal stokkiesdraaiers 'n hoër telling in vergelyking met die universum en hiervolgens is hulle meer teerhartig, afhanklik, oorbeskermd en fyngvoelig.

12.1.8 Vroeë skoolverlating en misdaadpleging

(a) Vroeë skoolverlating

Net meer as die helfte van die oorspronklike groep stokkiesdraaiers (51,0%) teenoor 6,2 persent van die universum (stokkiesdraaiers ingesluit) het die skool met of sonder 'n standerd ses-kwalifikasie verlaat. Van die stokkiesdraaiers het ongeveer 90 persent na skoolverlating gaan werk, van wie ongeveer 77 persent met 'n standerd ses-kwalifikasie en 23 persent daarsonder.

Op grond van die IK-verdeling van stokkiesdraaiers wat die skool met of sonder 'n standerd ses-kwalifikasie verlaat het, het geblyk dat 54 persent moeilik 'n hoër kwalifikasie sou kon bereik het terwyl 46 persent op grond van hul IK wel 'n hoër kwalifikasie sou kon bereik het en gevolglik as 'n verlies aan manskragpotensiaal beskou moet word, aangesien hulle die skool blykbaar te vroeg verlaat het. Bogenoemde afleiding geskied met inagneming van die feit dat toetsintelligensie nie 'n absolute kriterium is vir die onderwyskwalifikasie wat 'n leerling kan bereik nie.

(b) Misdaad

Stokkiesdraaiers is ten opsigte van latere misdaadpleging by die Suid-Afrikaanse Kriminele Buro opgevolg en gegewens ten opsigte van leerlinge wat na nywerheid- of verbeteringskole gekommitteer is, is ook verkry.

'n Statisties betekenisvolle verskil is gevind tussen die persentasievoorkoms van misdaad by 15- tot 24-jariges van die bevolking (ongeveer 2,6% per jaar) en die persentasievoorkoms by die ondersoekgroep (9,7%). Op grond hiervan is die gevolg-trekking gemaak dat daar 'n verband tussen stokkiesdraaiers en misdaadpleging is.

12.2 SLOT

In hierdie studie het die stökkiesdraaier na vore getree as 'n leerling uit 'n relatief ongunstige sosio-ekonomiese milieu wie se verstandelike ontwikkeling, skolastiese vordering, aanpassing en persoonlikheid ongunstig met dié van ander leerlinge vergelyk. Verder is gevind dat stökkiesdraai 'n verband toon met vroeë skoolverlating en latere misdaadpleging. Die leerling wat hom aan stökkiesdraai skuldig maak, betree dan moontlik die eerste stap in 'n kringloop waar hy sy toekoms in gevaar stel.

Die presiese oorsaaklike faktore wat aanleiding tot stökkiesdraai gee, is nie bekend nie. Dit kom egter voor of dit 'n multi-komplekse samehang van faktore en omstandighede is wat die omgewing, persoonlikheid, aanpassing, vermoëns en skoolvordering insluit. Aangesien elke mens die unieke produk van oorerwing en omgewing is, is dit te betwyfel of die aanleidende faktore tot stökkiesdraai vir elke individuele stökkiesdraaier dieselfde is of in dieselfde mate tot die handeling van stökkiesdraai bydra. 'n Verdere faktor is die leerling se "weerstandsdrempel", dit wil sê die mate waarin die leerling kan weerstand bied teen die samehang van faktore wat akkumuleer totdat so 'n punt bereik word dat die leerling nie meer teen die onderliggende beïnvloedende faktore weerstand kan bied of dit in ander rigtings kan kanaliseer nie en hom tot stökkiesdraai as ontvlugtingsmedium wend.

'n Poging om die aanleidende faktore tot stökkiesdraai te kategoriseer en as maatstaf vir die vroeë uitkenning van potensiële stökkiesdraaiers te implimenteer, sou dus 'n relatief moeilike taak wees. Dit impliseer onder andere dat elke leerling se agtergrondgeskiedenis, verstandsvermoëns, skolastiese vordering, persoonlikheid en aanpassing so volledig en so vroeg moontlik in sy skoolloopbaan nagegaan en voortdurend hersien sal moet word vir die identifisering van faktore wat moontlik tot stökkiesdraai aanleiding kan gee.

Wanneer die problematiek van leerlinge sig in stökkiesdraai manifesteer, is die stökkiesdraaier soos reeds genoem in 'n moontlike kringloop van vroeë skoolverlating en misdaadvasgengang. Omdat die stökkiesdraaier nie self om hulp sal vra nie, IS DIT VAN AKTUELE BELANG DAT DIE SKOOLPERSONEEL EN IN DIE BESONDER DIE VOORLIGTINGSONDERWYSER HULP AAN DIÉ LEERLINGE SAL VERLEEN. Logies sal die voorligting wat aan stökkiesdraaiers verleen word, verskil van die algemene voorligtingsprogram. Daar sal sover moontlik gepoog moet word om individuele voorligting aan stökkiesdraaiers te bied. Terloops kan genoem word dat voorligting aan stökkiesdraaiers onder andere daarop toegespits moet wees om

die stökkiesdraaier tot die besef te laat kom wíé hy werklik is, wat sy potensialiteite en beperkings is en watter doelstellings in die lewe nastrewenswaardig is - dus aktualiseringsvoorligting om die stökkiesdraaier tot 'n aktualisering van homself te lei.

Met die implimentering van 'n stelsel van gedifferensieerde onderwys waar skoolvoorligting as 'n geïntegreerde deel van die onderwysstelsel beoog word, kan verwag word dat meer leerlinge as voorheen betyds as stökkiesdraaiers en potensiële vroeë skoolverlaters uitgeken sal word, sodat geskikte voorligting aan hulle gebied kan word. Sodoende kan dan 'n bydrae tot die optimale ontwikkeling van die land se mannekragpotensiaal gelewer word.

CHAPTER 13
SYNOPSIS AND CONCLUSION

13.1 SYNOPSIS

The survey group for this study consisted of 2738 Standard Six pupils who, in the 1965 Talent Survey test programme, were identified as truants by their class teachers and who represent 4,0 per cent of the population (69 908 pupils) of the Standard Six pupils of 1965 in the Republic of South Africa and South-West Africa.

On the strength of the measuring instruments used in the 1965 Talent Survey test programme, the truants were compared with the Standard Six population in respect of background, intellectual ability, scholastic achievement, personality, adjustment, interest and a few other aspects. Follow-up data with regard to school-leaving and criminality of truants were also gathered. The most important findings of the investigation are briefly the following:

13.1.1 Background

(a) Personal and other particulars

(1) More boys than girls and more Afrikaans-speaking than English-speaking pupils are guilty of truancy. In the case of the population, the sex distribution is 50 : 50, while for truants it is 60 : 40. It was found, furthermore, that truants in Standard Six were, on the average, six months older than the population and this can be explained by the fact that they enter school at a later age and that they failed at school on more occasions.

(2) During school terms, more truants reside with their parents than in hostels. In contrast to the expectation that pupils in urban areas would be more inclined to truancy, the investigation did not confirm this. The urban/rural area distribution was approximately the same for the population and the truants.

(3) Although more than half of the truants stated that their health was poor to reasonable, it appears that about 70 per cent of the truants are healthy pupils whose school attendance should not be hampered by their health. In the light of the above, the truants' high rate of absence from school is rather the result of deliberate non-attendance than poor health.

(4) Truants have comparatively lower occupational and educational aspirations.

(b) Family background

(1) The parents of truants have a relatively low level of education, while the fathers pursue the lower socio-economic occupations to a greater extent.

(2) More truants come from larger families and occupy a comparatively low ranking order in the family.

(3) In comparison with the population, 4,2 per cent fewer mothers of truants work away from home and this should possibly be ascribed to the truants' larger families which keep more mothers fully occupied. As against this, 2,6 per cent more truants have lost one or both parents, while the parents of 4,1 per cent more are divorced or separated.

(c) School and study matters

(1) In comparison with the population, a slightly larger percentage of truants come from co-educational schools and fewer from boys' or girls' schools and this is probably related to the Afrikaans-speaking majority in the survey group.

(2) Fewer truants attended nursery schools and they changed schools more often, while they also reveal a more negative attitude towards school attendance and education. On the other hand, no striking differences were found between truants and the population with regard to the attitude towards school rules. Both groups agree in equal measure that school rules should be obeyed. Truants generally realise the value of homework, but 26,4 per cent have a wrong conception of it and do it merely to escape punishment.

(3) According to the assessment of truants, their parents are less able to finance their training up to matriculation or university level and this is possibly related to the lower socio-economic occupations pursued by these pupils' fathers. Comparatively more truants also indicate that they receive no assistance with their homework at home and that they do not have sufficient time to do their homework.

(d) Use of leisure

(1) In comparison with the population, truants read fewer library books but more comic strips, magazines and newspapers. They also participate to a lesser extent in organized school activities, devote less time per week to extramural activities and do not receive lessons after school to the same extent, for instance in music and ballet.

(2) As regards the pursuit of hobbies, there is no difference between truants and the population, except that 6,4 per cent more truants prefer to work with tools.

(3) As regards sport and other activities, it would appear that more truants than other pupils are passively inclined. Fewer truants like to take part in sport and prefer activities such as playing records and musical instruments, listening to the radio and going to the bioscope.

13.1.2 Assessment of teachers

In comparison with the population, truants reveal qualities of leadership to a lesser extent and are less successful in the field of sport. Fewer reveal no specific aptitude in particular school subjects, while the school work of more than half is adversely affected by repeated absence from school. The zeal of more than 60 per cent with regard to school work is assessed as weak or below average, while their co-operation with teachers and relationships with fellow-pupils are to a greater extent unfavourable. The chances of more than 60 per cent of the truants of passing Std 10 are regarded as poor or below average and for 67,4 per cent a Standard Eight at most or a lower qualification, is foreseen.

13.1.3 Intellectual abilities

The truants achieve poorer results than the population throughout in the intelligence and aptitude tests and are least successful in aptitude tests such as Arithmetic, Spelling and Punctuation and Comparison, in this order.

13.1.4 Scholastic achievement

The truants achieve poorer results than the population throughout in all the scholastic tests and are least successful in second language (English), Arithmetic, Home Language (English) and Home Language (Afrikaans), in this order. Similarly, they fare worse than the population throughout in the final Standard Six examination and are least successful in History, Arithmetic, Mathematics, Geography, General Science and General Mathematics, in this order. The poor scholastic achievement of the truants is manifested by the fact that 30,7 per cent failed the final Standard Six examination in comparison with 11 per cent of the population, i.e. 19,7 per cent more truants failed.

13.1.5 Interest

In contrast to the population, the truants (boys and girls) are directed less towards hobbies and more towards employment, i.e. they reveal a more favourable disposition towards

work, possibly as the result of an urge to leave school and seek employment.

13.1.6 Adjustment

According to the Adjustment Questionnaire, truants (boys and girls) are less well adjusted throughout than the population, with the exception of Field 1 (Self-confidence) and Field 5 (Social relationships), where the differences are very small. Truant boys are least well adjusted in respect of Field 7 (Moral attitudes), Field 3 (Sense of personal freedom) and Field 9 (School relationships), in this order. In the case of girls, the order of worst adjustment is as follows: Field 3 (Sense of personal freedom), Field 4 (Sense of acceptance and recognition) and Field 10 (Emotionality).

13.1.7 Personality

(1) Since the deviations of truants in comparison with the population are in the same direction but not to the same extent in ten of the fourteen fields of the HSPQ, it would appear that truants have a unique personality composition.

(2) As regards Field B (Intelligence), Field C (Ego strength), Field G (Conscientiousness), Field H (Adventurousness) and Field Q₃ (Self-control), truants (boys and girls) obtain lower scores than the population and according to this, truants are less intelligent, more inclined towards concrete thought and scholastically and intellectually less gifted. Furthermore, they are more sensitive, emotionally less stable, more easily upset, more fickle, more opportunistic and inclined to evade rules, less conscientious and possess less superego strength. In the last place, they are shyer, more restrained, diffident and reserved, more inclined towards undisciplined self-conflict and disregard for protocol, more inclined to follow their own impulses and they also reveal a greater lack of integration.

(3) As regards Field E (Dominance), Field J (Passive individualism), Field O (Apprehension) and Field Q₄ (Tenseness), truants (boys and girls) obtain higher scores than the population and according to this, truants are more assertive, independent, aggressive, stubborn and dominant. They are also more individualistic, reserved and unwilling to take positive action as well as being more apprehensive, anxious, depressive, concerned and inclined towards feelings of guilt. Finally they are more tense and frustrated.

(4) As regards Field D (Excitability) and Field Q₂ (Self-sufficiency) truant girls obtain higher scores and in respect of Field I (Sensitivity) a lower score than the population. According to this, truant girls are more irritable,

excitable, impatient and demanding, as well as being more self-sufficient, independent and resourceful. Finally, they are more unyielding and realistic.

(5) In respect of Field I (Sensitivity), truant boys obtain a higher score than the population and according to this they are more tender-hearted, dependent, overprotected and sensitive.

13.1.8 Early school-leaving and criminality

(a) Early school-leaving

Slightly more than half of the original group of truants (51,0%), as against 6,2 per cent of the population (truants included), left school with or without a Standard Six qualification. About 90 per cent of the truants started work after leaving school and of these, 77 per cent had a Standard Six certificate, while 23 per cent were without one.

On the strength of the IQ distribution of truants who left school with or without a Standard Six qualification, it appeared that 54 per cent would have found difficulty in obtaining a higher qualification while 46 per cent could in fact have obtained a higher qualification. These must consequently be regarded as a loss of manpower potential, since they apparently left school too soon. The above conclusion is drawn with due consideration of the fact that test intelligence is not an absolute criterion for the educational qualification which a pupil can attain.

(b) Crime

In respect of later criminality truants were followed up in the South African Criminal Bureau and data were also obtained on pupils who were committed to industrial or reform schools.

A statistically significant difference was found between the percentage incidence of crime among 15 to 24-year-olds of the population (approximately 2,6% per annum) and the percentage incidence in the survey group (9,7%). On the strength of this, it was concluded that there is a connection between truancy and criminality.

13.2 CONCLUSION

In this study, the truant emerged as a pupil from a comparatively unfavourable socio-economic environment, whose intellectual development, scholastic progress, adjustment and

personality compare adversely with those of other pupils. It was also found that there is a connection between early school-leaving and later criminality. The pupil who is guilty of truancy is possibly taking the first step in a cycle by which he is endangering his future.

The exact causal factors giving rise to truancy are unknown. However, it would appear to be a complexity of factors and circumstances which include the environment, personality, adjustment, abilities and school progress. Since every person is the unique product of heredity and environment, it is doubtful whether the contributory factors towards truancy are the same for each individual truant or whether they are responsible to the same extent for the act of truancy. A further factor is the pupil's "resistance threshold", that is the extent to which the pupil can offer resistance to the complexity of factors which accumulate until such a stage is reached that the pupil can no longer resist the basic influencing factors or divert them in other directions and so turns to truancy as a form of escape.

An attempt to categorise the factors contributing to truancy and to implement them as a criterion for the early identification of potential truants would thus be a comparatively difficult task. It implies, inter alia, that every pupil's background history, intellectual abilities, scholastic progress, personality and adjustment be studied as completely and as early a stage in his school career as possible and that they will have to be continually revised for the identification of factors which can possibly give rise to truancy.

When the problems of pupils manifest themselves in truancy, the truant, as mentioned above, is caught up in a possible cycle of early school-leaving and crime. Since the truant himself will not ask for assistance, IT IS OF THE UTMOST IMPORTANCE THAT THE SCHOOL PERSONNEL, PARTICULARLY THE GUIDANCE TEACHER, SHOULD ASSIST THESE PUPILS. The guidance given to truants will obviously differ from the general guidance programme. Attempts will have to be made to give individual guidance to truants as far as this is possible. It can be mentioned in passing that guidance to truants should be aimed, inter alia, at bringing the truant to the realization of that which should be striven for in life - i.e. actualization guidance to lead the truant to an actualization of himself.

With the implementation of a system of differentiated education, in which school guidance is envisaged as an integrated part of the educational system, it can be expected that more pupils than was previously the case will be timeously identified

as truants and potential early school-leavers, with the result that they can be provided with suitable guidance. In this way a contribution can be made to the maximum development of the country's manpower potential.

LITERATUURVERWYSINGS

- 1 BONDESIO, M.J. Die kenrelasie tussen die potensieële skoolverlater en die onderwyser as ortopedagogiese opgawe vir die hoërskool. Pretoria, 1970, M.Ed., Universiteit van Pretoria, 1970.
- 2 BONDESIO, M.J. In : Die Hoofstad. Vroeë skoolverlaters moet betyds uitgeken word. 28 September 1971, p. 10.
- 3 BOWMAN, P.H. and MATTHEWS, C.V. Motivations of youth for leaving school. Quincy, Illinois, The U.S. Office of Education, 1960. (The U.S. Office of Education, Department of Health, Education and Welfare, Project No. 200).
- 4 CATTELL, R.B. Jr.-Sr. Hoërskool-Persoonlikheidsvraelys (HSPV) deur R.B. Cattell en H.A. Beloff; vertaal deur E.M. Madge, Pretoria, Nasionale Buro vir Opvoedkundige en Maatskaplike Navorsing, 1967.
- 5 CHRISTMAS, L. and BINYON, M. More children are today playing truant— why? The Times Educational Supplement 2854, 30 Jan. 1970 : 12 - 14.
- 6 CLYNE, M.B. Absent. School refusal as an expression of disturbed family relationship. London, Tavistock Publications, 1966.
- 7 COOPER, MARGERY G. School refusal. Educational Research 8 (2), Feb. 1966 (a) : 115 - 127.
- 8 COOPER, MARGERY G. School refusal : an inquiry into the part played by school and home. Educational Research 8 (3), Jun. 1966 (b) : 223 - 229.
- 9 CROFT, I.J. and GRYGIER, T.G. Social relationships of truants and juvenile delinquents. Human Relations 9 (4), Nov. 1956 : 439 - 466.
- 10 DE LANGE, B.J. Sekere aspekte van stokkiesdraai. 'n Psigodiagnostiese studie. Pretoria, 1957, M.A., Universiteit van Pretoria, 1957.
- 11 DE VILLIERS, J.F. van K. Die belangstellingsrigtings van onderwyseresse uit vier bevolkingsgroepe in Suid-Afrika. Bloemfontein, 1964, D.Ed., UOVs, 1964.
- 12 DU PLESSIS, P.J.J. Die problematiek van die te vroeg skoolverlatende Blanke jeug in die Republiek van Suid-Afrika. Pretoria, Departement van Onderwys, Kuns en Wetenskap, 1964. (Nasionale Raad vir Sosiale Navorsing, publikasiereeks nr. 19.)

- 13 DU TOIT, P.E. Die oorsake van stokkiesdraai. Pretoria, 1936, M.Ed., Universiteit van Pretoria, 1936.
- 14 FINE, B. 1 000 000 Delinquents. New York, The World Publishing Company, c 1955.
- 15 FOUCHÉ, F.A. Sielkundige eienskappe van domnormale seuns. Pretoria, Nasionale Buro vir Opvoedkundige en Maatskaplike Navorsing, Navorsingsreeks nr. 66, 1968.
- 16 GLUECK, S. and GLUECK, E. Unraveling juvenile delinquency. New York, The Commonwealth Fund, 1950.
- 17 GLUECK, S. The home, the school and delinquency. In GLUECK, S. and GLUECK, E., ed. Ventures in criminology. London, Tavistock, 1964 : 13-30.
- 18 KAHN, J.H. and NURSTEN, Jean P. Unwillingly to school. New York, The MacMillan Company, c1964.
- 19 KOTZÉ, G.J. Dwelmverslawing. Kaapstad-Pretoria, N.G. Kerk-Uitgewers, 1971.
- 20 KRIEL, R.G. Die psigologie van belangstelling, histories en eksperimenteel ondersoek. Potchefstroom, 1952, M.Sc., P.U. vir CHO., 1952.
- 21 KVARACEUS, W.C. Juvenile delinquency and the school. New York, World Book Company, c1945.
- 22 LOUW, SOPHIA A. Persoonlikheidsverskille tussen 'n aantal Afrikaanssprekende adolessente dogters in Johannesburg wat die skool ongereeld besoek en 'n kontrolegroep wat die skool gereeld besoek. Pretoria, 1966, M.A., UNISA, 1966.
- 23 OOSTHUIZEN, S. Die ontwerp van 'n belangstellingsvraelys vir Indiërleerlinge in Suid-Afrikaanse skole. Pretoria, 1967. M.A., UNISA, 1967.
- 24 ROBERTS, J.L. Factors associated with truancy. The Personnel and Guidance Journal 34 (?), March, 1956 : 431 - 436.
- 25 ROOS, W.L. Die 1965-Talentopnametoetsprogram. Pretoria, Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing, 1970.
- 26 SAWREY, J.M. and TELFORD, C.W. Psychology of adjustment. Boston, Allyn and Bacon Inc., 1967.
- 27 SMITH, F.B. Die enigste kind in die gesin : 'n vergelykende studie. Pretoria, Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing, 1970.
- 28 STAGNER, R. Psychology of personality. New York, McGraw-Hill Book Company, Inc., Third Edition, c1961.

- 29 STEENKAMP, D.J. Die kliniese diagnose, behandeling en heropvoeding van dertig jeugoortreders. Potchefstroom, 1954. D.Ed., P.U. vir CHO., 1954.
- 30 STOTT, D.H. Studies of troublesome children. London, Tavistock, 1966.
- 31 STRIJDOM, H.G. Sosiale status en die verband daarvan met vryetydsaktiwiteite, houdings en aspirasies van Afrikaanssprekende st.6-seuns. Pretoria, Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing, 1971.
- 32 SUID-AFRIKA (Republiek). Nasionale Buro vir Opvoedkundige en Maatskaplike Navorsing. 'n Oorsig oor die bestaande kennis in verband met die primêre persoonlikheidsfaktore wat deur die HSPV gemeet word. (Byvoegsel tot die HSPV-Handleiding). Pretoria, 1969.
- 33 SUID-AFRIKA (Republiek). Buro vir Statistiek. Bevolkingsensus 6 September 1960. Pretoria, Staatsdrukker, 1968, (Boekdeel 9).
- 34 SUID-AFRIKA (Republiek). Departement van Statistiek. Statistieke van misdrywe en strafinrigtings, 1965-1966. Pretoria, Staatsdrukker, 1970, (Verslag nr. 08-01-02).
- 35 SUID-AFRIKA (Republiek). Departement van Statistiek. Statistiek van misdrywe en strafinrigtings, 1966-67. Pretoria, Staatsdrukker, s.j., (Verslag nr. 08-01-03).
- 36 SUID-AFRIKA (Republiek). Departement van Statistiek. Statistiek van misdrywe en strafinrigtings 1967-68. Pretoria, Staatsdrukker, 1971, (Verslag nr. 08-01-04).
- 37 TYERMAN, M.J. A Research into truancy. The British Journal of Educational Psychology 28, Nov. 1958 : 217-225.
- 38 TYERMAN, M.J. Truancy. London, University of London Press, c1968.
- 39 VAN NIEKERK, P.A. Die beleweniswêreld van die stokkiesdraaier. Pretoria, 1969, M.Ed., Universiteit van Pretoria, 1969.
- 40 VERHOEF, W. Die invloed van skoolverwisseling op skoolprestasie. Referaat gelewer te Stellenbosch tydens die tiende Jaarkongres van SIRSA, 27-29 September 1971.
- 41 VERHOEF, W. en ROOS, W.L. Die doel en eksperimentele opset van Projek Talentopname. Pretoria, Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing, 1970.

ZIEGLER, C.W. School attendance as a factor in school progress. New York, Columbia University, 1928.

RGN-PUBLIKASIES/HSRC PUBLICATIONS

GESKIEDENIS/HISTORY

G-1/Van Dyk, J.H./Stamregister van die Eloffs in Suid-Afrika/
1972/R2,50

Bronnepublikasie Nr. I/Oberholster, A.G./Dagboek van H.C. Bredell/
1972/R3,20

INLIGTING/INFORMATION

Humanitas/Tydskrif vir Navorsing in die Geesteswetenskappe/Ver-
skyn minstens twee keer per jaar

Humanitas/Journal for Research in the Human Sciences/Appears at
least twice per annum

Nuusbrief/Maandelikse publikasie behalwe in Desember, met die
jongste inligting oor navorsing deur die RGN/Gratis
Newsletter/Monthly publication, except in December, which con-
tains the latest information on research by the HSRC/
Gratis

Jaarverslag/Verskyn jaarliks
Annual Report/Published once a year

IN-4/Waardebepaling van Suid-Afrikaanse en buitelandse opvoed-
kundige kwalifikasies/1972/R0,65

IN-5/Evaluation of South African and foreign educational qualifi-
cations/1972/R0,65

IN-6/Sauer, G. en Geggus, C./Gids van navorsingsorganisasies in
die geesteswetenskappe in Suid-Afrika/1970/R1,15

IN-6/Sauer, G. and Geggus, C./Directory of research organizations
in the human sciences in South Africa/1970/R1,15

IN-8/Stimie, C.M./Algemene inligting/1971/Gratis

IN-9/Stimie, C.M./General information/1971/Gratis

IN-12/Geggus, C. en Stimie, C.M./Opleiding na standerd tien uit-
gesonderd universiteitsopleiding/1971/R0,90

IN-11/Geggus, C. and Stimie, C.M./Training after Standard Ten
excluding university training/1971/R0,90

IN-13/Stimie, C.M./Education in the RSA/1970/R0,50 (Uit druk)

IN-14/Geggus, C./Toekennings beskikbaar vir nagraadse studie in
die RSA en in die buiteland/1971/R2,15

IN-14/Geggus, C./Awards available for post-graduate study in the RSA and overseas/1971/R2,15

IN-15/Stimie, C.M., Caroline Geggus en Coetzee, C.J.S./Universiteitsopleiding en beroepsmoontlikhede/University training and career possibilities/1972/R2,15 (Uit druk)

IN-16/Stimie, C.M. and Caroline Geggus/University education in the RSA/1972/R0,70

IN-17/Stimie, C.M., Coetzee, C.J.S. en Geggus, C./Gids van navorsingsorganisasies in die geesteswetenskappe in Suid-Afrika 1972/1972/R3,60

IN-17/Stimie, C.M., Coetzee, C.J.S. and Geggus, C./Directory of research organizations in the human sciences in South Africa 1972/1972/R3,60

KOMMUNIKASIE/COMMUNICATION

KOMM-1/Erasmus, P.F./Die radio as massakommunikasiemedium met spesiale verwysing na die situasie in Suid-Afrika/1970/Herdruk 1972/R0,95

KOMM-2/Erasmus, P.F./Beeldradio as massakommunikasiemedium met spesiale verwysing na die moontlike instelling van sodanige diens in Suid-Afrika/1971/R1,00 (Uit druk)

KOMM-5/Engelbrecht, J.C.R./Die pers as massakommunikasiemedium/1972/R3,60

MANNEKRAG/MANPOWER

MM-1/Terblanche, S.S./Die vraag na en aanbod van stads- en streeksbeplanners/1969/R0,35

MM-1/Terblanche, S.S./The supply of and demand for town and regional planners/1969/R0,35

MM-2/Terblanche, S.S./Die vraag na en aanbod van medici/1969/R0,30

MM-2/Terblanche, S.S./The demand for and supply of medical practitioners/1969/R0,30

MM-3/Terblanche, S.S./Die beroepsomstandighede van 'n groep pasgegradueerdes/1969/R0,50

MM-3/Terblanche, S.S./The occupational situation of a group of new graduates/1969/R0,50

MM-4/Redelinghuys, H.J./'n Verkenningstudie oor die Bantoe-ondernemer in die Tswanatuïslan/1970/R0,90

- MM-4/Redelinghuys, H.J./A pilot study of the Bantu entrepreneur in the Tswana homeland/1970/R0,90
- MM-12/Ebersohn, D./Die nasionale register van natuur- en geesteswetenskaplikes soos op 30 September 1967/1970/Gratis
- MM-17/Terblanche, S.S./Die vraag na en aanbod van ingenieurs, 1973 en 1980/1971/R1,50
- MM-17/Terblanche, S.S./The demand for and supply of engineers, 1973 and 1980/1971/R1,50
- MM-22/Wessels, D.M./Deeltydse werk vir getroude vroue/1971/R1,50
- MM-22/Wessels, D.M./Part-time work for married women/1971/R1,50
- MM-27/Boshoff, F./Die loonstruktuur van hooggekwalifiseerde Blanke werknemers soos op 1 Maart 1971/1971/R1,00
- MM-27/Boshoff, F./The wage structure of highly qualified White employees as at 1 March, 1971/1971/R1,00
- MM-28/Hartman, P. en Terblanche, S.S./Werkgeleenthede in die Oos-Transvaalse grensgebiede/1972/R1,45
- MM-29/Boshoff, F./Werkgeleenthede in die Noord-Sothogrensgebiede/1972/R0,70 (Uit druk)
- MM-30/Hartman, P./Werkgeleenthede in die grensgebiede naby die Tswanatusland/1972/R0,70
- MM-31/Wessels, Dina M./Die arbeidspatroon van gegradueerde huisvroue in die PWV-gebied - Deel I: Deeltydse werk/1972/R2,95 (Uit druk)
- MM-31/Wessels, Dina M./The employment potential of graduate housewives in the PWV region - Part I: Part-time employment/1972/R2,95
- MM-33/Terblanche, S.S./Job opportunities in the border areas of the Orange Free State and Eastern Cape/1972/R1,15
- MM-34/Terblanche, S.S./Tegnici in die Republiek van Suid-Afrika/1972/R2,15 (Uit druk)
- MM-35/Boshoff, F./The profitability of twelve professions/1972/R2,50
- MM-36/Ebersohn, D./Gegradueerde mannekrag van Suid-Afrika/Graduate manpower of South Africa/1972/R6,25 (Uit druk)
- MM-37/Terblanche, S.S. and Hartman, P./Job opportunities in the border areas of Natal/1972/R1,40

- MM-38/Wolmarans, C.P./Aardwetenskaplikes in die RSA/1973/R3,35
- MM-39/Wolmarans, C.P./Wiskundiges in die RSA/1973/R2,85
- MT-1/Verhoef, W. en Roos, W.L./Die doel en eksperimentele opset van Projek Talentopname/1970/R0,65
- MT-1/Verhoef, W. and Roos, W.L./The aim and experimental design of Project Talent Survey/1970/R0,65
- MT-2/Roos, W.L./Die 1965-Talentopnametoetsprogram/1970/R0,70
- MT-2/Roos, W.L./The 1965 Talent Survey test programme/1970/R0,70
- MT-3/Roos, W.L./Die intellektueel-superieure leerling: 'n Agtergrondbeskrywing op standerd ses-vlak/1970/R0,50
- MT-3/Roos, W.L./The intellectually superior pupil: A background description at Standard Six level/1970/R0,50
- MT-4/Strydom, A.E./Sportdeelname, skoolprestasie en aanpassing van standerd ses-seuns/1970/R0,55
- MT-4/Strydom, A.E./Participation in sport, school achievement and adaptation of Standard Six boys/1970/R0,55
- MT-5/Smith, F.B./Die enigste kind in die gesin: 'n Vergelykende studie/1970/R0,50
- MT-5/Smith, F.B./The only child in the family: A comparative study/1971/R0,50
- MT-6/Strijdom, H.G./Sosiale status en die verband daarvan met vryetydsaktiwiteite, houdings en aspirasies van Afrikaanssprekende standerd ses-seuns/1971/R0,60
- MT-6/English edition out of print
- MT-7/Smith, F.B./Die epileptiese leerling in standerd ses wat nie spesiale onderrig ontvang nie/1971/R0,60
- MT-7/English edition out of print
- MT-8/Smith, F.B./Die ondergemiddelde leerling: 'n Agtergrondbeskrywing op standerd ses-vlak/1971/R0,55
- MT-8/English edition out of print
- MT-9/Scheffer, P./Die invloed van sosiale status op die opvoeding van 'n groep Afrikaanssprekende hoërskoolseuns/1972/R1,60
- MT-9/Scheffer, P./The influence of social status on the education of a group of Afrikaans-speaking high school boys/1972/R2,10
- MT-11/Lätti, V.I./Die voorspelling van skolastiese sukses met behulp van biografiese gegewens/1972/R2,45
- MT-12/Roos, W.L./'n Verkenningstudie ten opsigte van die probleem van onderprestasie op standerd ses-vlak/1973/R2,25

NAVORSINGSONTWIKKELING/RESEARCH DEVELOPMENT

Navorsingsbulletin/Verskyn tien keer per jaar/Gratis
Research Bulletin/Ten issues per annum/Gratis

NORD-1/Fourie, E.C./Aanvulling tot die 1969-register van navorsing
in die geesteswetenskappe in Suid-Afrika/1971/R1,90

NORD-1/Fourie, E.C./Supplement to the 1969 register of research
in the Human Sciences in South Africa/1971/R1,90

NORD-2/Erasmus, P.F./Algemene inleiding tot toekomsnavorsing - n
oorsigtelike literatuurstudie/1973/R1,45

NORD-2/Erasmus, P.F./General introduction to futures research -
a general review of literature on the subject/1973/R1,45

NORD-3/Lätti, V.I./Oorsig van metodes in die toekomsnavorsing/
1973/R1,85

OPVOEDKUNDE/EDUCATION

O-1/Verslag van die komitee vir gedifferensieerde onderwys en
voorligting insake n nasionale onderwysstelsel op primêre en
sekondêre skoolvlak met verwysing na skoolvoorligting as n
geïntegreerde diens van die onderwysstelsel vir die Republiek
van Suid-Afrika en vir Suidwes-Afrika Deel I/1970/Herdruk
1972/R3, 15

O-1/Report of the committee for differentiated education and
guidance in connection with a national system of education
at primary and secondary school level with reference to
school guidance as an integrated service of the system of
education for the Republic of South Africa and South-West
Africa Part I/1971/Reprint 1972/R3, 15

O-2/Oosthuizen, J.H.C./Verslag van die komitee vir gedifferensieer-
de onderwys en voorligting insake n nasionale pre-primêre
opvoedingsprogram vir die Republiek van Suid-Afrika en Suid-
wes-Afrika Deel II/1971/R0,75

O-2/Oosthuizen, J.H.C./Report of the committee for differentiated
education and guidance with regard to a national pre-primary
educational programme for the Republic of South Africa and
South-West Africa Part II/1971/R0,75

O-3/Visser, P.S./n Studie van die voorligtingstelsels van die
onderwysdepartemente in die Republiek van Suid-Afrika en in
Suidwes-Afrika/1970/R0,55

- O-4/Spies, P.G. van Z./n Studie van voorligtingstelsels in die Republiek van Suid-Afrika, Suidwes-Afrika en in enkele oorsese lande met verwysing na doelstellings en terminologie/1970/RO,40
- O-5/Haasbroek, J.B./Die opleiding van voorligters in die Republiek van Suid-Afrika en in enkele oorsese lande/1970/RO,45
- O-6/Oosthuizen, J.H.C./Die voertaal (medium van onderrig) in 'n stelsel van gedifferensieerde onderwys/1970/RO,40
- O-8/Hatting, D.L./Die onderrig van Aardrykskunde aan Suid-Afrikaanse sekondêre skole; n Verkorte weergawe van n opname in die jaar 1966/1971/RO,65
- O-8/Hatting, D.L./The teaching of Geography at South African secondary schools: A condensed version of a survey in the year 1966/1971/RO,80
- O-11/Liebenberg, C.R./Die onderrig van Geskiedenis aan Suid-Afrikaanse sekondêre skole; n Verkorte weergawe van n opname in die jaar 1966/1971/RO,80
- O-11/Liebenberg, C.R./The teaching of History at South African secondary schools: A condensed version of a survey in the year 1966/1972/R1,45

PSIGOMETRIKA/PSYCHOMETRICS

Katalogus van toetse/1972/Gratis
 Catalogue of tests/1972/Gratis

- P-1/Madge, E.M. en Van der Westhuizen, J.G./Die nuwe Suid-Afrikaanse individuele skaal as kliniese hulpmiddel/1971/RO,85
- P-6/Madge, E.M./Die konstantheid van angs en ekstraversie as tweede-ordefaktore in verskillende kulture/1972/R2,25

SOSIOLOGIE DEMOGRAFIE KRIMINOLOGIE/SOCIOLOGY DEMOGRAPHY CRIMINOLOGY

- S-1/Van der Merwe, C.F./Die Afrikaanse landelike en stedelike gesin: n Vergelykende ondersoek/1969/RO,90
- S-2/Kellerman, A.P.R., Botha, A.J.J. en De Vos, H. van N./Die arbeidspatroon van Kleurlinge in Oos- en Noord-Kaapland: Statistiese gegewens/1969/R1,40
- S-3/Kellerman, A.P.R./Ondersoek na die leefbaarheid van sekere plattelandse kerns in die opvanggebied van die Hendrik Verwoerddam/1969/R1,30
- S-4/Grové, D./Werkskuheid onder die Kleurlinge/1969/RO,90

- S-5/Kellerman, A.P.R. en Van der Westhuizen, N.J./Die arbeidspatroon van Kleurlinge in Transvaal: Statistiese gegewens/1970/R2,80
- S-6/Van der Walt, T.J./Kleurlingvroue met Bantoemans/1970/R2,40
- S-7/Strijdom, H.G. en Van Tonder, J./'n Handleiding by die bepaling van die onderhoudskoste van 'n gesin/1970/R0,55
- S-8/Kellerman, A.P.R./Kontak van Kleurlinge met Bantoes in die Kaapse Skiereiland met besondere verwysing na die werksituasie/1971/R1,20
- S-9/Mostert, W.P./Ondersoek na die gesinsbouproses by Afrikaanssprekende egpare, Fase I: Fertiliteitsbegeertes en gesinsbeplanning by pasgetroudes/1970/R1,20
- S-10/Strijdom, H.G./Blanke manlike dowes in Transvaal/1971/R1,45
- S-11/Trytsman, D.F. and Bester, C.W./Health education: A bibliography/1970/R2,40
- S-14/Mostert, W.P./Die gesinsbouproses by Kleurlinge in die metropolitaanse gebied van Kaapstad/1971/R1,75
- S-15/Mostert, W.P. en Engelbrecht, J./Die gesinsbouproses by Bantoes in die metropolitaanse gebied van Kaapstad/1972/R2,10
- S-16/Mostert, W.P./Die gesinsbouproses by Bantoes in die metropolitaanse gebied van Durban/1972/R2,10
- S-17/Mostert, W.P. en Du Plessis, J.L./Die gesinsbouproses by Bantoes in die munisipale gebied van Pretoria/1972/R3,45
- S-18/Mostert, W.P. en Van Eeden, I.J./Die gesinsbouproses by Bantoes in die metropolitaanse gebied van Johannesburg: Soweto/1972/R3,35 (Uit druk)
- S-19/Rip, C.M./Coloured early school leavers in the Western Cape: A sociological study/1971/R1,95
- S-20/Van der Merwe, C.F./Moeders wat werk/1972/R2,95
- S-22/Rip, Colin M. ./The integration of Czechoslovakian refugees in Pretoria: An exploratory study/1973/R5,30
- S-23/Van der Merwe, C.F./Die rookpatroon van Blanke mans tussen 40 en 64 jaar in die Republiek van Suid-Afrika /1973/R1,90

S-24/Du Plessis, I.K./Die rookpatroon van die Bantoe in Soweto/
1973/R2,05

STATISTIEK/STATISTICS

WS-1/Kies, J.D./Verantwoorde onderwysstatistiek/1971/R3,70

WS-3/Van Rensburg, F.A.J./Gradueringstendense aan Suid-Afrikaanse
universiteite (Nie-Blankes)/1972/R1,75

WS-4/Uys, C.J./Gradueringstendense aan Suid-Afrikaanse universi-
teite (Blankes)/1972/R2,40

WS-5/Steenkamp, C.J. en Van Rensburg, F.A.J./Vooruitskattings van
die bevolking van onderwysinrigtings in Suid-Afrika/1972/
R5,40

TAAL, LETTERE EN KUNS/LANGUAGES, LITERATURE AND ARTS

Nienaber, P.J./Nasionale Dokumentasiesentrum vir Taal en Lettere/
1971/Gratis

Nienaber, P.J./Nasionale Dokumentasiesentrum vir Musiek/1971/Gratis

Nienaber, P.J./National Documentation Centre for Music/1971/Gratis

Raper, P.E./Suid-Afrikaanse Naamkundesentrum/1972/Gratis

Raper, P.E./South African Centre of Onomastic Sciences/1972/Gratis

Breytenbach, P.P.B./Nasionale Dokumentasiesentrum vir Vertolken-
de Kunste/1972/Gratis

Breytenbach, P.P.B./National Documentation Centre for Performing
Arts/1972/Gratis

Raper, P.E./Streekname in Suid-Afrika en Suidwes-Afrika/1972/
R6,00 (slegs in die handel verkrygbaar)

Raper, P.E./Onomastics source guide, Part One 1970/Naamkunde-
bronnegids, Deel Een 1970/1972/R2,00 (slegs in die
handel verkrygbaar)

Coetzee, L./Bronnegids by die studie van die Afrikaanse taal en
letterkunde, Deel Een/1972/R4,00 (slegs in die handel
verkrygbaar)

Botha, R./Bronnegids vir toneel, ballet, rolprente en hoorspele,
Deel Een/1972/R5,00 (slegs in die handel verkrygbaar)

Schmidt, K.H./Bronnegids by die studie van die Afrikaanse taal en letterkunde 1969, Deel VIIIA/1972/R2,25 (slegs in die handel verkrygbaar)

ALGEMEEN/GENERAL

Coetzee, J. Chr./Geannoteerde bibliografie van navorsing in die opvoedkunde/1970/R2,15

Coetzee, J. Chr./Annotated bibliography of research in education/1970/R2,15

Coetzee, J. Chr./Geannoteerde bibliografie van navorsing in die opvoedkunde Dele III en IV/1973/R7,30

Coetzee, J. Chr./Annotated bibliography of research in education Parts III and IV/1973/R7,30

ONLANGSE PUBLIKASIES/RECENT PUBLICATIONS

MT-10/Roos, W.L./Die 1967-talentopnametoetsprogram/1972/R1,05
(Mannekrag)

MT-10/Roos, W.L./The 1967 talent survey test programme/1972/R1,45
(Manpower)

NORD-3/Lätti, v.I./A survey of methods of futures research/1973/R 1.70 (Research Development)

MM-40/Wolmarans, C.P./Fisici in die RSA/1973/R2,00 (Mannekrag)

De Kock, W.J. en Krüger, D.W./Suid-Afrikaanse biografiese woordeboek Deel Twee/1972/R8,00 (Geskiedenis)
(slegs in die handel verkrygbaar)

MM-34/Terblanche, S.S./Technicians in the RSA/1972/R3,75 (Manpower)

RGN
BIBLIOTEEK

HSRC
LIBRARY

ISBN 0 86965 132 3